

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΔ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19.—Τηλ. 227-689

1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1967

ΑΡ. 13

“ΩΣ ΩΡΑΙΟΙ ΟΙ ΠΟΔΕΣ ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΖΟΜΕΝΩΝ,,

«Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὸ ἀγαθόν». Μὲ τὴν ἐνθουσιώδη Γραφικὴν αὐτὴν προσλαλιάν, προσήκει νὰ χαιρετισθῆ ἡ εὐτυχοῦς κατὰ πάντα ἐμπνεύσεως ἐπίσκεψις τοῦ σεπτοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας μας κ. Ἱερωνύμου εἰς τὴν πνευματικὴν τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανισμοῦ Μητρόπολιν, εὐθὺς ὡς ἀνέλαβε τὰς εὐθύναις καὶ τοὺς ὄλακας τῆς διακυβερνήσεως τῆς οὐρανοχαλκεύτου ὀλάδος τῆς ἀγίας μας Ἐκκλησίας. Ὑπῆρξεν ἀληθῶς αὕτη ἔργον εὐκρασίας νοῦ, ἀποφασιστικῆς ἐπιλογῆς τοῦ «πρέποντος», Ἐλληνοπρεπεστάτης διανοήσεως καὶ σκέψεως, καὶ χαροποῖόν τεκμήριον τῶν ἀναπεπταμένων πνευματικῶν ὀριζόντων πρὸς τοὺς ὁποίους ὀρθρίζουν καὶ πτεροῦνται οἱ λογισμοὶ τοῦ νέου σεπτοῦ Προκαθημένου ἡμῶν. Καὶ ἐνεπλήσθη διὰ τοῦτο χαρᾶς ἡ καρδιά τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ μας, ὁ ὁποῖος οὐδέποτε ἔπαυσε, οὔτε καὶ θὰ παύσῃ ποτὲ νὰ στρέφῃ εὐλαβῆ καὶ εὐγνώμονα τὰ βλέμματα τῆς ψυχῆς του πρὸς τὸν αἰγλήεντα τῆς Κων/πόλεως Πατριαρχικὸν Θρόνον.

★

Καὶ δικαίως. Διότι οὗτος ἀποτελεῖ τὴν ὑψηλοτάτην καὶ θεοφροῦρητον κορυφὴν τῆς ὄλης - θείας ὄντως δομῆς καὶ ὑποστάσεως — Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Καὶ ὑπῆρξε τὸ ἀπροσμάχητον τεῖχος τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος. Καὶ ἡ ἀχειροποίητος Κιβωτός, ἐντὸς τῆς ὁποίας διεσώθη καὶ ἀπέφυγε τὸν καταποντισμὸν του, ἐπὶ τέσσαρας

αἰῶνας ἀγρίας καὶ θυελλώδους νυκτός, τὸ ὑπὸ παντοίων συμφορῶν καταιγιζόμενον ἔθνος μας. Ὁ δὲ μετὰ τὴν ἐθνεγερσίαν μας χωρισμὸς τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου δὲν ἐπεβλήθη ἀπὸ οἰανδήποτε διαφορὰν γλώσσης ἢ παραδόσεως, ὡς τοῦτο συνέβη διὰ τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας τὰς ἀπ' αὐτοῦ χειραφετηθείσας, ἀλλ' ἀπέβη ἀναπόφευκτος, ὡς ἐκ τοῦ ἀδυνάτου καὶ μόνου τῆς ἐπικοινωνίας τῶν ἐν ἐλευθερίᾳ βιούντων τέκνων τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας μετὰ τῆς ἀλυσοδέτου ποτνίας Μητρος.

★

Εἶναι ὄθεν τελείως εὐλογον καὶ φυσικὸν τὸ αἰσθημα τῆς χαρᾶς, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ὁ εὐσεβὴς Ἑλληνικὸς λαὸς διὰ τὴν κατάλυσιν παντὸς μεσοτοιχοῦ καὶ οἰουδήποτε φραγμοῦ, ποῦ τυχὸν ὑψοῦται περιστατικῶς μετὰ τὴν Μητρος καὶ θυγατρὸς. Καὶ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου πρὸς τὸν γεραρὸν πηδαιλοῦχον τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας κ. Ἀθηναγόραν τὴν ἐχαιρέτησεν, ὡς «αἰθρηγενέτην βορρᾶν», ποῦ διαλύει πᾶσαν νέφωσιν καὶ ἀποκαθιστᾷ λαμπρὰν καὶ γλυκυτάτην αἰθρίαν εἰς τὰς μετὰ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν σχέσεις.

★

Ἀμέριστος ἀληθῶς εἶναι ὁ σεβασμὸς παντὸς Ὀρθοδόξου πρὸς τὸν πάνσεπτον Οἰκουμενικὸν θρόνον. Καὶ ὑψοῦται ὀλόφωτος εἰς τὴν συνείδησίν του, ὡς ὁ ἄγρυπνος καὶ ἀκατα-

Ἅγιον Ἰωβηλαῖον

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΒΡΑΧΟΥ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Τὴν 29 Ἰουνίου ἑ. ἔτους, ἑορτὴν τῶν πανευφώνων καὶ πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, ἐτελέσθη ἐπὶ τοῦ παρὰ τὴν Ἀκρόπολιν ἱεροῦ βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου, τελεταρχοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, μεγαλοπρεπῆς Ἐσπερινὸς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς ἀνάμνησιν τοῦ πρώτου κηρύγματος αὐτοῦ εἰς τὰς Ἀθήνας. Ὡς γνωστόν, ὁ πανηγυρικὸς οὗτος Ἐσπερινὸς ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐτελέσθη τὸ πρῶτον τὸ 1925, θεσπισθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐν μακαριστοῖς Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου (Παπαδοπούλου). Ὁ ἐφετεινὸς λαμπρὸς ἑορτασμὸς συνέπεσε μὲ τὴν 1900ῆν ἐπέτειον ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἑθνῶν Παύλου, καὶ τοῦ Ἀπο-

στόλου τῆς «περιτομῆς» Πέτρου, οἵτινες ἐμαρτύρησαν εἰς τὴν Ρώμην τὸ 67 μ.Χ. Ὁ πρῶτος ἀπεκεφαλίσθη, ὁ δὲ δεῦτερος ἐσταυρώθη.

Ὁ πανηγυρικὸς Ἐσπερινὸς ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου προσέλαβεν ἰδιαιτέραν λαμπρότητα καὶ μεγαλοπρέπειαν μὲ τὴν παρουσίαν τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Κων. Κόλλια μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως. Παρέστησαν ἐπίσης ἡ ἡγεσία τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων, οἱ πρόεδροι διαφόρων Ὄργανισμῶν, Σωματείων, Συλλόγων καὶ πλῆθος πιστῶν, οἱ ὁποῖοι εἶχον κατακλύσει τοὺς πέριξ τοῦ Ἀρείου Πάγου χώρους.

νίκητος φρουρὸς τῆς Ὁρθοδοξίας· τοῦ ἀσινοῦς δηλαδὴ ἀκηράτου καὶ πρωταρχικοῦ Χριστιανισμοῦ, ὡς οὗτος ἀπέρρευσε ἀπὸ τὰ θεῖα χεῖλη τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ καὶ ἐκηρύχθη ὑπὸ τῶν θείων Ἀποστόλων. Πρωτεύουσα δὲ καὶ ἐξέχουσα εἶναι ἡ θέσις τὴν ὁποῖαν κατέχει ἡ Ἐκκλησία τῆς Κων/πόλεως εἰς τὴν συνείδησιν ὅλων τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι ἐξ αὐτοῦ ἀπέρρυσαν καὶ ἐδημιουργήθησαν. Ἐξέχουσα, ὡς πρωτεῖον τιμῆς καὶ ὄχι ἐξουσίας. Ὅχι μόνον διότι εἰς τοὺς κόλπους τῆς διεμορφώθη, ὡς παλμὸς πνεύματος καὶ δυνάμεως, τὸ ἰδεῶδες τῆς ἠθικῆς τελειώσεως, τῆς τε ἀτομικῆς καὶ κοινωνικῆς, καὶ ἡ ἀκρίβεια τῶν δογμάτων, ὡς αὕτη διεπτύχθη ἐν τοῖς ὅροις τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἀλλὰ καὶ διότι αὕτη ἦναψεν τὸν λύχνον τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς ἡμερώσεως καὶ πολιτισμοῦ εἰς τοὺς λαοὺς τῶν Βαλκανίων καὶ τοῦ ἀπωτάτου Βορρᾶ. Καὶ αὕτη τοὺς ἐγαλακτοτρόφησεν, νηπίους ἔτι, διὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας.

★

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον εἶναι ἡ Κιβωτὸς τῆς ψυχῆς καὶ τῶν πνευματικῶν ἰδανικῶν τοῦ Ὁρθοδόξου κόσμου. Ἡ Ἐκκλησία δὲ τοῦ ἐλευθέρου Ἑλληνισμοῦ, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, αἰσθάνεται ἑαυτὴν ἐν

σῶμα μὲ τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν. Οὐδὲν ἄλλο τμήμα τῆς ὑπ' οὐρανὸν Ὁρθοδοξίας εἶναι τόσον ἐγγὺς τοῦ περιψύστου Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὅσον ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Ἐπὶ δὲ τῶν δυσκόλων αὐτῶν ἡμερῶν, ποὺ ἀπέβησαν τόσον τραχεῖαι εἰς αἴσθημα, ἔχει ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε ἀνάγκη τῆς ἀμέσου καὶ θερμῆς ἐν πνεύματι, καρδία, καὶ ἔργοις συμπαραστάσεως τῆς προσφιλοῦς θυγατρὸς.

★

Τὸ αἶσθημα τοῦτο εὔρε τὴν πληρεστέραν του ἔκφρασιν ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἀρχιερατείας Ἱερωνύμου τοῦ Α', διὰ τε σχετικῶν δηλώσεων, καὶ τοῦ ταξιδίου του εἰς τὴν πολύφημον Βασιλεύουσαν. Ὁ νέος Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶναι μόνον ὁ σοφὸς Θεολόγος, καὶ ὁ ἐκθαμβωτικὸς ἦθος ποιμὴν, ὅστις κατέστη «στέφανος τῆς κεφαλῆς ἡμῶν», τοῦ Θεοῦ ἀνταποκριθέντος εἰς τοὺς πόθους τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Εἶναι καὶ «ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν» ὑψιπετῶν. Καὶ ἡ χάραξις κοινῆς ἐπὶ τῶν Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν ζητημάτων γραμμῆς μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τεκμηριοῦ τὴν πέραν τοῦ συνήθους μέτρου εὐρύνοϊαν καὶ εὐρυκαρδίαν τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Ἱερωνύμου.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Ἡ τελετὴ ἤρχισε μὲ τὴν εἴσοδον εἰς τὸν χώρον τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, ὁ ὁποῖος περιεστοιχίζετο ἀπὸ ἕξ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἑκατὸν καὶ πλέον ἐφημερίους ἐκ τῶν ναῶν τῆς πρωτευούσης, ἐνδεδυμένους μὲ τὴν ἱερατικὴν αὐτῶν στολὴν. Ἡ ἐκκίνησις εἶχε γίνεαι ἀπὸ τὸ μικρὸν κάτωθεν τῆς βορείας πλευρᾶς τῆς Ἀκροπόλεως ναῦδριον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, προηγούντο δὲ τῆς ὄλης πομπῆς τὰ ἐξαπτέρυγα.

Τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως ἔφθασαν σχεδὸν ταυτοχρόνως, ὀλίγον δὲ ἀργότερον, τὴν 7ην μ.μ., προσῆλθεν ὁ Βασιλεὺς φέρων λευκὴν στολὴν ναυάρχου, γενόμενος δεκτὸς μὲ θερμὰ χειροκροτήματα, ὅπως ἐπίσης μὲ θερμὰ χειροκροτήματα ἔγιναν δεκτοὶ ὁ πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως, ἀπὸ τὸ συγκεντρωμένον πλῆθος.

Ὁ Βασιλεὺς, ἀφοῦ ἠσπάσθη τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον ἐκράτει ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος, ἀνῆλθεν ἐπὶ τῆς ἐξέδρας καὶ ἀμέσως ἤρχισεν ὁ Ἐσπερινὸς εἰς τὸ σημεῖον τοῦ Ἱεροῦ Βράχου, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου εἶχεν ὀμιλήσει πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

Τὸ θέαμα εἶχε μίαν ἐξαιρετικὴν μεγαλοπρέπειαν, πολλαὶ δὲ χιλιάδες κόσμου, τόσον Ἀθηναῖοι ὅσον καὶ τουρίσται, παρηκολούθησαν μὲ καταλυτικὴν τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Μεγάλου Ἐσπερινοῦ, ἡ ὁποία διήρκεσεν ἐπὶ μίαν περίπου ὥραν.

Εἰς τὸν καταλυτικὸν καὶ ὑποβλητικὸν Ἐσπερινὸν ἔψαλεν ἐμμελῶς πολυμελὴς χορωδία τοῦ Πανελληνίου Συλλόγου Ἱεροψαλτῶν.

Μετὰ τὸν Ἐσπερινὸν ὀμίλησεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, ὁ ὁποῖος ἐξῆρκεν εὐστόχως τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους μεγαλοπνοῦ κηρύγματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου περὶ τοῦ «ἀγνώστου» Θεοῦ. Ὁ βαρυσήμαντος λόγος τοῦ Μακαριώτατου ἔχει ὡς ἐξῆς :

Μεγαλειότατε,

Ἐπὶ τοῦ βράχου τούτου ἱστάμενος ὁ Μέγας τῶν Ἐθνῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος Ἀπόστολος, ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ὁποῖου ἐφέτος συμπληροῦνται χίλια ἐννεακόσια ἔτη, παρέδωκεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὸ κήρυγμα περὶ τοῦ «ἀγνώστου» Θεοῦ. Εἰς τὰς ὀλίγας γραμμάς, τὰς ὁποίας διέσωσεν εἰς ἡμᾶς ἡ γλαφυρὰ γραφίς τοῦ ἀφωσιωμένου εἰς αὐτὸν συνοδοῦ του, τοῦ θεοπνεύστου Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ μεγαλοπνοῦ ἐκείνου κηρύγματος.

Πρῶτον, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι Πνεῦμα. «Ὁὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χροσῶ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώ-

που, τὸ θεῖον εἶναι ὁμοιον». Ταῦτα ἀποτελοῦν μόνον τὰ ἐξωτερικὰ βοηθητικὰ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων ἡ ἀνθρωπίνη ἀδυναμία θὰ δυννηθῆ νὰ πλησιάσῃ τὴν ἐσωτερικὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ.

Διεκήρυξε, δεύτερον, ὅτι ὁ Θεὸς, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι ὁ πάνσοφος καὶ παντοδύναμος δημιουργὸς τῶν πάντων, «ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ», εἶναι καὶ ὁ προνοητὴς διὰ τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα. Εἶναι ὁ «οὐρανοῦ καὶ γῆς Κύριος», ὁ ὁποῖος δίδει «πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα», διότι «ἐν αὐτῷ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν». Δὲν εἶναι, δηλαδή, ὁ ψυχρὸς καὶ ἀδιάφορος Δημιουργὸς τῶν φιλοσοφικῶν συστημάτων, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἀποσύρεται μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ, μὴ ἐνδιαφερόμενος διὰ τὴν περαιτέρω πορείαν καὶ τύχην τῶν δημιουργημάτων Του. Ἀλλ' εἶναι ὁ στοργικῶς προνοῶν διὰ τὴν περαιτέρω διαμόρφωσιν τῶν πλασμάτων Του, τὰ ὁποῖα ζωογονεῖ μὲ τὴν δημιουργικὴν πνοὴν Του καὶ τὰ ὁποῖα περιβάλλει μὲ τὴν θαλπωρὴν τῆς βεβαιότητος περὶ τῆς ὑπάρξεώς Του καὶ τῆς ἀπανταχοῦ παρουσίας Του.

Διεκήρυξε, τρίτον, ὅτι ἐνῶ ὁ Θεὸς εἶναι τὸ πᾶν διὰ πάντα τὰ πλάσματά Του, ὁ ἴδιος εἶναι τόσον τέλειος καὶ αὐτάρκης, ὥστε δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἀνάγκην νὰ ὑπηρετῆται «ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων», οὔτε ἔχει οἰανδήποτε χρεῖαν ἡμῶν ἢ οἰουδήποτε ἄλλου δημιουργήματός Του ἢ νὰ κατοικῆ ἐν «χειροποιήτοις ναοῖς». Ἡ Πρόνοιά Του μᾶς παρέχεται δωρεάν, χωρὶς νὰ ἔχη Ἐκεῖνος ἀνάγκην οἰασδήποτε ἐξ ἡμῶν πρὸς Αὐτὸν ἀνταποδόσεως.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, ὁ κορυφαῖος Ἀπόστολος ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου βράχου διεκήρυξεν ὡσαύτως καὶ ἄλλας ιδιότητας περὶ τοῦ «ἀγνώστου Θεοῦ», αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἄμεσον συνάφειαν πρὸς τὰς μεταξὺ ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων σχέσεις. Ἦτοι,

διεκήρυξε, τέταρτον, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι Θεὸς πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν ἀνθρώπων. Δὲν εἶναι Θεὸς ἑνὸς ἔθνους ἢ μᾶς φυλῆς, οὔτε Θεὸς μᾶς μόνον περιοχῆς τῆς γῆς. Εἶναι ὁ Θεός. Ὁ Θεός, τὸν ὁποῖον ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μᾶς ἐφανέρωσεν, εἶναι ἐκεῖνος, ὁ Ὁποῖος ἐδημιούργησεν «ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος

ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς». Ἐπομένως, αἱ τιθέμεναι μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων διακρίσεις καὶ οἱ δημιουργούμενοι ἀνὰ μέσον τῶν ἀνθρώπων διαχωρισμοὶ εἶναι ἰδικὰ μας κατασκευάσματα καὶ ὄχι τοῦ Θεοῦ. Φυλετικά ἢ ἄλλαι διακρίσεις, θεωρίαι περὶ ἀνωτέρας καὶ κατωτέρας ποιότητος ἀνθρώπων καὶ τὰ ὅμοια, εἶναι ξένα πρὸς τὴν ἀληθινὴν οὐσίαν καὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἔχει τὴν καταγωγὴν του, διότι «γένος ἐσμέν... τοῦ Θεοῦ», ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς τὸν Θεὸν κατευθύνεται. Ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς ἔχει ἐνθέσει εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἀσίγαστον ἐπιθυμίαν τῆς ἀναζητήσεως καὶ τοῦ Δημιουργοῦ του καὶ τοῦ αἰωνίου προορισμοῦ του. Δὲν δύναται νὰ εὕρη ἡσυχίαν ἢ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἐὰν δὲν κατορθώσῃ νὰ ἀποθέσῃ τὸν ἑαυτὸν τῆς εἰς τὴν στοργικὴν ἀγκάλην τοῦ Θεοῦ. Διότι ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος «ἐποίησε πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων ζητεῖν τὸν Κύριον, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν».

Τέλος, πέμπτον, ὁ φλογερὸς Ἀπόστολος δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ ὑπογραμμίσῃ καὶ μίαν ἄλλην ιδιότητα τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ, ἐξαιρετικῶς συγκινοῦσαν τὸν ἀνθρώπον. Εἶναι ἐκεῖνη, ἢ ὅποια τὸν παρηγορεῖ καὶ τὸν ἐνισχύει καὶ τὸν καθιστᾷ ἱκανὸν νὰ ἀντιμετωπίζῃ καὶ τὰς μεγαλυτέρας δυσκολίας καὶ τὰ πλέον δυσυπέβλητα ἐμπόδια τῆς ζωῆς. Εἶναι ἐκεῖνη, κατὰ τὴν ὁποῖαν αἰσθανόμεθα τὸν Θεὸν «οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα», ἀλλὰ πλησίον μας, ἐν στενῇ καὶ ἀδιακόπῳ ἐπαφῇ πρὸς ἡμᾶς ἐνδρυσκόμενον, διότι «ἐν αὐτῷ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν». Μᾶς περιβάλλει, μᾶς σκεπάζει, μᾶς περιφρουρεῖ ἢ συνεχῆς, φωτεινὴ καὶ ἄμαχος στοργικὴ παρουσία Του. Ἀκόμη καὶ ὅταν ἡμεῖς ἀμαρτάνωμεν καὶ ἐξ ἐντροπῆς ἢ συναισθήσεως τῆς ἐνοχῆς μας θέλωμεν νὰ Τὸν ἀποφεύγωμεν καὶ νὰ Τὸν ἐγκαταλίπωμεν, Ἐκεῖνος δὲν μᾶς ἀφίρει, ἀλλὰ «πιστὸς μένει».

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, πρὸ δεκαεννέα ὀλοκλήρων αἰώνων διεξωγράψισεν ὁ θεῖος ὄντως Ἀπόστολος ἐνώπιον τῶν φιλοπεριεργῶν Ἀθηναίων, «ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου Πάγου», τὴν εἰκόνα τοῦ «ἀγνώστου Θεοῦ», ὅπως Ὁῦτος ἀπεκαλύφθη εἰς τοὺς ἀθρώπους διὰ

τοῦ ἐνανθρωπήσαντος, παθόντος καὶ ἀναστάντος Υἱοῦ Του, τοῦ Ὁποίου τὸ ἀκατάληπτον μυστήριον τοῦ Πάθους Του, ἀποτελεῖ τὸ κορύφωμα τῆς ὑπὲρ τοῦ κόσμου ἀγάπης καὶ στοργῆς Του.

Ἐκτοτε, κατὰ τοὺς ἐν τῷ μεταξὺ διαρρέυσαντας δεκαεννέα αἰῶνας, ἔπρεπεν ὁ τότε «ἄγνωστος Θεός», νὰ εἶχε γίνῃ εἰς τοὺς πάντας οἰκείος. Παρὰ ταῦτα, Ὁῦτος ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἐν πολλοῖς ἄγνωστος.

Καὶ εἶναι πρῶτον ἄγνωστος εἰς τοὺς ἀθеоус. Οἱ ἄθεοι, ἄλλοι μὲν ἐξ ἀνεπαρκοῦς γνώσεως, ἄλλοι δὲ ἐκ παρεξηγήσεως, δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ Τὸν γνωρίσουν. Ἐν πολλοῖς ἐξ ὑπαιτιότητός μας, ἔχουν σχηματίσει εἰς τὴν ψυχὴν των ἕνα κακέκτυπον τῆς εἰκόνης τοῦ Θεοῦ, τὸν ὁποῖον ἀποστρέφονται καὶ ἀροῦνται ἐπιμόνως νὰ Τὸν πλησιάσουν καὶ νὰ Τὸν γνωρίσουν.

Δεύτερον, ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἄγνωστος εἰς τοὺς ὀπαδοὺς ἄλλων θρησκειῶν ἢ τοὺς εἰδωλολάτρους. Ἄλλοι μὲν διότι δὲν εἶχαν μέχρι σήμερον τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσουν τὸν «ἄγνωστον Θεόν», ἄλλοι δὲ διότι τὴν εἰκόνα Του τὴν ἔχουν θολώσει αἱ ἀδυναμίαι καὶ τὰ ἐλαττώματα ἡμῶν τῶν φερομένων ὡς ἰδικῶν Του, ὄχι μόνον δὲν ἠθέλησαν νὰ Τὸν γνωρίσουν, ἀλλὰ καὶ μὲ περιφρόνησιν ἀποστρέφουν τὸ πρόσωπόν των ἀπ' Αὐτοῦ.

Τέλος, ὁ «ἄγνωστος Θεός» ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἄγνωστος καὶ εἰς ἡμᾶς ἀκόμη τοὺς λεγομένους Χριστιανούς. Συνεχίζει νὰ εἶναι ἄγνωστος ὁ Θεὸς ὄχι ἀπὸ τῆς δογματικῆς ἀπόψεως. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, καὶ αἱ Οἰκουμενικαὶ τῆς Σύνοδοι, κατέστησαν ἤδη ἀπὸ αἰώνων γνωστὰς ὅλας ἐκεῖνας τὰς ιδιότητας τοῦ Θεοῦ, αἱ ὁποῖαι δύνανται μέχρις ἐνός βαθμοῦ νὰ γίνων ἀντιληπταὶ ἀπὸ τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν. Ἐπομένως, ὁ Θεὸς ἐξακολουθεῖ καὶ δι' ἡμᾶς τοὺς Χριστιανούς νὰ εἶναι ἀκόμη ἄγνωστος ὄχι ὡς δόγμα, ἀλλ' ὡς βίωμα. Δὲν εἶναι ἄγνωστος τόσον εἰς τὸν νοῦν μας, ὅσον εἰς τὴν καρδίαν μας, ὄχι τόσον εἰς τὰς γνώσεις μας, ὅσον εἰς τὴν ζωὴν μας. Δὲν ζῶμεν «ἐν Χριστῷ». Ἐντεῦθεν καὶ δὲν εἴμεθα ὅλοι «ἐπιστολὴ Χριστοῦ», «γνωσκομένη καὶ ἀναγνωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων» (Β' Κορ. γ', 3.2).

Πρέπει νὰ ἔχωμεν τὴν εἰλικρίνειαν νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι τὴν εἰκόνα τοῦ «ἀγνώστου Θεοῦ», τὸν Ὅποιον ἐκήρυξε ὁ οἰκουμενικὸς τῶν Ἑθνῶν Ἀπόστολος ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου βράχου, εἴτε ἔχομεν διὰ τῆς ἀμελείας μας ἀμανρώσει εἴτε διὰ τῶν σφαλμάτων μας καὶ τῶν παραποιήσεων μας παραμορφώσει. Διὰ τοῦτο, «ἀγνώστος» ἀκόμη ἐν πολλοῖς εἶναι εἰς τοὺς νέους. Δὲν ἐξασκεῖ ἐπ' αὐτῶν τὴν ἔλξιν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἡ ἐπαναστατικὴ Του μορφή καὶ τὸ ριζοσπαστικὸν Του μήνυμα θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχη. «Ἄγνώστος ἐπίσης κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ εἰς τοὺς ἐνήλικας, δὲν ἀποτελεῖ καὶ δι' αὐτοὺς τὴν μοναδικὴν καὶ ἀναντικατάστατον βάσιν τῆς ἐπιλύσεως πάντων τῶν προβλημάτων των. «Ἄγνώστος» ἀκόμη ἐν τῇ οὐσίᾳ Του εἰς τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἀνθρωπότητος· δὲν ἐνώνει εἰς τὸν βαθμὸν, ὁ ὁποῖος θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναμένεται, τοὺς λευκοὺς μετὰ τῶν ἐγχρόμων καὶ τοὺς ἐγχρόμους μετὰ τῶν λευκῶν, ὥστε οἱ πάντες νὰ ἤσθανόμεθα, ὅτι προερχόμεθα «ἐξ ἐνὸς αἵματος».

«Ἄγνώστος» ὡσαύτως καὶ μετὰ τῶν κυριωτέρων κοινωνικῶν στρωμάτων, δὲν ἀποτελεῖ τὸν συνδετικὸν κρίκον, ὁ ὁποῖος θὰ ἔπρεπε νὰ φέρῃ εἰς ἐνότητα τοὺς ἀστοὺς μετὰ τῶν προλεταρίων καὶ τοὺς προλεταρίους μετὰ τῶν ἀστῶν. Ἀκόμη καὶ μετὰ τῶν θεολόγων καὶ ἡμῶν τῶν κληρικῶν παραμένον εἰσέτι «ἀγνώστος», δὲν ἐπενεργεῖ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἐπὶ τῶν ψυχῶν καὶ τοῦ πνεύματός μας, ὥστε νὰ κατανοῶμεν, ὅσον τοῦτο εἶναι δυνατὸν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἀντίληψιν, ποία εἶναι ἡ ἐσωτέρα οὐσία τοῦ Θεοῦ καὶ πρὸς τίνα «τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον», εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐξομαλύνωμεν τὰς ὑπαρχούσας διαφορὰς καὶ νὰ συναντώμεθα ἐπὶ τῆς μιᾶς καὶ μοναδικῆς ἀποκαλυφθείσης καὶ ὑπὸ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν Μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας κηρυχθείσης Ἀληθείας.

Διὰ πάντα ταῦτα, τὸ πνεῦμα τοῦ Μεγάλου Ἀποστόλου ἐξακολουθεῖ νὰ «παροξύνεται», βλέποντος «κατείδωλον οὖσαν» ὄχι μόνον ταύτην τὴν πόλιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνθρωπότητα ἀκόμη ὀλόκληρον. Ἰδιαιτέρως «παροξύνεται» τὸ πνεῦμα τοῦ Ἀποστόλου, διότι παρατηρεῖ, ὅτι εἶναι «κατείδωλοι» ἀκόμη

καὶ χῶραι, εἰς τὰς ὁποίας ἐπὶ μακρὰ ἔτη ἐμόχθησε καὶ ὅπου «νύκτα καὶ ἡμέραν» ἐργαζόμενος καὶ «μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον» ἐκήρυξεν «ἀδάπανον» τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

«Παροξύνεται» τὸ πνεῦμα τοῦ Ἀποστόλου, βλέποντος ἐξακολουθοῦσαν ἀκόμη καὶ σήμερον τὴν κυριαρχίαν τῶν διαφόρων εἰδώλων. Διὰ τοῦτο μὲ ἰκέτιδας χεῖρας καὶ μὲ ὑγροὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς ποιεῖται ἐκκλησιν πρὸς πάντας καὶ μᾶς καλεῖ νὰ Τὸν μιμηθῶμεν· νὰ Τὸν μιμηθῶμεν εἰς τὸν ἱεραποστολικὸν ζῆλον πρὸς διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ «ἀγνώστου», ἀλλὰ καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ· μᾶς καλεῖ νὰ Τὸν μιμηθῶμεν εἰς τὴν φλόγα τῆς ἀγάπης μὲ τὴν ὁποίαν περιετύλιγεν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, τὴν ἀνθρωπότητα ὀλόκληρον. «Τίς ἀσθενεῖ», ἔγραφεν, «καὶ οὐκ ἀσθενῶ ; Τίς σκανδαλίζεται καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι ;» (Β' Κορ. ια', 29). Μέχρις αὐτῆς τῆς θυσίας ἔφθανεν ἡ ἀνεξάντλητος καὶ ἡ τὰ πάντα καὶ τοὺς πάντας ἐναγκαλιζομένη ἀγάπη του. «Μιμηταί μου γίνεσθε», φωνάζει πρὸς ἡμᾶς. «Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς καὶ ἐγὼ Χριστοῦ» (Α' Κορ. ια', 1). Ἄς ἀκούσωμεν τὴν γεμάτην πόνον καὶ παράπονον αὐτὴν ἐκκλησιν τοῦ Ἀποστόλου ἡμεῖς οἱ κληρικοί· ἰδιαιτέρως ὅσοι ἀπὸ ἡμᾶς ὄχι μόνον δὲν τὸν μιμούμεθα, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰς στρεβλὰς καὶ πεπλανημένας ἀντιλήψεις μας, ἀκόμη δὲ περισσότερον μὲ τὴν ὄχι ἀνάρμοστον πρὸς τὸν Χριστὸν ζωὴν μας ἢ καὶ μὲ μόνην τὴν χλιαρότητά μας τὸν παραποιῶμεν καὶ γινόμεθα αἰτία νὰ κατασκευασθῶνται καὶ αὐτὸς καὶ ὁ Κύριός του καὶ Κύριός μας.

Ὅλος ἰδιαιτέρως ποιεῖται ἐκκλησιν ὁ γίγας Ἀπόστολος πρὸς τοὺς νέους καὶ δὴ πρὸς τοὺς θεολόγους, οἱ ὁποῖοι χλιαροὶ ἢ καὶ ἀδιάφοροι ἐξακολουθοῦν νὰ κατακρατοῦν διὰ τὸν ἑαυτὸν των πολὺ ἢ καὶ ὀλόκληρον ἀπὸ τὸ ὀφειλόμενον πρὸς τὸν Κύριον καὶ τὸν λαὸν Του χρέος μας. Πλήρης ἀπορίας καὶ καταπλήξεως, προσβλέπει ὁ Μέγας Ἀπόστολος πρὸς αὐτοὺς καὶ διερωτᾶται πῶς δύνανται νὰ παρατηροῦν ἀπαθεῖς χιλίους καὶ πλέον σιγήσαντας ἄμβωνας τῶν ἀνευ ἐφημερίων χωρίων μας· χίλια καὶ πλέον ἐσβεσμένα Θυσιαστήρια τῆς ἀναιμάκτου θυσίας,

Η ΒΑΠΤΙΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ ΤΟΥ ΘΡΟΝΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

Με μεγάλην λαμπρότητα και μεγαλοπρέπεια ἐτελέσθη τὴν 28 Ἰουνίου ἐ. ἔτους ἡ βάπτισις τῆς Αὐτοῦ Βασιλικῆς Ὑψηλότητος τοῦ Διαδόχου τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου Παύλου εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἱερωνύμου, συμπαραστατομένου ὑπὸ τῶν Σεβασμ. Συνοδικῶν Συνέδρων, με ἀναδόχους τὴν Βασιλισσαν-Μητέρα Φρειδερίκην καὶ τὰς Ἐνόπλους Δυνάμεις καὶ τὰ Σώματα Ἀσφαλείας.

Τὴν τελετὴν τῆς Βαπτίσεως παρηκολούθησαν ὁ πριγκιπὶς Μιχαὴλ μετὰ τῆς συζύγου του Μαρίνας, ὁ πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως μετὰ τῶν συζύγων των, καθὼς καὶ οἱ πρῶην πρωθυπουργοὶ κ.κ. Κ. Τσαλδάρης, Π. Πιπινέλης, Γ. Νόβας, Κ. Γεωργακόπουλος, Δ. Κιουσόπουλος, Στ. Μαυρομιχάλης μετὰ τῶν συζύγων των καὶ ὁ κ. Ἰ. Παρασκευόπουλος. Ἐπίσης ὁ πρῦτανος τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος πρεσβευτῆς τῆς ἐθνικιστικῆς Κίνας κ. Γουέν, οἱ Μεγαλόσταυροι τῶν Βασιλικῶν Ταγμάτων Σωτήρος, Γεωργίου τοῦ Α' καὶ Φοίνικος, ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, ὁ πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὁ Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὁ πρόεδρος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, ὁ γενικὸς ἐπίτροπος τῆς Ἐπικρατείας, ὁ πρόεδρος τοῦ ΑΣΔΥ, ὁ πρόεδρος τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου, ὁ πρόεδρος τοῦ Διηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν, ὁ πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ὁ πρῦτανος τοῦ Πανεπιστημίου, ὁ πρῦτανος τοῦ Πολυτεχνείου, ὁ πρῦτανος τῆς ΑΣΟΕΕ, ὁ πρῦτανος τῆς Ἀνωτάτης Γεωπονικῆς Σχολῆς, ὁ πρῦτανος τῆς Παντείου, ὁ κοσμητὼρ τῆς Ἀνωτάτης Βιομηχανικῆς, ὁ διευθυντῆς τῆς Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν, ὁ νομάρχης Ἀττικῆς, ὁ δήμαρχος Ἀθηναίων, ὁ δήμαρχος Πειραιῶς, ὁ δήμαρχος Ἀχαρνῶν, ὁ διοικητῆς τῆς Τραπεζῆς Ἑλλάδος, ὁ διοικητῆς τῆς ΕΤΕ, ὁ διοικητῆς τῆς ΑΤΕ, ὁ διοικητῆς τῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς, τὸ Διπλωματικὸν Σώμα, ὁ πρόεδρος Ἐφετῶν, ὁ εἰ-

σαγγελεὺς Ἐφετῶν, ὁ πρόεδρος Πρωτοδικῶν, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Γ.Ε.ΕΘ.Α., ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ΓΕΣ, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ΓΕΝ, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ΓΕΑ, ἀντιπροσωπεῖται τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων, ὁ ἀρχηγὸς τῆς ΕΒΧ, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Λιμενικοῦ, ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων καὶ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Πυροσβεστικοῦ Σώματος.

Τὴν 11.25 ἔφθασαν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος καὶ ἡ Βασιλίσσα Ἄννα-Μαρία ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν τὴν πριγκίπισσαν Ἀλεξίαν. Εἰς τὴν κεντρικὴν πύλην τοῦ Ναοῦ ὑπεδέχθη τὸ Βασιλικὸν ζεῦγος ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Ἱερωνύμος. Οἱ Βασιλεῖς εἰσήλθον εἰς τὸν Ναὸν ἔχοντες εἰς τὸ μέσον τὴν Ἀλεξίαν, τὴν ὅποιαν ἐκράτουν ἀπὸ τὰς χεῖρας.

Μετ' ὀλίγον ἔφθασαν αἱ πριγκίπισσαι Εἰρήνη καὶ Σοφία τῶν Ἀστουριῶν καὶ ἀκολούθως ἡ Βασιλίσσα-Μήτηρ Φρειδερίκη φέρουσα τὸν ἡλικίας 40 ἡμερῶν Διάδοχον τοῦ Θρόνου ἐπὶ μαξιλαρίου χρώματος βαθέος κυανοῦ.

Ἡ Βασιλίσσα-Μήτηρ Φρειδερίκη, περιστοιχιζομένη ἀπὸ τὰς πριγκίπισσας Εἰρήνην καὶ Σοφίαν ἔλαβε θέσιν ἔναντι τῆς Ὁραίας Πύλης, ἔμπροσθεν τῆς ὁποίας ἴσταντο οἱ Σεβ. Συνοδικοὶ Ἀρχιερεῖς, ἔχοντες πρὸ αὐτῶν τὴν κολυμβήθραν, μετὰ τὸ ἐξ Ἰορδάνου ποταμοῦ μεταφερθὲν ὕδωρ. Ὅπισθεν τῆς Βασιλίσσης-Μητρὸς Φρειδερίκης ἔλαβον θέσιν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας.

Τὸ μυστήριον τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος ἤρχισεν ὑπὸ τὸ ὑποβλητικὸν φῶς τῶν μεγάλων πολυελαίων τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ, διακοσμημένον μετὰ λευκὰ καὶ γαλάζια ἄνθη, διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν «εὐχῶν εἰς κατηχούμενον» ὑπὸ τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Διονυσίου. Ἐπακολούθησεν ἡ ἀπαγγελία τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως ὑπὸ τῆς Ὑψηλῆς Ἀναδόχου καὶ τῶν Ἀναδόχων τῶν ἐκ-

χιλίους καὶ πλέον βωβὸς κώδωνας τῶν χωρίων, τὰ ὅποια ἀπὸ ἐτῶν πολλῶν στεροῦνται τοῦ πνευματικοῦ ὁδηγοῦ καὶ πατρός των. Ἐκπληκτος καὶ κατατεθλιμμένος διερωτᾶται διατὶ οἱ νέοι θεολόγοι, οἱ ὅποιοι παραπονοῦνται, ὅτι «οὐδεὶς αὐτοὺς ἐμισθώσατο» δὲν συγκινοῦνται ἀπὸ τὸ θέαμα ἐνὸς καὶ πλέον ἑκατομμυρίου ψυχῶν, αἱ ὁποῖαι κατάξηροι ἀναμένουν τὴν δρόσον τοῦ ζωογόνου κηρύγματος περὶ τοῦ «ἀγνώστου Θεοῦ». Ἐπὶ πόσον ἀκόμη θὰ τὰς ἀφήσουν νὰ περιμένουν; Πότε θὰ θελήσουν νὰ ἐμφανισθοῦν ἐνώπιόν των ἕνας ἕκαστος ἐξ αὐτῶν καὶ ὅπως τότε ὁ Ἀπό-

στολος Παῦλος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους νὰ τοὺς εἴπῃ, «ὄν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν».

Μετὰ τὴν θερμὴν αὐτὴν ἔκκλησιν τοῦ Ἀποστόλου τῆς Ἑλλάδος, ὅσοι ποιοῦν τὴν Ἐκκλησίαν μας, τὴν Χώραν μας καὶ τὸν Λαὸν τῆς ἅς ἐπιτρέψουν νὰ συνενωθῇ καὶ ἡ ἔκκλησις τοῦ Προκαθημένου τῆς. Τοὺς καλεῖ νὰ ἔλθουν ἀρωγοὶ καὶ συνεργάται εἰς τὸ συνελχιζόμενον ἔργον τοῦ Ἀποστόλου, εἰς τὸ αἰώνιον ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὸ ἔργον ὑπὲρ τῆς δόξης καὶ φωτισμοῦ τῆς Πατρίδος μας.

προσωπούντων τὰς 'Ενόπλους Δυνάμεις καὶ τὰ Σώματα 'Ασφαλείας.

Εἶτα ἐτελέσθη ἡ 'Ακολουθία τοῦ 'Αγίου Βαπτίσματος, τῆς εὐχῆς τοῦ καθαγιασμοῦ τοῦ ὕδατος ἀναγνωσθείσης ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου 'Αρχιεπισκόπου κ. 'Ιερωνύμου, τῆς δὲ εὐχῆς τοῦ ἐλαίου ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Πατρῶν κ. Κωνσταντίνου. Εἶτα ὁ Μακαριώτατος χρεῖε δι' ἐλαίου καὶ ἐν ἀνεχειρῇ καταδύει τὸν Διάδοχον εἰς τὴν κολυμβήθραν, ἐκφωνῶν μετὰ συγκινήσεως τὸ «Βαπτίζεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ...». 'Επακολουθεῖ ἡ ἀνάγνωσις τῆς Εὐχῆς τοῦ 'Αγίου Μύρου ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἐάνθης κ. 'Αντωνίου καὶ εἶτα ὁ Μακαριώτατος χρεῖε δι' 'Αγίου Μύρου καὶ ἀκολούθως κείρει τὴν κόμην τοῦ Διαδόχου.

Μετὰ ταῦτα ἡ Πριγκίπισσα Εἰρήνη ἔλαβε τὸν Διάδοχον διὰ τὴν τελετὴν τῆς ἐνδύσεώς του, ἐνῶ ἡ Πριγκίπισσα Σοφία ἐκράτει τὰ ἐνδύματά του. Ὁ Διάδοχος, ἐνδεδυμένος πλέον, μετεφέρθη ἐνώπιον τῆς Ὁραίας Πύλης ὑπὸ τοῦ Βασιλέως πατρός του καὶ μετέλαβε τῶν 'Αχράντων Μυστηρίων διὰ χειρὸς τοῦ Μακ. 'Αρχιεπισκόπου. 'Ακολούθως ὁ Βασιλεύς, ἀφοῦ ἠσπάσθη τὸν Διάδοχον, («πέδωσεν» εἰς αὐτὸν τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Σωτῆρος, ἐνῶ ἐρρίπτοντο 101 χαιρετιστήριοι κανονιοβολισμοί, οἱ δὲ κώδωνες ὅλων τῶν ἱερῶν ναῶν 'Αθηνῶν ἐκρούοντο χαρμωδῶς.

Τὸ 'Αγιον Βάπτισμα τῆς Α.Υ. τοῦ Διαδόχου Παύλου ἐτελέσθη κατὰ τὴν ἐξῆς τάξιν.

ΤΑΞΙΣ ΕΠΙ Τῶ ΑΓΙῶ ΒΑΠΤΙΣΜΑΤΙ ΤΗΣ Α.Υ. ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ

Σεβ. Τριῆκης : Εὐχὰς εἰς Κατήχουμένον (ἐν τῷ Κυρίῳ Ναῶ).

'Ακολουθία τοῦ 'Αγ. Βαπτίσματος

Διάκονος : Εὐλόγησον Δέσποτα.

Μακαριώτατος : Εὐλογημένη κλπ.

Διάκονος : Εἰρηνικὰ (Χορωδία 'Ανακτόρων τὸ Κύριε ἐλέησον).

'Ιερὸς 'Ανακτόρων : Εὐχὴ μυστικῶς.

Μακαριώτατος : Εὐχὴ Καθαγιασμοῦ Ὑδατος.

Χορωδία Ναοῦ : 'Αμήν.

Μακαριώτατος : Εἰρήνη πᾶσι.

Χορωδία Ναοῦ : Καὶ τῷ πνεύματι σου.

Διάκονος : Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν...

Χορωδία Ναοῦ : Σοὶ Κύριε.

Διάκονος : Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Χορωδία Ναοῦ : Κύριε ἐλέησον.

Σεβ. Πατρῶν : Εὐχὴ ἐλαίου.

Χορωδία Ναοῦ : 'Αμήν.

Διάκονος : Πρόσχωμεν.

Χορωδία 'Ανακτόρων : 'Αλληλοῦα (γ').

» Ναοῦ : » (γ').

» 'Ανακτόρων : » (γ').

Σεβ. Ναυπακτίας : 'Εκφώνησις. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ φωτίζων καὶ ἀγιάζων πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον, νῦν...

Χορωδία Ναοῦ : 'Αμήν.

Μακαριώτατος : Χρίεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ...

Χορωδία Ναοῦ : 'Αμήν.

Μακαριώτατος : Εἰς ἀκοὴν πίστεως (εἰς πόδας, χεῖρας καὶ ὄτα καὶ εἶτα ἡ Βάπτισις).

Χορωδία Ναοῦ : Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν (γ').

Σεβ. Ἐάνθης : Εὐχὴ ἐκφώνως 'Αγίου Μύρου καὶ ἐκφώνησις : ὅτι Σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν κλπ.

Χορωδία Ναοῦ : 'Αμήν.

Μακαριώτατος : Χρεῖε δι' 'Αγίου Μύρου, λέγων : «Σφραγίς δωρεᾶς..» καὶ ἀκολούθως κείρει τὴν κόμην τοῦ παιδίου λέγων : «κείρεται ὁ δοῦλος..».

Χορωδία 'Ανακτόρων : Χιτῶνά μοι παράσχου φωτεινόν...

Μακαριώτατος : Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε...

Χορωδία 'Ανακτόρων : Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε... (ἄπαξ).

Χορωδία Ναοῦ : Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε... (ἄπαξ).

Χορωδία 'Ανακτόρων : Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε... (ἄπαξ).

Διάκονος : Δύναμις.

Χορωδία Ναοῦ : Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε..

Διάκονος : Πρόσχωμεν.

'Ανάγνωσις τοῦ 'Αποστόλου.

Μακαριώτατος : Εἰρήνη σοι τῷ ἀναγιώσκοντι.

Χορωδία Ναοῦ : 'Αλληλοῦα (γ').

Διάκονος : Σοφία, Ὁρθοί!

Μακαριώτατος : Εἰρήνη πᾶσι.

Χορωδία Ναοῦ : Καὶ τῷ πνεύματι σου.

Μακαριώτατος : Εὐαγγέλιον.

Χορωδία Ναοῦ : Δόξα σοι, Κύριε, δόξα σοι.

Μακαριώτατος : Εἰρήνη πᾶσι.

Χορωδία 'Ανακτόρων : Καὶ τῷ πνεύματι σου.

Διάκονος : Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν...

Χορωδία Ναοῦ : Σοὶ Κύριε.

Διάκονος : Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Χορωδία Ναοῦ : Κύριε ἐλέησον.

Σεβ. Κοθήρων : Εὐχὴν Ὁ λύτρωσιν ἁμαρτιῶν.

Χορωδία Ναοῦ : 'Αμήν.

Διάκονος : Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Χορωδία Ναοῦ : Κύριε ἐλέησον.

Σεβ. Λιδυμοτείχου : Εὐχὴν Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν...

Χορωδία Ναοῦ : 'Αμήν.

Μακαριώτατος : Εἰρήνη πᾶσι.

Χορωδία 'Ανακτόρων : Καὶ τῷ πνεύματι σου.

Διάκονος : Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν...

Χορωδία Ναοῦ : Σοὶ Κύριε.

Σεβ. Κασσανδρείας : 'Εκφώνως «Ὅτι Σὺν ἐπιτὸ ἐλεεῖν καὶ σώζειν ἡμᾶς...» καὶ «ἐβαπτίσθης, ἐφωτίσθης...».

Χορωδία Ναοῦ : 'Αμήν.

Διάκονος : Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Χορωδία 'Ανακτόρων : Κύριε ἐλέησον.

Μακαριώτατος : Εὐχὴν ἐκφώνως : Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐκ τοῦ πληρώματος...

Διάκονος : Ἐλέησον ἡμᾶς...

Η ΠΛΗΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΚΕΝΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΔΡΩΝ ΚΑΙ Η ΕΚΛΟΓΗ ΒΟΗΘΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ

ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου συνήλθε τὴν 20 Ἰουνίου ἑ. ἔτους ἐν τῷ συνοδικῷ μεγάρῳ Ἀθηνῶν ἡ ἀριστίνδην Ἱερά Σύνοδος, ἡ ὁποία, συσκεψαμένη ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι, ἐξέλεξεν ἐκ τῶν κατὰ Νόμον προταθέντων ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου τοὺς πανοσιολογιστάτους ἀρχιμανδρίτας Ἡλίαν Τσακογιάννην καὶ Δημήτριον Τρακατέλην ὡς Βοηθοὺς Ἐπισκόπους Αὐτοῦ μὲ τὸς τίτλους τῶν πάλαι ποτὲ διαδιαλαμψασῶν ἐπισκοπῶν Περιστερᾶς καὶ Βρεσθένης.

Ἀκολούθως ἡ Ἱερά Σύνοδος προέβη εἰς τὸν καταρτισμὸν τῶν τριπροσώπων δελτίων διὰ τὴν πλήρωσιν ἀκόμη ἑπτὰ κενῶν μητροπολιτικῶν ἐδρῶν.

Τὰ τριπρόσωπα δελτία κατηρτίσθησαν ὡς ἑξῆς: 1) Διὰ τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Νικαίας ἐκ τοῦ Θεοφιλεστάτου Χωρεπισκόπου Τριμυθοῦντος κ. Γεωργίου καὶ τῶν πανοσιολ. ἀρχιμανδριτῶν Δαμασκηνοῦ Λαζαρίδη καὶ Ἀγαθαγγέλου Μιχαηλίδου. 2) Διὰ τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Χίου ἐκ τῶν πανοσιολ. ἀρχιμανδριτῶν Χρυσοστόμου Γιαλούρη, Σεβαστιανοῦ Ἀσπιώτου καὶ Ἀγαθονίκου Φιλιππότη. 3) Διὰ τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Ζακύνθου ἐκ τῶν πανοσιολ. ἀρχιμανδριτῶν Ἀποστόλου Παπακωνσταντίνου, Νικολάου Δεδούση καὶ Κλ. Ἀναστασίου. 4) Διὰ τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Κερκύρας καὶ Παξῶν ἐκ τῶν πανοσιολ. ἀρχιμανδριτῶν Πολυκάρπου Βαγενᾶ, Νικολάου Ζένου καὶ Παύλου Καρβέλη. 5) Διὰ τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης ἐκ τῶν πανοσιολ. ἀρχιμανδριτῶν Ἱεροθέου Τσαντίλη, Ἀμβροσίου Στάμενα καὶ Ἀναστασίου Γιαννουλάτου. 6) Διὰ τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Λαγκαδᾶ ἐκ τῶν πανοσιολ. ἀρχιμανδριτῶν Σπυριδωνος Τραντέλλη, Χ. Πνευματικᾶκη καὶ Ν. Νικηταρᾶ καὶ 7) διὰ τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Ἐδέσσης

καὶ Πέλλης ἐκ τῶν πανοσιολ. ἀρχιμανδριτῶν Καλλινίκου Πούλου, Δ. Πιερράκου καὶ Κ. Σακελλαροπούλου.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 22 Ἰουνίου ἑ. ἔτους, ἐπικαλεσαμένη τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, προέβη εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ τριπροσώπου δελτίου διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς χηρευούσης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φλωρίνης, Ἀλμωπίας καὶ Ἑορδαίας, ἐκλέξασα τοὺς πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτας Αὐγουστίνον Καντιώτην, Ἐπιφάνιον Θεοδωρόπουλον καὶ Ἰάκωβον Λιαρομάτην.

Ἀκολούθως ἐτέλεσε τὸ Μικρὸν καὶ τὸ Μέγα Μήνυμα τοῦ Θεοφιλεστάτου ἐψηφισμένου Ἐπισκόπου Περιστερᾶς, Βοηθοῦ Ἐπισκόπου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν πανοσ. ἀρχιμανδρίτου Ἡλία Τσακογιάννη.

Τὴν 23 Ἰουνίου 1967, κατόπιν σχετικῆς προτάσεως τοῦ ὑπουργοῦ Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐρησκειμάτων κ. Καλαμποκιᾶ, ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος προέκρινε διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων: 1) Νικαίας τὸν Θεοφιλέστατον Χωρεπίσκοπον Τριμυθοῦντος κ. Γεώργιον, 2) Χίου τὸν πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτην Χρυσόστομον Γιαλούρη, 3) Ζακύνθου τὸν πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτην Ἀπὸστολον Παπακωνσταντίνου, 4) Κερκύρας καὶ Παξῶν τὸν πανοσ. ἀρχιμανδρίτην Πολύκαρπον Βαγενᾶν, 5) Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης τὸν πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτην Ἱεροθέον Τσαντίλην, 6) Λαγκαδᾶ τὸν πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτην Σπυριδωνά Τραντέλλη, 7) Ἐδέσσης καὶ Πέλλης τὸν πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτην Καλλινίκον Πούλον καὶ 8) Φλωρίνης, Ἀλμωπίας καὶ Ἑορδαίας τὸν πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτην Αὐγουστίνον Καντιώτην.

*Σεβ. Κασσανδρείας: "Οτι ἐλεήμων...
Χορωδία Ναοῦ: Ἀμήν.
Μακαριώτατος: Ἀπόλυσις.
Χορωδία Ναοῦ: Τὸν Δεοπότην καὶ Ἀρχιεμεᾶ...
Χορωδία Ἀνακτόρων: Πολυχρόνιον.
Μακαριώτατος: Δι' εὐγῶν...
Ἱερεὺς Ἀνακτόρων: Δι' εὐχῶν τοῦ Ἁγίου Δεσπότου ἡμῶν...
Χορωδία Ἀνακτόρων: Ἀμήν.*

Μετὰ τὴν τελετὴν, τὴν 12.45 μ.μ. ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα, ἡ ὁποία ἔφερε τὸν Διάδοχον, ἀκολουθοῦμενοι ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας ἀπεχώρησαν τοῦ Ναοῦ, ὑπὸ τὰς εὐχὰς τῶν παρακολου-

θησάντων τὴν βάπτισιν, κατευθυνθέντες ἐν ἐπισήμῳ πομπῇ εἰς τὰ Ἀνάκτορα Ἀθηνῶν. Ἐκεῖ, μετ' ὀλίγον, ἐδέχθησαν ἐπισήμως τὰς εὐχὰς τῶν κατὰ τὴν βάπτισιν παραστάντων ἐπισήμων, πρὸς τοὺς ὁποίους προσεφέρθησαν ἀργυραὶ «μπομπουνιέραι», εἰς σχῆμα ἀρχαίου κυπέλλου καὶ φέρουσαι ἀναγλύφους τὰς κεφαλὰς τοῦ Βασιλικοῦ Ζεύγους καὶ τὸν θυρεὸν τοῦ Διαδόχου, καθὼς καὶ μικροὶ χρυσοὶ σταυροὶ μὲ ἀνάγλυφον τὸ Στέμμα καὶ τὸ ψηφίον «Π».

Ἀκολούθως ἐλήφθησαν ἀναμνηστικαὶ φωτογραφία τῶν μελῶν τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας καὶ τοῦ Βασιλικοῦ Ζεύγους, τοῦ Διαδόχου καὶ τῆς πριγκιπίσσης Ἀλεξίας μὲ τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως, τὴν Ἱεραρχίαν καὶ τὸ προσωπικὸν τῶν Ἀνακτόρων.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Ἱερώνυμος ἐν μέσῳ τῶν νέων Σεβ. Μητροπολιτῶν μετὰ τὴν Διαβεβαίωσιν τῶν ἐνώπιον τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως.

Μετά τὴν ὑπογραφὴν ὑπὸ τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τὴν δημοσίευσιν τῶν σχετικῶν Βασιλικῶν Διαταγμάτων εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, ἡ Ἱερά Σύνοδος συνήλθεν ἐκτάκτως τὴν 24 Ἰουνίου καὶ ἐτέλεσε τὰ μὲν Μικρὰ Μυνήματα ἐν τῷ συνοδικῷ μεγάρῳ, τὰ δὲ Μεγάλια τοιαῦτα ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν.

Τὴν Κυριακὴν, 25 Ἰουνίου, ἐγένοντο αἱ χειροτονίαι ἐν τῷ ἱερῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν τοῦ Θεοφιλεστάτου ἐψηφισμένου Ἐπισκόπου Περιστερᾶς κ. Ἡλίας, ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Ἁγίας Εἰρήνης τοῦ Θεοφιλεστάτου ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Χίου κ. Χρυσοστόμου, ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Ἁγίου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου τοῦ Θεοφιλεστάτου ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Καλλινίκου καὶ ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Ἁγίου Κωνσταντίνου Ὁμοιοσίας τοῦ Θεοφιλεστάτου ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Φλωρίνης, Ἀλμωπίας καὶ Ἑορδαίας κ. Αὐγουστίνου.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Διονύσιος προσεφώνησε τὸν Θεοφιλέστατον ἐψηφισμένον Μητροπολίτην Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Καλλνίκον κατὰ τὴν εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονία του ὡς ἑξῆς :

«Θεοφιλέστατε,

Δὲν δύναται νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν πλοῦτον τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων σας, ἐν εἰνός ὁ ὁποῖος τὸ πρῶτον σᾶς οὐρανῶ. Κρύπτονται κάτω ἀπὸ τὴν μεγάλην ἀπλότητα καὶ σεμνότητά σας. Ἀπλοῦς, λιτός, ἀσκητικός, ἀπειρημένος, δὲν ἀφίνετε νὰ ὑποπτευθῆ κανεὶς τὸν ὑπέροχον ἐσωτερικὸν σας πνευματικὸν πλοῦτον. Ὅταν ὁμως σᾶς πλησιάσῃ καὶ συνεργασθῆ μαζί σας καὶ σᾶς γνωρίσῃ καλῶς, διαπιστώνει ἐκπληκτος τὸ μέγα ἀληθῶς πλῆθος τῶν σπανίων χριστιανικῶν ἀρετῶν, αἰτινες κοσμοῦν ὑμᾶς καὶ καθιστοῦν ἐξόχως ὠλοκληρωμένην τὴν προσωπικότητά σας.

Πίστις ζωοα καὶ ἐνεργός· ἀγνότης καὶ καθαρότης δσαική· ἀσίγατος θεῖος ἔρω· ζῆλος ἱεραποστολικὸς θερμότητος· ἀναπτρωτική, μεταρσιωτική ἀληθῶς λειτουργική ζωὴ· πλοῦσιον χριστολογικὸν καὶ λίαν ἐποικοδομητικὸν κηρυκτικὸν ἔργον· σπανία καρποφόρος ἐξομολογητικὴ δραστηριότης· πατερικὸς ἀνθρωπισμὸς καὶ καλωσύνη· ὑποδειγματικὴ ἀκτημοσύνη καὶ ἀφιλοχρηματία γνησία καὶ ἀνυπόκριτος ἀγάπη· εὐαγγελικὴ μεταδοτικότης καὶ φιλανθρωπία· φιλοπονία καὶ ἀκαταπόνητος ἐργατικότης, οὐγκροτοῦν καὶ συνθέτουν τὴν ὑμετέραν θεοφιλίαν, ἣτις ἐνεκα τῶν μεγάλων καὶ σπουδαίων αὐτῶν ἀρετῶν κατέοτη εὐφύμως γνωστὴ οὐ μόνον εἰς τοὺς εὐσεβεῖς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Αἰτωλοακαρνανίας, ὅπου ἐπὶ ἔτη μακρὰ διηκονήσατε ὡς Πρωτοσύγκελλος καὶ ἐξεδηλώθη ἡ ὑπερεκπερισσοῦ καλύψασα πάντας τοὺς τομεῖς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς πλουσιωτάτη ἱεραποστολικὴ δραστηριότης σας, ἀλλὰ καὶ πέραν τῶν ὁρίων αὐτῆς.

Ἡ πλῆθος τῶν εὐαγγελικῶν αὐτῶν ἀρετῶν ἀκριβῶς ὤθησαν τὸν Σεβασμ. ἅγιον Αἰτῆνας κ. Θεόκλη-

τον, τὴν δεξιὰν χεῖρα τοῦ ὁποῖου ὡς Πρωτοσύγκελλο ἀπετελέσατε, νὰ εἰσηγηθῆ τὴν διχοτόμησιν τῆς Μητροπολιτικῆς του περιφερείας καὶ τὴν ἀνάθεσιν εἰς ὑμᾶς τῆς διαποιμάνσεως τοῦ ἐνός τμήματος αὐτῆς.

Αὐταὶ εἴκνυσαν καὶ τὴν προσοχὴν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἱερωνύμου καὶ τῶν Σεβασμ. Ἀρχιερέων τῶν συγκροτούντων τὴν περὶ αὐτὸν ἅγιαν καὶ Ἱεράν Σύνοδον, εἰς τὴν ἀναζήτησιν τῶν ἀρίστων κληρικῶν πρὸς ἀνάδειξιν ποιμένων, «ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, ἦν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος» καὶ ψήφους κανονικαῖς ἐξέλεξε, προέκρινεν δὲ ἡ Α.Μ. ὁ λαοφιλεῖς ἡμῶν Βασιλεὺς Μητροπολίτην τῆς ἀκριτικῆς Μητροπόλεως Ἐδέσσης καὶ Πέλλης.

Μέγα, ἀδελφέ, τὸ ἀξίωμα, ἀλλὰ καὶ βαρὺ καὶ δυσχερέστατον. «Ἔργον ἐστὶ τὸ πρᾶγμα, λέγει ὁ χρυσοεργῆμων Ἰωάννης, οὐκ ἄνεσις, φροντίς, οὐκ τρυφή, λειτουργία ὑπεύθυνος, οὔτε ἀρχὴ ἀνεξέταστος, πατρικὴ κηδεμονία οὐκ τυραννικὴ αὐτονομία, οἰκονομικὴ προστασία οὐκ ἀλογοθέτητος ἐξουσία». Ὅμως, πιστέομεν ἀκραδάντως ὅτι ὑποδεχόμενος τὴν μεγάλην χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, θὰ ἀναδειχθῆς ἐκλεκτὸς τοῦ Θεοῦ Ἀρχιερεὺς, ἀνεπίληπτος τηρῶν τὴν ἀρχιερωσύνην καὶ κατακοσμῶν ἑαυτὸν πάσῃ οσμότητι. «Καλὸς οἰκονόμος ποικίλης χάριτος Θεοῦ» θὰ οὐνεχίσῃς ἐργαζόμενος καὶ ἐν τῷ «γεωργίῳ» τῆς ἱστορικῆς Μακεδονικῆς Μητροπόλεως Ἐδέσσης καὶ Πέλλης μὲ τὸν αὐτὸν ὡς καὶ πρότερον ἱεραποστολικὸν ζῆλον καλλιερῶν παρὰ τοῖς χριστιανοῖς τὰ ἀθάνατα ἑλληνοχριστιανικὰ ἰδανικά, ἅτινα ἀποτελοῦν τὸν θεμέλιον λίθον τῆς προόδου καὶ εὐτυχίας τοῦ ἔθνους ἡμῶν. Ἐν πᾶσι τέλος εὐαρεστῶν τῷ Θεῷ καὶ ἀξίως πολιτευόμενος τῆς δωρηθείσης σοι ὑπὸ τῆς τοῦ Θεοῦ προγνωστικῆς δυνάμεως μεγάλης ἀρχιερατικῆς τιμῆς, ἵνα παραστής ἀμέμπτως ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως καὶ λάβῃς τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον, ὃν ἀποδώσει ὁ δίκαιος κριτῆς πᾶσι τοῖς ἡγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ».

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Καλλνίκος ἀντεφώνησεν ὡς ἑξῆς :

«Σεβασμώτατε,

Ἐὰν πᾶσα ἡμέρα τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ἔχη σημασίαν, διότι συνδέεται μὲ τὴν αἰωνιότητα, ὑπάρχον ἡμέραι ὑψίστης σπουδαιότητος ἀποτελοῦσαι σταθμὸν καὶ ἰσοδυναμοῦσαι πρὸς ἔτη μακρὰ. Τοιαύτη ἡμέρα εἶναι δι' ἐμὲ ἡ παρούσα.

Ἡμέρα βαθυτάτης ἐγγνωμοσύνης πρὸς τὸ ἐν Τριάδι Θεὸν ἐν πρώτοις.

Ἀπὸ τῆς γεννήσεώς μου μέχρι σήμερον ἡ δεξιὰ τοῦ Ὑψίστου ἐσκόρπισεν εἰς ἐμὲ ἀφθονα δῶρα. Μὲ ἐδηγέτησε πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως. Ἐχαρίσατό μοι τὸ καλὸν ὄνομα Χριστιανός, μὲ ἀνύρωσεν εἰς τὸ μέγα τῆς Ἱερωσύνης Ἀξίωμα, ἔθετό με Ἐργάτην ἐν τῷ Ἀμπελώνι Του, ἤρριξέ μοι θύραν λόγου, ἥδη δὲ με καλεῖ εἰς τὸ τοισμέγιστον τῆς Ἀρχιερωσύνης Ἀξίωμα. Ἐν τῇ ἀπέριφ Του ἀγάπῃ καὶ τῇ ἀνεκφρά-

στον συγκαταβάσει με προσκαλεῖ νὰ ἀνέλθω εἰς Μέγα ὕψος. «Τί ἀνταποδώσω τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων ὧν ἀνταπέδωκέ μοι»;

«Κἄν τῇ ψάμμῳ ἰσαριθμούς φῶδας ἂν προσφέρω, οὐδὲν τελῶ ἄξιον ὧν δέδωκέ μοι ὁ Ἅγιος Βασιλεὺς». Οἰαδήποτε θυσία εἶναι ἀσήμαντος ἐνώπιον τῆς ἀνεκδιηγήτου δωρεᾶς καὶ θυσίας τοῦ Κυρίου. «Ἐδλογητός ὁ Θεὸς ὁ οὕτως εὐδοκήσας».

Μετὰ τὸν Ἅγιον Θεὸν ἐγνωμότως ἀναμνησκόμεαι τῶν κεκοιμημένων ἤδη, αἰοιδίμου Πάππου μου ἐκ μητρὸς Ἱερέως Ἀθανασίου, ἀφανοῦς λευίτου ἐν τῇ γενετείᾳ μου, τῆς Πρεσβυτέρας αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου αἰοιδίμου Μητροπολίτου Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Κυροῦ Ἱεροθέου, παρ' ᾧ ἐπληρέθησα σχεδὸν ἐπὶ εἰκοσαετίᾳ ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ πτυχίου τῆς Θεολογίας μέχρι τῆς ἐντεῦθεν ἐκδημίας αὐτοῦ.

Ἐν τοῖς ζῶσιν ἐγνωμονῶ μετὰ τοὺς γονεῖς καὶ διδασκάλους μου, τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Κύριον Ἱερώνυμον καὶ τὴν περὶ αὐτὸν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, τὴν αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων Κωνσταντῖνον καὶ τὴν Ἐθνικὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν πρόκρισιν, ὡς καὶ τὸν κατὰ σάρκα καὶ πνεῦμα ἀδελφὸν Μητροπολίτην Διδυμοτείχου, παρ' οὗ ἔλαβον τὸ γάρισμα τῆς Ἱεροσύνης καὶ διηκολούνην τὰ μέγιστα διὰ τὰ σπουδάσω τὴν Ἱερὰν Ἐπιστήμην τῆς Θεολογίας.

Ῥοαύτως ἐγνωμονῶ τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἀρτης Κύριον Ἰγνάτιον, ὑπὲρ τὴν τετραετιαν διατελέσασα Τοποτηρητὴν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας καὶ τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Κύριον Θεόκλητον, ὧν αἱ πολλαπλαῖ ἐκδηλώσεις τῆς πλουσίας ἀγάπης πρὸς τὴν ἀναξιοτήτά μου μὲ ὑποχρῶνον βαθύτατα.

Ἐπίσης ἐγνωμονῶ τὸν Ἱερὸν Κλῆρον καὶ τὸν Εὐσεβῆ Λαὸν τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, οἵτινες μὲ ἐδέχοντο κατὰ τὰς ἐπισκέψεις μου εἰς τὰς Ἐνορίας των ὡς ἄγγελον Θεοῦ.

Θὰ ἦτο παράλειψις μεγίστη, ἐὰν δὲν ἐξέφραζον καὶ ἐν τῇ παρουσίᾳ ἱερᾶ στιγμῆς τὴν ἐκ βαθέων ἐγνωμοσύνην μου πρὸς τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιότητα, ἣτις πολλαπλῶς ἐδειξε τὴν πολλὴν Της ἀγάπην πρὸς τὸ πρόσωπόν μου καὶ πολὺ συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ τιμηθῶ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας.

Τοὺς κεκοιμημένους εὐεργέτας μου ἃς ἐγγράφῃ ὁ Κύριος ἐν Βίβλῳ ζωῆς, τοῖς δὲ ζῶσιν «δώη κατὰ τὴν καρδίαν αὐτῶν καὶ πᾶσαν τὴν βουλὴν αὐτῶν πληρῶσαι» (Ψαλμ. ιθ' δ).

Συγχρόνως ἡ παρούσα εἶναι καὶ ἡμέρα ἀναλήψεως τεραστίων ἐθνικῶν. Αἱ τίμιαι χεῖρες τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος ἐναποθέτου ἐπὶ τῶν ἔμων μου φορτίον βαρύτερον, βράχον πελώριον, ὄρος ὀγκώδες.

Ἡ Ἁγία Ἐκκλησία μὲ τοποθετεῖ εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τοῦ Πνευματικοῦ πυρός οὐ μόνον νὰ πολε-

μήσω, ἀλλὰ καὶ νὰ ἠγηθῶ ἀγόνων πνευματικῶν, νὰ ὀδηγήσω τὸν Λαὸν Κυρίου εἰς νίκας.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύριος ἐμπιστεύεται εἰς ἐμὲ τὴν διαφύλαξιν θησαυροῦ ἀνυπολόγιστου, τῶν ἀθανάτων ψυχῶν τοῦ Λογικοῦ Ποιμνίου. «Θύρα μοι ἀνέωγε μεγάλη καὶ ἐνεργῆς καὶ ἀντικείμενοι πολλοί» (Α' Κορ. Ιστ' 9).

Ὡ τάλας ἐγώ! Πῶς θὰ κρατήσω τὸ βάρος; Πῶς θὰ ἐξέλθω ρικητής; Πῶς θὰ φέρω εἰς πέρας τὴν Ὑψίστην αὐτὴν ἀποστολήν;

Πνευματοκίνητοι Πατέρες, δοχεῖα τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ἔτρεμον τὸ τῆς Ἀρχιερωσύνης Ἀξίωμα καὶ ἀνεχώρουν διὰ τὴν ἔρημοι ἀναλογιζόμενοι τὰς ὑποχρεώσεις ἐκ τῆς Ἀρχιερωσύνης. Τί νὰ εἶπω ὁ ἐλάχιστος ἐγώ;

Δεήθητε, Σεβασμιώτατε, μετὰ τῶν συμπερονοῦντων Ἀγίων Ἀρχιερέων, ἵνα τὸ πῦρ τοῦ Παναγίου Πνεύματος μὲ καθάρῃ καὶ ἀνάγῃ ἐντός μου ποικαίαν ἀγάπην πρὸς τὸν Σωτῆρα καὶ Ἀνθρωπὴν Χριστὸν καὶ τὴν Ἁγίαν Του Ἐκκλησίαν. Δεήθητε, ἵνα ὡς λαμπὰς καὶ διὰ τὴν δόξαν τοῦ Ἐσταυρωμένου Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ὅστις τόσο μὲ ἠγάπησε καὶ τόσο μὲ ἐτίμησεν. Δεήθητε, ἵνα ἔχω καλὴν ἀπολογία ἐν ἡμέρᾳ Κρίσεως καὶ ἀξιωθῶ μετὰ τῶν Λογικῶν προβάτων νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου, εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν καὶ νὰ ἀναπέμπω τὸν Τοισάριον Ὑμνον εἰς τὴν ὑπερούσιον Τριάδα, τὸν Πατέρα, τὸν Υἱὸν καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν».

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν, 26 Ἰουνίου, ἐγένοντο αἱ χειροτονίαι ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Χρυσοσπηλαιωτίσσης τοῦ Θεοφιλεστάτου ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Πολυκάρπου, ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Ἁγίου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου τοῦ Θεοφιλεστάτου ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Λαγκαδᾶ κ. Σπυρίδωνος καὶ ἐν τῷ ἱερῷ Ἁγίας Εἰρήνης τοῦ Θεοφιλεστάτου ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἱεροθέου, τὴν δὲ 27 Ἰουνίου ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Ἁγίας Εἰρήνης τοῦ Θεοφιλεστάτου ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Ζακύνθου κ. Ἀποστόλου.

Ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Διονύσιος προσεφώνησεν ὡς ἀκολουθῶς τὸν θεοφιλ. ἐψηφισμένον Μητροπολίτην Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Πολυκάρπον κατὰ τὴν εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονίαν του :

«Θεοφιλέστατε,

Μονογενὴς υἱὸς ἀρχοντικῆς οἰκογενείας, εὐκόλον ἦτο νὰ βαδίσης ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ διαπρεποῦς ἐκ μητρὸς πάππου σου ἱατροῦ. Εὐκολώτερον ἦτο νὰ διαδεχθῆς, κάτοχος τοῦ πτυχίου τῆς Νομικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, τὸν ἀειμνηστον εὐσεβῆ πατέρα σου εἰς τὸ συμβολαιογραφικὸν αὐτοῦ γραφεῖον ἐν Ἐυλοκάστρῳ. Ἀλλ' οὔτε τὸ πρῶτον ἔκαμες οὔτε τὸ δεύτερον. Γαλουχηθεὶς ὑπὸ τῆς μακαριστῆς ἀγίας ἀληθῶς μητρὸς σου διὰ τοῦ «λογικοῦ, ἀδόλου γάλακτος» τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πί-

στεως, ἡ ὁποία «ἐνφύκει πλουσίως ἐν αὐτῇ», «τὰ ἄνω ἐφρόνεις, οὐχὶ τὰ ἐπὶ γῆς». Καὶ πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ φλογίζοντος τὴν νεανικὴν σου καρδίαν θεῖον ἔρωτος εἰς νέους ἀγῶνας ἀπεδύθης καὶ εἰς πολλοὺς κόπους προθύμως ὑπεβλήθης πρὸς σπουδὴν τῆς οὐρανοῦ ἐπιστήμης τῆς Θεολογίας. Θεολόγος κατόπιν, ἀριστα κατηρτισμένος, μὲ μέλλον λαμπρὸν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, εἰς ἣν εἰσῆλθες καὶ μετὰ πολλῆς τῆς ἀποδόσεως εἰργάσθης, δὲν ἐπανεπαύθης εἰς τὰς δάφνας σου. Ὑψηλότερον εἶχες τοποθετήσῃ τοὺς πόθους σου. Σὲ ἐνέπνεε καὶ σὲ ἐμαγνήτιζεν ἡ ὀλοκληρωτικὴ ἀφιέρωσις εἰς τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας. Δι' ἃ καί, ἀκολουθῶν τὸ παράδειγμα τῶν μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας πατέρων, ἀποῦ ἀφιέρωσες τὴν πλουσίαν πατρικὴν σου περιουσίαν εἰς εὐαγῆ ἰδρύματα, περιεβλήθης τὸ ἀπλοῦν καὶ ἀπεριττον μοναχικὸν σχῆμα καὶ εἰσῆλθες εἰς τὰς τάξεις τοῦ κλήρου.

Παρήλθον ἔνδεκα ἔτη ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθ' ἣν διὰ τῶν χειρῶν τῆς ταπεινότητός μου ἐδέχθης τὸ χάρισμα τῆς ἱερωσύνης. Καὶ ἦλθες πλησίον μου κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς τὴν ὥραίαν τοῦ Αἰγαίου πελάγους νῆσον Λήμνον, εἶτα δὲ καὶ ἐν τῇ ἱστορικῇ Μητροπόλει Τρίκκης καὶ Σταγῶν, διακονῶν ὡς πρωτοσυγκέλλος.

Ἡ εὐλαβὴς καὶ κατανοητικὴ τέλεισις τῆς θείας Λειτουργίας διὰ τὸν προσωπικόν σου ἀγιασμόν καὶ τῶν ἀγαπητῶν Χριστιανῶν μας ὑπῆρξε καθῆκον ἀδιάλειπτον καὶ πολὺ εὐχάριστον εἰς σέ. Τὸ κήρυγμα, παρὰ τὰς πολλαπλὰς ἀσχολίας σου ὡς πρωτοσυγκέλλου, ἀπετέλεσε διὰ σέ μέλημα καὶ ἔργον ἰδιαίτερος ἀγαπητόν. Καὶ ἡ εἰς τὸ ἔξομολογητήριον ἱερὰ διακονία σου καὶ ἀξιόλογος ὑπῆρξε καὶ λίαν οἰκοδομητικὴ διὰ τὴν πνευματικὴν καλλιέργειαν καὶ κατάρτισιν τῶν Χριστιανῶν μας. Τὸ ἔργον ἐξ ἄλλου τὸ δυσχερὲς τοῦ πρωτοσυγκέλλου μὲ ἀγάπην καὶ σῶνισιν ἀσκιῶν ἀπέσπας τὸν σεβασμόν καὶ τὴν συμπάθειαν πάντων. Πόσον δι' ὄλων αὐτῶν συνέβαλες εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν καθ' ὅλον ἑκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως! Κατέστης ὄντως ἡ δεξιὰ μου χεῖρ.

Τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας σου ταύτας ἀρετὰς καὶ ἱκανότητας διαπιστώσασα ἡ Ἱ. Σύνοδος, ψήφοις κανονικαῖς ἐξέλεξε σε καὶ ἡ Α.Μ. ὁ εὐσεβέστατος Βασιλεὺς ἡμῶν προέκρινε Μητροπολίτην τῆς Ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Κερκύρας.

Πόσῃ συγκίνησιν μοὶ ἐπροκάλεσε τοῦτο, ἀληθῶς! Ἡ Κέρκυρα δὲν εἶναι μίαν τις ἀπλή νῆσος. Εἶναι ἡ νῆσος τοῦ ὑπερόχου ἀγωνιστοῦ καὶ ὑπερμάχου τῆς Ὁρθοδοξίας Σπυρίδωνος τοῦ θαυματουργοῦ. Φυλάσσει, ὡς θησαυρὸν πολῦτιμον, τὸ ἱερὸν σκήνος αὐτοῦ. Καὶ κατοικεῖται ἀπὸ κόσμον πνευματικῶν, πολιτισμένον, βαθύτατα θρησκείοντα καὶ ἀγαπῶντα τὸν Θεόν.

Ἀκραδάντως πιστεύομεν, ὅτι καθ' ὃν τρόπον μέχρι τοῦδε εἰργάσθης ἐν τῷ γεωργίῳ τοῦ Κυρίου θὰ ἐξακολουθήσῃς νὰ ἐργάζεσαι καὶ ἐν τῷ νέῳ πνευματικῷ ἀγρῷ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κερκύρας, ὅπου ἡ δεξιὰ τοῦ Ὑψίστου μεταφνεύει σέ. Εὐλαβὴς θεράπων καὶ διάκονος τοῦ ἁγίου τῆς νῆσου, θὰ ἀναδειχθῇς κατὰ πάντα ἄξιος ποιμὴν καὶ θὰ καταστήσῃς «ὁδηγὸς τυφλῶν»,

φῶς τῶν ἐν σκότει, παιδευτῆς ἀφρόνων, διδάσκαλος νηπίων, φωστὴρ ἐν κόσμῳ». «Ἠδιστα θὰ ἐκδασπῇς ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς καλλιέργειας καὶ τῆς κατὰ Χριστὸν προκοπῆς καὶ προόδου τῶν Χριστιανῶν σου. Θὰ ἀνταποκριθῇς πλήρως εἰς τὰς προσδοκίας τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Θὰ ποιμάνῃς τὸ ἐμπιστευθὲν σοὶ ποιμνίον μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἐκονσίως, μὴδ' αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως, μὴδ' ὡς κατακυριεύων τῶν κληρῶν, ἀλλὰ τύπος γινόμενος τοῦ ποιμνίου καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποιμένου κομμεῖσαι τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον».

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Πολύκαρπος ἀντεφώνησεν ὡς ἑξῆς:

«Σεβασμιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,

Κατὰ τὴν μεγάλην καὶ συγκινητικὴν καὶ ἱερωτάτην ὄντως ταύτην στιγμήν, καθ' ἣν ἴσταμαι πρὸ τῶν ἀνοιχτῶν θυρῶν τοῦ Θεοσαστηρίου, ἐτόιμον νὰ μὲ δεχθῇ εἰς τὰ ἐνδότερα αὐτοῦ ὡς Ἀρχιερεᾶ, δέος μὲ κατέχει καὶ παραλύει τὴν σκέψιν καὶ ἀφαιρεῖ τὴν λαλίαν μου. Τί εἶπω καὶ τί λαλήσω πρὸ τῆς ἀφάτου τοῦ Θεοῦ συγκοταβάσεως; «Ὡς ἀγαθὸς ὁ Θεός» ἔμοι τῷ ταπεινῷ καὶ ἀναξίῳ! «Εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον καὶ πάντα τὰ ἐντός μου τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ» (Ψαλμ. ρβ' 2).

Ἀπὸ βρεφικῆς ἡλικίας ἡ γάρις Του μὲ ἐπεσκέφατο. Πλήθος φανερῶν καὶ ἀφανῶν εὐεργεσιῶν μοὶ ἐπεδαψίλευσεν. Ἄλυσσος μακρὰ μεγάλων θεϊκῶν δωρεῶν καὶ χαρισμάτων πᾶσαι αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς μου. Ὁ τελευταῖος δὲ κρίκος αὐτῆς ἡ ὑψίστη καὶ λίαν τιμητικὴ αὐτῆ κλήσις εἰς τὸ μέγα τῆς Ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα. «Τί ἀνταποδώσω σοὶ Δέσποτα παιδάγαθε, περὶ πάντων, ὃν ἐποίησας καὶ ποιεῖς ἀγαθῶν περὶ ἐμὲ τὸν ἀνάξιον καὶ ἀμαρτωλόν; τίνα εὐχαριστίαν ἀναπέμφω σοὶ; ἀπὸ γούν τῆς ἡμέρας ἕως νυκτός ὡς χελιδὸν φωνήσω καὶ ὡς ἀηδὼν ἀλλαλάξω καὶ οὐ παύσομαι εὐλογῶν σε πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου τὸν ποιητὴν καὶ εὐεργέτην μου» (Ἱ. Χρυσόστομος).

Εὐγνωμόνως πρὸς τούτους στρέφω τὴν διάνοίαν μου κατὰ τὴν μεγάλην ταύτην στιγμήν πρὸς τοὺς μακαριστοὺς εὐσεβεῖς γονεῖς μου, οἵτινες δὲν μὲ ἔφερον μόνον εἰς τὴν ζωὴν, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀγαλούρησαν μὲ τὸ λογικὸν καὶ ἄδολον γάλα τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως, ἥτις ἐνφύκει πλουσίως ἐν αὐτοῖς. Μὲ πόσῃ δὲ χαρᾷ—τὸ ἐνθυμεῖσθε Σεβασμιώτατε—ἡ ἀείμνηστος μητέρα μου μὲ προσέφερεν εἰς τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας! Ἀναπαύσαι Κύριος τὰς ψυχὰς αὐτῶν μετὰ τῶν ἁγίων Του.

Εὐγνωμόνως μιμνήσκομαι καὶ πάντων ἐκείνων, τῶν παραδεδωκότων τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, οἵτινες μὲ ἀγάπη καὶ στοργὴν ἔσπειραν «ἐπ' εὐλογίας» εἰς τὴν παιδικὴν καὶ νεανικὴν μου ψυχὴν τὰ ρήματα τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ ἐκαλλιέργησαν ἐπιμελῶς ταῦτα. Αὐτοὶ μοὶ ἐνέπνευσαν τὰ τοῦ μακαρίου Ἀποστόλου «ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλή,

δσα εὐφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος» (Φιλίπ. δ' 8) καὶ αὐτοὶ συμπαρεστάθησαν εἰς τὸν ἀγῶνα μου νὰ γίνω «ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ». Ἐδχαριστῶ ἀπὸ βάρους ψυχῆς καὶ τούτους.

Μεθ' ὃ, θέλω καὶ κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγμήν νὰ ἐκφράσω πρὸς Ὑμᾶς, Σεβασμιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα, τὴν αἰωνίαν μου εὐγνωμοσύνην. Τὸ «Προσκλητήριον», τὸ μικρὸ, ἀλλὰ τόσο δυνατὸν αὐτὸ τευχίδιον Σας—τὸ ἐξομολογοῦμαι τώρα—ὠμίλησεν εἰς τὴν ψυχὴν μου. Σάλπισμα προσκλητήριον ἀληθῶς, μὲ ἐνεθοσίασε καὶ σιγήγειρε καὶ μὲ ὤθησεν ἀποτελεσματικῶς εἰς τὴν μεγάλην ἀπόφασιν τῆς ὀλοκληρωτικῆς ἀφιερώσεως. Ἐδέχθην διὰ τῶν τιμῶν Ὑμῶν χειρῶν πρὸ ἐνδεκαετίας τὸ χάρισμα τῆς Ἱερωσύνης. Καὶ διηκόνησα ὑπὸ τὴν πατρικὴν Ὑμῶν προστασίαν καὶ κηδεμονίαν τὴν Ἀγιωτάτην ἡμῶν Ἐκκλησίαν. Σεῖς μὲ εἰσηγάγετε εἰς τὸ ἱερατεῖον καὶ κατέστητε, μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων μου καὶ πατὴρ καὶ μήτηρ καὶ προστάτης καὶ χειραγωγὸς εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴν. Τῆς Ἀρχιερωσύνης Σου μνησθεῖν Κύριος ὁ Θεὸς ἐν τῇ Βασιλείᾳ Αὐτοῦ.

Βαθειᾶν εὐγνωμοσύνην καὶ θερμότητας εὐχαριστίας ἐκφράζω καὶ πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα, τὸν σεπτὸν μοι καὶ πολυσεβαστὸν Προκαθήμενον τῆς Ἀγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας κ.κ. Ἱερώνυμον καὶ τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἀγίους Ἱεράρχας, τοὺς συγκροτοῦντας τὴν περὶ Αὐτὸν Ἀγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, ἀναδείξαντάς με διὰ τῆς τιμῆς αὐτῶν ψῆφου Μητροπολίτην τῆς παλαιόφατον Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κερκύρας καὶ Παξῶν.

Ἐδχαριστῶ ἀπὸ βάρους ψυχῆς καὶ τῶν θεοφροῦρητον ἡμῶν Ἀναγκα διὰ τὴν πρόκρισιν τῆς ταπεινότητός μου.

Καὶ τᾶνῶν, ἐν φόβῳ καὶ τρόμῳ ἀνερχόμενος τὰς ἱερωτάτας ταύτας βαθμίδας, διερωτῶμαι: «Ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἁγίων Σου πῶς εἰσελεύσομαι ὁ ἀνάξιος;». Μέγα, ἀπροσπέλαστον τὸ ὕψος τοῦ μεγαλείου τοῦ Ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος. «Ὅντοι τὰ ἐπὶ γῆς ἔλαχεν οἰκονομεῖν», λέγει ὁ Ἱερός Χρυσόστομος, ἐνῶ ὁ Ἐπίσκοπικὸς Θρόνος «ἐν οὐρανοῖς ἴδρται καὶ τὰ ἐκεῖ διέπειν ἐπιτέτραπται. Περὶ τῶν σωμάτων ἐκείνοι φροντίζουσι, ὁ Ἐπίσκοπος περὶ τῶν ψυχῶν. Λαμπρότερα τούτου ἢ πανοπλία, σεμνότερα τὰ ὄπλα, μείζων ἢ παρηγοσία, πλείων ἢ ἰσχύς».

Πάντες ὡς πρὸς Θεὸν πρὸς Αὐτὸν ἀποβλέπουσι. «Ἄλλος αὐτὸν ἔλκει βοηθῶν ἀρπαζόμενος, ἄλλος καλεῖ δικαζόμενος σύνδικον· ἄλλος πενθῶν ὑπὲρ τροφῆς ἱκετεύει, γυμνὸς ὑπὲρ ἐνδύματος· ἄλλος αὐτὸν ἀποδύει· ἄλλος πενθῶν εἰς παράκλησιν δεῖται· δεσμῶν ἔτερος ἀπολυθῆναι βοᾷ· ἔλκει τις αὐτὸν ἄλλος πρὸς νόσων ἐπίσκεψιν· ξένος αἰτεῖ καταφύγιον· ἕτερος παρραστής χρέος οὐδύρεται. Οὐδὲ δοῦλος πρὸς ἄλλον καταφεύγει δεσπότην πικρὰν ὀλοφνυρόμενος ἀγανάκτησιν· χήρα βοᾷ τὸ ἐλέησον, ἄλλη τὴν ὀρφανίαν οὐδύρεται· μνηρία τῷ πατρὶ καλῶν ἐκάστην πρὸς ἐκάστους ὑπὲρ ἐκάστον τροπαί. Ἀρπάζεται τις καὶ σιγήγορος ὁ πατήρ· λιμὸς ἐνοχλεῖ καὶ τροφεὺς ἐκ σιγήγορον γίνεται· πένθει τις καὶ εἰς ἰατρὸν ὁ τροφεὺς μεταβάλλεται· πέν-

θει τις περιπέπτωκε καὶ ὁ νοσοκόμος εὐρίσκειται παραμύθιον· ξένων ἐπέστη φροντίς καὶ ξενοδόχος ὁ πάντα γεγενεὺς ἀναδείκνυται» λέγει περὶ τοῦ Ἐπισκόπου ὁ Κύριος Θεοδώρητος. Τίς ἱκανὸς πρὸς ταῦτα; Ἡ φωνὴ Σου μόνον Κύριε, ἢ λέγουσά μοι «Ἐγὼ πατήρ, ἐγὼ ἀδελφός, ἐγὼ νυμφίος, ἐγὼ οἰκία, ἐγὼ τροφεὺς, ἐγὼ ἱμάτιον, ἐγὼ οἶζα, ἐγὼ θεμέλιος. Πᾶν, ὅπερ ἂν θέλῃς, ἐγὼ» (Ἱ. Χρυσόστομος), μοὶ δίδει θάρρος. Καὶ ἢ πρὸς τὸν μακάριον Παῦλον θεῖα βεβαίωσις, ὅτι ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ «ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται» (Β' Κορ. ιβ' 9) ὡθεὶ τὰ βήματά μου πρὸς τὰ ἔσω. Προσέρχομαι θαρρῶν εἰς τὸ ἔλεος τῆς εὐσπλαγγχίας Σου.

Ἰδοὺ ἐγὼ, Κύριε, ἀπόστειλόν με».

Τὴν 28 Ἰουνίου 1967 ἐγένοντο εἰς τὰ Ἀνάκτορα Ἀθηνῶν ἐνώπιον τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου καὶ τοῦ ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ὑπουργοῦ κ. Καλαμποκιά ἀί Διαβεβαιώσεις τῶν νέων Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν.

Τὰς χειροτονίας τῶν νέων Ἱεραρχῶν παρηκολούθησαν πολλοὶ πιστοί, οἱ ὅποιοι μὲ τὰς ἐνθουσιώδης ἀναφωνήσεις των «ἄξιος, ἄξιος» διεδήλωσαν αὐθορμήτως τὴν ἄκραν ἱκανοποίησιν των καὶ τὴν χαρὰν των, διότι ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐξέλεξε διὰ τὴν πληρῶσιν τῶν κενῶν μητροπολιτικῶν ἐδρῶν κατὰ πάντα ἐξαιρέτους κληρικούς μὲ εὐρεῖαν μόρφωσιν, λαμπρὸν ἦθος καὶ ἀξιοθαύμαστον πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν δρᾶσιν, οἱ ὅποιοι μὲ ἠύξημένον ζῆλον θὰ ἀφιερῶθουν ψυχῇ τε καὶ σώματι εἰς καρποφόρον διακονίαν τῶν ποιμνίων των, καλλιεργούντες ἐπιμελῶς παρ' αὐτοῖς τὰ ἑλληνοχριστιανικὰ ἰδεώδη.

Κατωτέρω δημοσιεύονται βιογραφικὰ σημειώματα 4 νεοεκλεγέντων Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, τῶν ὑπολοίπων δημοσιευθησομένων εἰς τὸ ἐπόμενον φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας».

Βιογραφικὸν σημείωμα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νικαίας κ. Γεωργίου

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικαίας κ. Γεώργιος ἐγεννήθη εἰς Βέροιαν τῆς Μακεδονίας τὸ 1916.

Τὰ πρῶτα αὐτοῦ μαθήματα διήκουσεν εἰς Δημοτικὸν Σχολεῖον τῆς πατρίδος του.

Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν Γυμνασιακῶν ἐν Βεροίᾳ σπουδῶν του εἰσήχθη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κατὰ τὸ ἔτος 1935. Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1939 ἐπεράτωσε λίαν ἐπιτυχῶς τὰς Θεολογικὰς του σπουδὰς.

Κατὰ τὴν περίοδον τῆς Κατοχῆς ἐιργάσθη ὡς Ἱεροκέρυξ καὶ Κατηχητὴς εἰς διαφόρους Ναοὺς τῶν Ἀθηνῶν.

Τὴν 3ην Σεπτεμβρίου 1946 ἐχειροτονήθη εἰς

διάκονον ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατάρων κ. Μελετίου καὶ ἐτοποιήθη ὡς Ἱεροκήρυξ τοῦ Ἱ. Ναοῦ Τριῶν Ἱεραρχῶν Πετραλώνων καὶ ἀκολούθως τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγ. Δημητρίου Ἀμπελοκήπων.

Τὴν 8ην Ἰανουαρίου 1948 διορίσθη ὡς Ἱεροκήρυξ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος. Τὴν 25ην Ἀπριλίου ἐχειροτονήθη εἰς πρεσβύτερον ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Φθιώτιδος κυροῦ Ἀμβροσίου, λαβὼν καὶ τὸ ὄφικιον τοῦ Ἀρχιμανδριτοῦ.

Εἰς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν Φθιώτιδος εἰργάσθη

† Ὁ Νικαίας κ. Γεώργιος

λίαν καρποφόρως εἰς τὸν θρησκευτικὸν καὶ κοινωνικὸν τομέα, ἰδίως κατὰ τὴν περίοδον τῆς μεγάλης δοκιμασίας τῶν σεισμῶν, ἀνεγείρας, μεταξύ τῶν ἄλλων, Κατασκηνῶσιν καὶ Ὁρφανοτροφεῖον, ἐκτελῶν συγχρόνως μέχρι τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1950 καὶ καθήκοντα στρατιωτικοῦ Ἱερέως παρὰ τῆ Ἀνωτέρα Στρατιωτικῆς Διοικήσει Στερεᾶς Ἑλλάδος.

Τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1956 μετετέθη εἰς Ἱ. Μητρόπολιν Δράμας. Ἡ πνευματικὴ καὶ κοινωνικὴ του δράσις καὶ εἰς τὴν νέαν αὐτὴν ἀκριτικὴν ἔπαλξιν ὑπῆρξε γονιμωτάτη. Ἀνήγειρε καὶ ἐνταῦθα Κατασκηνῶσιν καὶ αἵθουσας διὰ τὸ πνευματικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1958 μετετέθη, κατόπιν προτάσεως τοῦ ἀοιδίμου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κυροῦ Θεοκλήτου, εἰς Ἀθήνας ἀναλαβὼν, ἐκτὸς τοῦ ἔργου τοῦ ἱεροκήρυκος, καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Κηρύγματος παρὰ τῆ Ἀποστολ. Διακονίας.

Ἀπὸ τοῦ 1959 ἔγραφε καὶ διηύθυνε τὸ Ἑβδομαδιαῖον Φυλλάδιον οἰκοδομῆς τῆς Ἀποστ. Διακονίας «Φωνὴ Κυρίου».

Τὴν 25ην Ἰουνίου 1960, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου καὶ Ἐθνάρχου Κύπρου κ.κ. Μακαρίου, μετέβη εἰς Μεγαλόνησον, ὅπου τῷ ἀνετέθη ἡ διεύθυνσις τοῦ Γραφείου Θρησκευτικῆς Διαφωτίσεως τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς.

Τὴν 4ην Μαΐου 1961, προτάσει τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου, ἐξελέγη παμψηφεί Χωρεπίσκοπος, λαβὼν τὸν τίτλον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Τριμυθούντος καὶ ἀνέλαβε τὰ καθήκοντα τοῦ Βοηθοῦ Ἐπισκόπου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου κ.κ. Μακαρίου.

Ὡς Ἐπίσκοπος ἐπὶ ἐξαετίαν ἀνέπτυξεν ἐξαιρετικὴν δπαστηριότητα εἰς ὅλους τοὺς τομείς τῆς ζωῆς τῆς Κύπρου, ἥτοι, ἐθνικόν, πολιτιστικόν, κοινωνικόν, θρησκευτικόν, μορφωτικόν. Ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1961 ἐξέδιδε τὸ Ἑβδομαδιαῖον Φυλλάδιον πνευματικῆς καλλιέργειας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου «Ρήματα Ζωῆς», ἦτο δὲ συνεργάτης τῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς «Ἐκκλησιαστικὴ Ζωή».

Τὸ 1962 ἴδρυσε τὸ Ἐθνικὸν Συμβούλιον Νεολαίας Κύπρου, ὑπὸ τὰς πτέρυγας τοῦ ὁποίου συνηώθησαν ὅλαι αἱ ὑγιεῖς νεανικαὶ δυνάμεις τῆς νήσου, μὲ θαυμασίαν κοινωνικὴν, ἀνθρωπιστικὴν καὶ ἐθνικὴν δράσιν.

Μετέσχεν ὡς μέλος τῆς Κυπριακῆς Ἀντιπροσωπείας εἰς τὰς Β' καὶ Γ' Πανορθόδοξους ἐν Ρόδῳ Διασκέψεις, ἀντεπροσώπευσε δὲ τὴν Κυπριακὴν Ἐκκλησίαν κατὰ τοὺς ἑορτασμοὺς ἐν Θεσσαλονίκῃ πρὸς τιμὴν τῶν Ἱεραποστόλων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1966.

Ὁ Σεβασμιώτατος Νικαίας ἀσχολεῖται καὶ μὲ τὸ συγγραφικὸν ἔργον. Μέχρι τῆς στιγμῆς ἔχει δημοσιεύσει, ἐκτὸς τῶν ποικίλων ἄρθρων καὶ μελετῶν ἠθικοῦ, θρησκευτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ περιεχομένου εἰς διάφορα περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδας, καὶ τὰ κάτωθι ἔργα: 1) «Τροφὸς καὶ Φρουρὸς», 2) «Σπασμένοι Κρίκοι», 3) «Τὰ δύο Φτερά», 4) «Πίστις καὶ Ἐπιστήμη», 5) «Λύχνος τοῖς ποσὶ μου» (ὀμιλία εἰς τὰ Εὐαγγέλια τῶν Κυριακῶν). 6) «Φῶς ταῖς τρίβοις μου» (ὀμιλία εἰς τοὺς Ἀποστόλους τῶν Κυριακῶν), 7) «Πρὸς τὴν Κορυφὴν» (Β' Ἐκδοσις) καὶ 8) «Αἷμα καὶ Στέμμα». Ἦδη ἐτοιμάζεται πρὸς ἐκτύπωσιν εἰς δύο τόμους τὸ βιβλίον του «Χαμόγελο καὶ Δάκρυ».

Τὴν 20ην Ἰουνίου ἡ ἀριστίνδην Ἱερά Σύνοδος συμπεριέλαβε τὸν Θεοφιλέστατον Χωρεπίσκοπον Τριμυθούντος κ. Γεώργιον εἰς τὸ τριπρόσωπον διὰ τὴν Ἱ. Μητρόπολιν Νικαίας, τὴν δὲ 23ην τοῦ ἴδιου

μνός ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς προέκρινε τοῦτον ὡς Μητροπολίτην.

Τὴν 24ην ἐγένετο εἰς τὴν 'Ι. Σύνοδον τὸ Μικρὸν Μήνυμα καὶ ἀκολούθως εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τὸ Μέγα Μήνυμα τῆς ἐκλογῆς του.

Ἡ ἐνθρόνισις τοῦ Σεβασμιωτάτου θὰ λάβῃ χώραν τὴν 9ην 'Ιουλίου εἰς τὸν Ἅγιον Νικόλαον, Μητροπολιτικὸν Ναὸν Νικαίας.

Βιογραφικὸν σημείωμα

τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χίου κ. Χρυσόστομου

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου κ. Χρυσόστομος (Γιαλούρης) ἐγεννήθη ἐν Παλαιχωριῶ τῆς νήσου Λέσβου τῷ 1916, τοῦ πατρὸς του καταγομένου ἐκ Ψαρῶν.

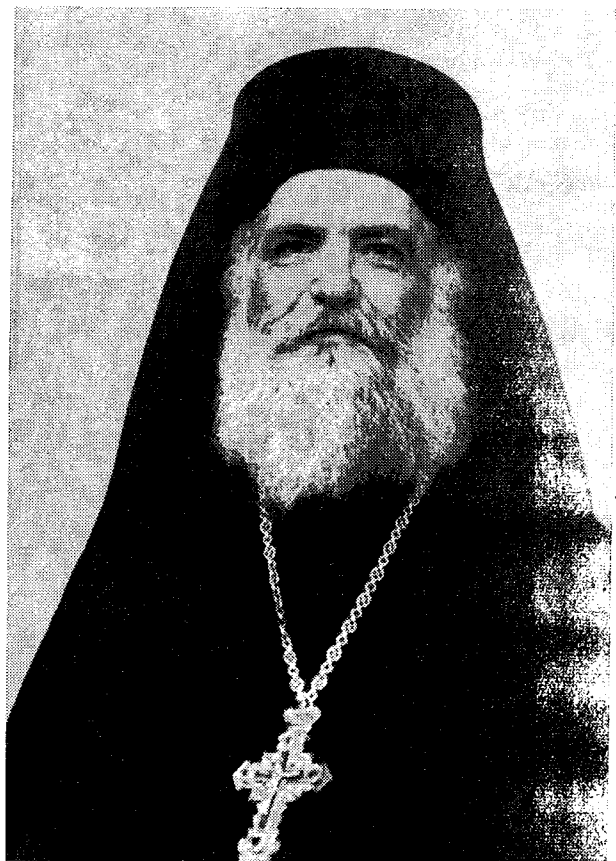
Ἀριστοῦχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καί, ἐν συνεχείᾳ, τῆς Σχολῆς Ἱεροκηρύκων Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἐσπούδασε καὶ τὴν Βυζαντινὴν Μουσικὴν. Ὑπηρέτησεν ἐν Μυτιλήνῃ, κατ' ἀρχὰς μὲν ὡς Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, εἶτα δὲ ὡς Ἱεροκέρυξ καὶ τέλος ὡς Πρωτοσύγκελλος, λαβὼν τὸν τίτλον τοῦτον ὡς ὀφείκειον κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς εἰς Πρεσβύτερον χειροτονίας του. Διηύθυνε συγχρόνως καὶ τὸ ἐκεῖ Φροντιστήριον ἐπιμορφώσεως τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου τῆς Ἐπαρχίας, τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Περιοδικὸν «ΠΟΙΜΗΝ», ὡς ἐπίσης καὶ τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα, ἀσχοληθεὶς ἰδιαίτερος μὲ τὴν διακονίαν τοῦ Θεοῦ Κηρύγματος (πρωῖναι καὶ ἀπογευματινὰ ὁμιλίαι καὶ εἰδικὰ μαθήματα εἰς «Ἐνοριακὰς Ἑστίαις» Μυτιλήνης ὡς καὶ διαλέξεις διὰ τοὺς διανοουμένους), καὶ τὴν θρησκευτικὴν ἀρθρογραφίαν εἰς τοπικὰς ἐφημερίδας, ἀναπτύξας παραλλήλως καὶ ποικίλην ἄλλην, ἐθνικὴν καὶ φιλανθρωπικὴν δραστηριότητα ἐν τῇ ὡς ἄνω ἐπαρχίᾳ.

Μετατεθεὶς τῷ 1954 εἰς Ἀθήνας, ὑπηρέτησε μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς εἰς Ἀρχιερέα προαγωγῆς του ὡς Προϊστάμενος καὶ Ἱεροκέρυξ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Πολιούχου Πειραιῶς Ἁγίου Σπυριδῶνος, διευθύνων συγχρόνως καὶ τὸ Πνευματικὸν Φροντιστήριον Κληρικῶν Ἑλλάδος, καθὼς ἐπίσης καὶ τὸ εἰς δύο μέχρι τοῦδε περιόδους λειτουργήσαν «Φροντιστήριον Κατηχητῶν Στελεχῶν», τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐκφρασάσης εἰς αὐτὸν καὶ ἐγγράφως τὴν εὐαρέσκεσαν Αὐτῆς.

Τακτικῶς ἔδιδε διαλέξεις ἐπὶ θεμάτων κοινωνικοθρησκευτικῶν εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ «Παρνασσοῦ», τῆς «Ἐταιρείας Φίλων τοῦ Λαοῦ», τοῦ «Πειραικοῦ Συνδέσμου», τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου Πειραιῶς, ὡς καὶ διαφόρων Σχολῶν καὶ Συλλόγων ἐπιστημονικῶν, προσέφερε δὲ τὰς ὑπηρεσίας του καὶ πρὸς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν (πνευματικὴ ἐργασία ἐν φυλακαῖς, ὁμιλία ἀπὸ ραδιοφώνου, ἐκδόσεις ἐπὶ θεμάτων οἰκογενειακῶν, ἐπιμέλεια ἐκδόσεως «τοῦ Ἡμεροδείκτου τῆς Ἐκκλησίας» κ.ἄ.).

Καὶ ἱκανὰ πονήματα αὐτοῦ ἐξεδόθησαν κα-

τὰ καιροῦς, ὅπως τὸ «Τρίπτυχον τῆς Κοινωνίας», «Ἡ Μουσικὴ τῆς Ὁρθοδοξίας», «Ὁ πνευματικὸς καὶ τὸ ἔργον του» (Εἰσαγωγικά), «Ἡ γυναῖκα στὴ βιοπάλη», «Τρομερὰ ἡ εὐθύνη», «Ἀνατομία τῆς ἐποχῆς», «Ὑπερήφανοι διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν μας», «Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τὸν σύγχρονον κόσμον», εὐρίσκονται δὲ ὑπὸ ἐκτύπωσιν καὶ τὰ ἑξῆς: «Ὁρθόδοξος λατρεία καὶ ὕμνωδι» καὶ «Τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον». Ἐπίσης ἄρθρα καὶ μελέται τοῦ ἐπὶ θεμάτων ποιμαντικῶν ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Ἐφημέριος», «Γρηγόριος Παλαμᾶς», «Ἀνάπλασις», «Ἐνορία», «Ἱεροψαλτικά νέα», ὡς ἐπίσης καὶ ἕτερα ἐπὶ

† Ὁ Χίου κ. Χρυσόστομος

ζητημάτων ἐπικαίρων (ἐθνικοθρησκευτικῶν) εἰς περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδας Μυτιλήνης, Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.

Ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεὶ ἴδρυσε, τέλος, τὸν Σύλλογον «Ἁγία Φιλοθέη ἡ Ἀθηναία», ὡς καὶ παιδικὰ συσσίτια, ἱματιοθήκην τοῦ πτωχοῦ, δανειστικὰς βιβλιοθήκας, τὴν Πρόνοιαν τῶν Ναυτικῶν καὶ Ζηνητεμένων (εἰς τοὺς ὁποίους ἀποστέλλει εἰδικὸν δελτίον — «Μήνυμα ἀγάπης» — μεθ' ἑνὸς ἀντιτύπου τῆς Καινῆς Διαθήκης), καθιερώσας παραλλήλως καὶ εἰδικὴν καθ' ἑβδομάδα δέησιν ὑπὲρ αὐτῶν, μετὰ συντόμου ὁμιλίας διὰ τὰ μέλη τῶν οἰκογενειῶν των.

Τὴν 25 'Ιουνίου 1967 ἐχειροτονήθη εἰς Ἐπίσκοπον ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Ἁγίας Εἰρήνης ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Κωνσταντίνου, συνιερουργούντων τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Δαμασκηνοῦ καὶ Νικαίας κ. Γεωργίου.

**Βιογραφικὸν Σημείωμα
τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐδέσσης καὶ Πέλλης
κ. Καλλινίκου**

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Καλλίνικος Ποῦλος ἐγεννήθη τὸ 1919 εἰς τὸ χωρίον Σιταράλωνα Ἀγρινίου. Ἀριστοῦχος

† Ὁ Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Καλλίνικος

εἰς τὰς γυμνασιακὰς καὶ τὰς Πανεπιστημιακὰς του σπουδὰς, τοῦ ἐπροτάθη νὰ ἀκολουθήσῃ καθαρῶς ἐπιστημονικὴν σταδιοδρομίαν. Ἀντὶ ταύτης ὁμως προετίμησε τὴν ἐκκλησιαστικὴν διακονίαν. Ἡ πρόσκλησις τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Αἰτωλοακαρνανίας κυροῦ Ἱεροθέου τὸν συνεκίνησε βαθύτατα καὶ ἀφιέρωθῃ πλησίον αὐτοῦ εἰς τὸ ἔργον τοῦ γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ τοῦ λαϊ-

κοῦ ἱεροκέρυκος. Ἀκάματος καὶ ζηλωτῆς, περιήρχετο ὀλόκληρον τὴν ἐκτεταμένην Μητροπολιτικὴν περιφέρειαν, μέχρι τῶν πλέον ἀπομεμακρυσμένων χωρίων αὐτῆς κηρύττων τὸν θεῖον λόγον καὶ μεταδίδων εἰς τὸν λαὸν τὴν πλουσίαν προσωπικὴν πνευματικὴν ἐμπειρίαν του.

Τὸ 1957 ἐχειροτονήθη παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Μητροπολίτου Διδυμοτείχου καὶ Ὀρεστιάδος κ. Κωνσταντίνου διάκονος καὶ πρεσβύτερος καὶ ἀκολούθως ἀνέλαβε τὸ ἔργον τοῦ πρωτοσυγκέλλου παρὰ τῇ αὐτῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει, τὸ ὁποῖον καὶ ἤσκησε μέχρι τῆς ἐκλογῆς του εἰς Μητροπολίτην. Στρατευθεὶς κατὰ τὸ 1947, ὑπηρέτησεν εἰς τὰ ΛΟΚ ὡς ἱεροκέρυξ μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ ἡρωϊσμοῦ. Χωρὶς νὰ ὑπολογίξῃ τοὺς κινδύνους τοῦ ἐν ἀκμῇ τότε συμμοριτοπολέμου ἔφθανε μέχρι τῶν πρώτων γραμμῶν τοῦ μετώπου, διὰ νὰ κηρύξῃ τὸν θεῖον λόγον καὶ νὰ τονώσῃ τὸ θρησκευτικὸν καὶ ἔθνικὸν φρόνημα τῶν στρατιωτῶν μας.

Λόγω τοῦ προκεχωρημένου τῆς ἡλικίας τοῦ πρώην Μητροπολίτου Ἀκαρνανίας καὶ τῆς μεγάλης ἐμπιστοσύνης τὴν ὁποίαν οὗτος εἶχε πρὸς τὸν πρωτοσυγκέλλον του, ὁ Καλλίνικος Ποῦλος διήθυσεν οὐσιαστικῶς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν ἀπὸ τοῦ 1957 ἕως τὸ 1961, διακριθεὶς διὰ τὰ διοικητικὰ του προσόντα καὶ τὴν εὐρύτητα τῶν ἀντιλήψεών του.

Καὶ ὡς λαϊκὸς καὶ ὡς κληρικὸς ἐκήρυττε τακτικώτατα εἰς τοὺς Ναοὺς, ἀλλὰ καὶ καθ' ἑβδομάδα εἰς τὸ Κέντρον Νεοσυλλέκτων Μεσολογγίου, ὅπου παρουσιαζόντο πρὸς κατάταξιν οἱ νέοι βλαστοὶ τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος.

Ἀπὸ τοῦ 1950 τυγχάνει τακτικὸς συνεργάτης τῶν ἐν Ἀγρινίῳ καὶ Μεσολογγίῳ ἐκδιδομένων ἑφημερίδων, εἰς ἃς δημοσιεύει ἀνελλιπῶς ἄρθρα του θεολογικοῦ, κοινωνικοῦ καὶ ἔθνικοῦ περιεχομένου. Ἐπὶ μίαν δὲ ἑξαετίαν, ἀπὸ τοῦ 1960-1966 ὠμίλει τακτικῶς ἀπὸ τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ Μεσολογγίου. Παραπλεύρως πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἡσχολήθη μετ' ἐπιμελείας μετὰ τὸ ἔργον τῆς Ἐξομολογήσεως καὶ τῆς Κατηχήσεως, ὡς ἐπίσης καὶ μετὰ τὴν προσπάθειαν δημιουργίας λειτουργικοῦ πνεύματος μεταξὺ τῶν νεωτέρων καὶ τῶν μεγαλυτέρων. Ἦδη καλεῖται νὰ προσφέρῃ τὴν πείραν του καὶ τὰ χαρίσματά του εἰς τὴν ἱστορικὴν Μακεδονικὴν γῆν, εἰς ἕνα λαόν, ὁ ὁποῖος ἰδιαιτέρως ἀγαπᾷ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἶναι βαθύτατα ποτισμένος μετὰ τὸ κρυστάλλινον πνεῦμα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Τὴν 25 'Ιουνίου ἐχειροτονήθη εἰς Ἐπίσκοπον ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἁγίου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Διονυσίου συνιερουργούντων καὶ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Κυθήρων κ. Μελετίου, Διδυμοτείχου καὶ Ὀρεστιάδος κ. Κωνσταντίνου, Κασσανδρείας κ. Συνεσίου καὶ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. Θεοκλήτου, παρισταμένου τοῦ ὑφυπουργοῦ Ἐμπορίου κ. Γεωργακέλου.

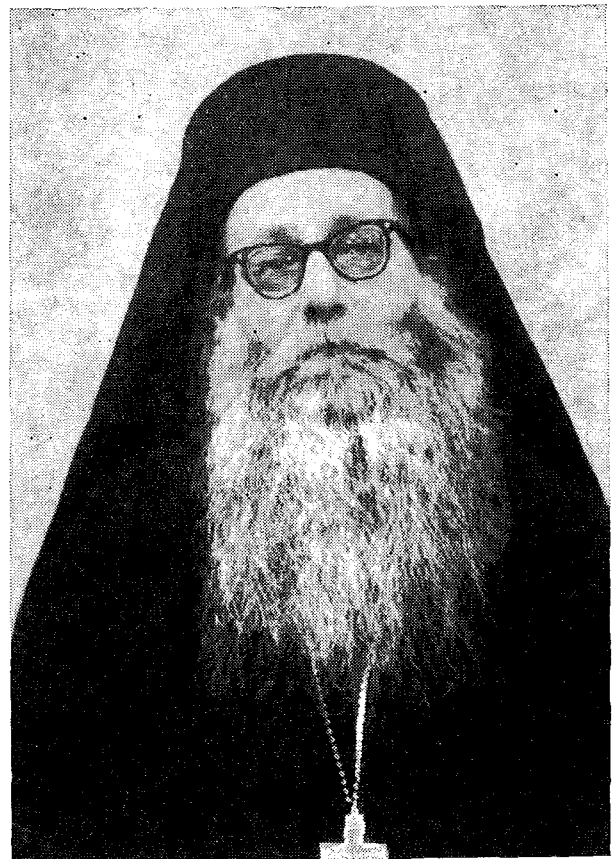
**Βιογραφικὸν σημεῖωμα
τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φλωρίνης
κ. Αὐγουστίνου**

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φλωρίνης, Ἀλμωπίας καὶ Ἑορδαίας κ. Αὐγουστίνος, γεννηθεὶς ἐν Λεύκαις Πάρου (1907) ὑπὸ γονέων εὐσεβῶν, μάλιστα δὲ μητρὸς ἐκλεκτῆς, καὶ ἀποφοιτήσας ἀριστοῦχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν (1929), ἐγένετο κληρικὸς καὶ πρωτοσύγκελλος τῆς Μητροπόλεως Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ἐπὶ Μητροπολίτου Ἱεροθέου (1934-1941). Κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα ἡ ἰσχυρὰ αὐτοῦ προσωπικότης ἐξεδηλώθη ἐν ὅλῃ τῆς τῆς δυνάμει ὁδηγήσασα τὴν Μητρόπολιν Ἀκαρνανίας, ἰδίᾳ δὲ τὴν πόλιν τοῦ Μεσολογγίου, εἰς μίαν ἀληθῆ θρησκευτικὴν ἀναγέννησιν. Τὸ φλογερὸν αὐτοῦ κήρυγμα, ἡ ἀξιοθαύμαστος παρρησία, ὁ ἔλεγχος τῶν κακῶν, ἔφερε τοῦτον εἰς διαφωνίαν πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἱεροθέον καὶ εἰς μετάθεσιν του εἰς Ἰωάννινα. Ἐν Ἰωαννίνοις, εἰς χρόνους χαλεποὺς διὰ τὸ ἔθνος, ἐπέσυρε τὴν μῆνιν τῶν κατακτητῶν Ἰταλῶν, στραφεὶς ἐναντίον των ἐν κηρύγματι. Διωκόμενος διὰ τὴν ἀλήθειαν τοῦ Κυρίου ἐκείθεν, μετατίθεται ἀλληλοδιαδόχως εἰς Ἐδεσσαν, Θεσσαλονίκην, Κιλκίς, Βέροιαν, Φλώριναν. Ἀπὸ τοῦ 1943 μέχρι καὶ τοῦ 1945 εὐρισκόμενος εἰς τὴν πενομένην πνευματικῶς καὶ ὑλικῶς Κοζάνην, κινδυνεύσας δὲ ἐπανειλημμένως ἀπὸ τε τῶν κατακτητῶν καὶ κομμουνιστῶν, διαθέτει τὰς ἐξόχους αὐτοῦ ἰκανότητος πρὸς ἀνόρθωσιν τοῦ φρονήματος τοῦ λαοῦ καὶ μέριμναν ὑπὲρ τῶν ἀναξιοπαθούτων (8.000 μερίδας φαγητοῦ ἡμερησίως εἰς συσσίτια ἀπόρων). Μετατεθεὶς διὰ 2 ἔτη εἰς Γρεβενὰ κατατάσσεται εἴτα εἰς τὸν ἀγωνιζόμενον ἐθνικὸν στρατὸν (1947-1949) ἀναπτύξας ὡς διευθυντῆς τῆς Θρησκευτικῆς Ὑπηρεσίας ἐντονον δραστηριότητα. Ἰδρυσε Κέντρον Ἐκπαιδεύσεως θεολόγων στρατιωτῶν, ἐξέδωκε τὸ περιοδικὸν «Ὁ Χριστιανὸς Στρατιώτης», ὠμίλησεν εἰς χωρία, μονάδας καὶ εἰς τὸν ραδιοφωνικὸν σταθμὸν ἐνόπλων δυνάμεων Λαρίσης, ἀνήγειρε δὲ καὶ περικαλλῆ ναόν. Μετὰ διετή παραμονὴν εἰς τὴν Μητρόπολιν Καρυστίας διορίζεται ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Σπυρίδωνος Ἱεροκέρυξ Ἀθηνῶν (1951).

Εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ὠριμότητός του, ἀναδεικνύεται ἐνταῦθα ἐπιβλητικὴ προσωπικότης τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Ἡγούμενος πολλῶν θρησκευτικῶν συλλόγων, μάλιστα δὲ τοῦ «Ἁγίου Ἀθανασίου» καὶ «Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος», στρέφεται ἀτέγκτως κατὰ τοῦ ἠθικοῦ κακοῦ τῆς συγχρόνου ζωῆς ἐν τε τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ. Διώκεται, οὐρεται εἰς τὰ δικαστήρια, συκοφαντεῖται, ἀλλὰ τελικῶς ὑπερνικᾷ πᾶσας τὰς ἀντιξοότητες. Τὸ 1962, φρονῶν ὅτι ἡ ἀναγέννησις τῆς Ἐκκλησίας ἀπαιτεῖ ριζοσπαστικὰ μέτρα, ἀρνεῖται νὰ δεχθῆ τὴν προσφερθεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου διεύθυνσιν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐὰν δὲν ἐπήρχοντο προηγουμένως ἀναγκαῖαι τινὲς μεταρρυθμίσεις, ἐν τῷ ὄργανισμῷ αὐτῆς, ὡς ἐξέθεσεν ἐν ὑπομνήματι. Τέλος τὸ 1965, συμμετα-

σχῶν εἰς συλλαλητήρια χριστιανικῶν σωματείων ὑπὲρ ἀνορθώσεως τῆς Ἐκκλησίας, διώκεται ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀπαγορευσάσης εἰς τοῦτον τὸ κήρυγμα, ἀλλὰ τελικῶς δικαιούται, καὶ ἀνεκλήθη ἢ ἀπαγορεύσεις.

Κατὰ τὸν 30ετῆ αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἀγῶνα, ἴδρυσεν ὑπὲρ τοῦς 15 θρησκευτικοὺς συλλόγους ἐν ἐπαρχίαις καὶ Ἀθήναις, ἐξέδωκε, συντάσων ταύτας, δεκάδα περιοδικῶν ἐκδόσεων, ὧν ἐξοχώτερα εἶναι ἡ «Σπίθα» καὶ ὁ «Σταυρὸς», ἴδρυσεν πέντε οἰκοτροφεία φοιτητῶν καὶ μαθητῶν ἐξυπηρετοῦντα ἑκατοντάδας νέων σπουδαστῶν, ὠργάνωσε διὰ χριστιανικὴν δρᾶσιν ὁμάδας νέων ἐργα-

† Ὁ Φλωρίνης κ. Αὐγουστίνος

ζομένων καὶ φοιτητῶν, ἀνήγειρε μεγαλοπρεπῆ οἰκήματα στεγάζοντα οἰκοτροφεία καὶ αἰθούσας διαλέξεων, ἠγειρε ἰδίᾳ ἀδελφότητος θεολόγων, ἐξέφωνησεν ὑπὲρ τὰ τρισχίλια κηρύγματα καθ' ἀπασαν τὴν χώραν, συνέγραψε δὲ 15 βιβλία: «Κοσμῶς ὁ Αἰτωλὸς» (1950-59), «Ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός» (1950), «Πρὸς τὸν Γολγοθᾶν» (1952), «Σαλπίσματα» (1952), «Σημεῖα τῶν καιρῶν» (1953), «Ἐλευθέρα καὶ Ζῶσα Ἐκκλησία» (1955), «Πρὸς τὴν Ὑπαιθρον» (1955), «Τὰ τέσσαρα χρώματα» (1956), «Εἰκόνες καὶ πραγματικότητες» (Α' 1957), «Ὁ πολῦτιμος μαργαρίτης» (1958), «Ἡ Ἁγία Συγκλητική» (1959), «Ἐθνικὰ προβλήματα» (1961), «Εἰ-

ΑΠΟΝΟΜΗ ΠΤΥΧΙΩΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΟΥΣ ΤΗΣ ΡΙΖΑΡΕΙΟΥ ΕΚΚΛ. ΣΧΟΛΗΣ

Τὴν 24 'Ιουνίου ἐ. ἔτους καὶ ὥραν 6 μ.μ., ἀφοῦ ἐπετέθη προηγουμένως πανηγυρικός Ἑσπερινὸς ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, ἀπενεμήθησαν ἐν ἐπίσημῳ τελετῇ τὰ πτυχία εἰς τοὺς τελειοφοίτους σπουδαστὰς τοῦ Ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου, ἐξ οὗ ἀπεφοίτησαν 11, καὶ εἰς τοὺς τελειοφοίτους σπουδαστὰς τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, ἐξ ἧς ἀπεφοίτησαν 10 μαθηταί.

Τὴν ὥραίαν τελετὴν ἐτίμησε διὰ τῆς παρουσίας τοῦ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος. Εἰς τὴν τελετὴν παρέστησαν ὁσάυτως οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται πρῶτον Καναδᾶ κ. Ἀνατόλιος καὶ Φωκίδος κ. Χρυσόστομος καὶ ὁ Θεοφιλέστατος ἐψηφισμένος Μητροπολίτης Χίου κ. Χρυσόστομος, οἱ καθηγηταὶ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν κ.κ. Βέλλας, Φιλιππίδης, Σιώτης, Φυράκης καὶ Κορρές, ὁ κ. Πεσμαζόγλου, ὁ πρόεδρος τοῦ Συλλόγου τῶν ἀποφοίτων τῆς Ριζαρείου Σχολῆς καθηγητὴς Παν/μίου κ. Γιερός καὶ πολλοὶ ἄλλοι προσκεκλημένοι.

Μετὰ τὴν προσφώνησιν τοῦ ρέκτου Διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς πανοσ. ἀρχιμ. Μαξίμου Δασκαλάκη, ὁ ὁποῖος προέβη εἰς σύντομον ἀπολογισμὸν καὶ εἰς πατρικὰς συμβουλὰς πρὸς τοὺς ἀπερχομένους σπουδαστὰς, ὠμίλησαν μὲ νεανικὸν παλμὸν καὶ ἐνθουσιασμὸν δύο σπουδασταί, ὁ εἰς τοῦ Φροντιστηρίου καὶ ὁ ἕτερος τῆς Σχολῆς.

Ἀκολούθως ὠμίλησεν ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Σχολῆς καθηγητὴς κ. Βέλλας, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν ἐμπνευσμένην προσλαλίαν του ἐξέφρασε τὴν χαρὰν διὰ τὴν παρουσίαν, εἰς τὴν σεμνὴν τελετὴν, τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Προκαθημένου αὐτῆς Μακαριωτάτου κ. Ἱερωνύμου, ὅστις διετέλεσεν ὁμοτράπεζός του ἐν τῇ Σχολῇ καὶ ὅστις

εἶναι ὁ πρῶτος Ριζαρείτης ἀνερχόμενος εἰς τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν Θρόνον Ἀθηνῶν.

Συνεχίζων ὁ καθηγητὴς κ. Βέλλας εἶπε περίπου τὰ ἑξῆς :

«*Ἡ Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆ Σχολῆ, ἡ ὁποία ἐπιτελεῖ ἐκκλησιαστικὸν ἔργον, ἀντιμεταπίζει ἀρετὰ προβλήματα, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλα εἶναι δυσεπίλυτα καὶ ἄλλα ἡμποροῦν νὰ λυθοῦν εὐκολώτερον. Τὸ σπουδαιότερον ἐξ αὐτῶν εἶναι τὸ ἀπὸ τῆς ἰδούσεως τῆς Σχολῆς μέχρι σήμερον ἄλυτον ζήτημα τῆς τακτοποιήσεως τῶν ἀποφοίτων αὐτῆς ἕως ὅτου ἔλθῃ ὁ κατάλληλος χρόνος διὰ τὴν χειροτονίαν των. Τὸ ζήτημα αὐτὸ ἢ Σχολῆ δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὸ λύσῃ καὶ διὰ τοῦτο ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν καὶ τὴν συμπαράστασιν τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν ρύθμισίν του, διότι οὗτοι πρόκειται νὰ πικνωθῶσιν τὰς τάξεις τοῦ κλήρου.*

Ἀκολούθως ὁ κ. Βέλλας εἶπεν ὅτι τὰ οικονομικὰ τῆς Σχολῆς εἶναι ἀνθηρὰ καὶ ὅτι αὕτη δύναται σήμερον νὰ ἀποβλέψῃ καὶ εἰς εὐρύτερους ὀραματισμοὺς καὶ σκοποὺς, τοὺς ὁποίους μελετᾷ τὸ πολυμελὲς Συμβούλιον αὐτῆς καὶ οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ πραγματοποιηθοῦν ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Πολιτείαν.

Ἀφοῦ ὑπεγράμμισεν ἐν συνεχείᾳ τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ πανοσιολ. Διευθυντοῦ καὶ τῶν καθηγητῶν εἰς τὸ ἐπίπονον ἔργον τῆς ὅσον τὸ δυνατὸν ἀριωτέρας καταρτίσεως τῶν σπουδαστῶν, ὡς καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἄλλου προσωπικοῦ, ὁ καθηγητὴς κ. Βέλλας, ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς ἀποφοίτους σπουδαστὰς, εἶπε περίπου τὰ ἑξῆς :

«*Ἐξέχεσθε ἀπὸ τὴν γαλήριον ἀτμόσφαιραν τῆς Σχολῆς μὲ τὸν ὥραϊον κόσμον τῶν ἰδεῶν ποὺ ἐδιδάχθητε καὶ ἠκούσατε εἰς αὐτήν. Εἰσέρχεσθε ἤδη εἰς*

κόνες καὶ πραγματικότητες» (Β' 1962). «Ἡ σύγχρονος θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ κατάστασις» (1964). «Ἀκολουθεῖ μοι» (1965).

Ἡ σημαντικώτερα βεβαίως συγγραφή αὐτοῦ εἶναι ἡ «Ἐλευθέρα καὶ Ζῶσα Ἐκκλησία» (1955), ἐνθα ἀναπτύσσει τὰς περὶ καθάρσεως, αὐτονομίας, ἐλευθερίας καὶ ἀπὸ τοῦ κράτους ἀνεξαρτητοποιήσεως τῆς Ἐκκλησίας ἰδέας του, ὡς καὶ τὰς ἀπόψεις του περὶ τὴν ἐκλογὴν τῆς ἱεραρχίας ἀπὸ Κλήρου καὶ λαόν, καὶ τὴν ἐνεργὸν τοῦ κατωτέρου Κλήρου καὶ λαοῦ συμμετοχὴν εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀριστοτέχνης τοῦ κηρύγματος, μάλιστα δὲ τοῦ ἐλεγκτικοῦ, ὁ προκρίνει ὡς τὸ μόνον ἀναγκαῖον ἐν καιροῖς κρίσιμοις, ἀσκῶν ἰσχυροτάτην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ λαοῦ, μὲ τὴν παρρησίαν αὐτοῦ, τὸ βι-

βλικὸν ὕφος, τὴν ὁσιότητα καὶ ἀνιδιοτέλειαν τοῦ βίου, τὰ ὑψηλὰ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ὀράματα, τοὺς ποικίλους ἀγῶνας, τὰς πολυπληθεῖς συγγραφάς, ἐνθυμίζει μεγάλας ἀγωνιστικὰς μορφὰς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, αἵτινες τὸν βίον αὐτῶν διέθεσαν ἐν μέσῳ κινδύνων καὶ διωγμῶν πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς Ἐκκλησίας, δόξαν τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ γένους ἡμῶν.

Τὴν 25 'Ιουνίου ἐχειροτονήθη εἰς Ἐπίσκοπον ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Ἀγίου Κωνσταντίνου Ὁμοιῶς ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ζάνθης κ. Ἀντωνίου συνιερουργούντων καὶ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ἐλευθερουπόλεως κ. Ἀμβροσίου, Δράμας κ. Διουυσίου, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Κωνσταντίου καὶ Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης κ. Σεβαστιανοῦ.

τὴν τύβην τοῦ κόσμου, ὅπου θὰ συναντήσετε ἀρκετὰ ἐμπόδια. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ὡραιότερα στιγμή εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν προσπαθοῦμεν νὰ μετατρέψωμεν τὸν θεωρητικὸν κόσμον μας εἰς ἔμπρακτον ἔργον διὰ τῆς δράσεώς μας.

Τὸ ἔργον σας ὡς κληρικῶν εἶναι δυσχερὲς καὶ πλήρες εὐθύνων. Εἶναι δὲ δυσχερὲς, διότι δὲν πρόκειται περὶ ἕλης ποδ δαμάζεται εὐκόλα, ἀλλὰ περὶ ψυχῶν αἱ ὁποῖαι παρὰ τὴν γενικὴν ὁμοιότητά των διαφέρουν πολὺ ἢ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην. Καὶ εἶναι πλήρες εὐθύνων, διότι ἂν ζημιωθῇ ἡ ψυχὴ, ἢ ζημιῶνται εἶναι ἀνεπανόρθωτος. Ὁ πνευματικὸς θάνατος ἢ καὶ ἡ ζωὴ τῆς ψυχῆς ἐξορτάται ἀπὸ τὸν καθένα σας καὶ ὁ Θεὸς θὰ ζητήσῃ εὐθύνων δι' ἕκαστον καταστρεφόμενον ἄνθρωπον. Νὰ σᾶς συνέχη ἡ εὐθύνη διὰ τὴν ψυχὴν ἑκάστου ἀνθρώπου καὶ διὰ τὴν προκοπὴν τῆς. Ἡ συναίσθησις αὐτὴ θὰ σᾶς κρατῇ προσηλωμένους εἰς τὸ καθήκον καὶ θὰ σᾶς δίδῃ τὴν δύναμιν νὰ συνεχίσετε τὸ δύσκολον ἔργον τῆς καλλιέργειας τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ποὺ πολλακίς παρουσιάζει δυστροπίας. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἔχετε ὑπομονὴν καὶ πίστιν εἰς τὸν πνευματικὸν κόσμον σας καὶ ἀπὸ τὴν ἀνταύγειάν του νὰ ἀντλήτε θάρρος, δύναμιν καὶ αἰσιοδοξίαν».

Μετὰ ταῦτα ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, ὁ ὁποῖος εἶπεν ὅτι εἶναι μεγάλη ἡ χαρὰ καὶ ἡ συγκίνησις του διότι εὐρίσκειται εἰς τὴν Σχολὴν καὶ ὅτι τὴν ἐν αὐτῇ παρουσίαν του θεωρεῖ καὶ ὡς προνόμιον, διότι προνόμιον εἶναι ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν προσπάθειαν διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σκοπῶν τῆς Σχολῆς, οἱ ὁποῖοι εἶναι μεγάλοι. Ἀκολούθως ὁ Μακαριώτατος εἶπε περίπου τὰ ἑξῆς :

«Εἰς τὰς ἡμέρας τῆς φοιτήσεώς μας εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην, πορὸ μᾶς καὶ πλέον γενεᾶς, ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι ἐλπίδες διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Σήμερον, ὕστερα ἀπὸ 40 χρόνια, κατὰ τὰ ὁποῖα αἱ πνευματικαὶ ἀξίαι ἐδοκιμάσθησαν εἰς τὴν φωτιάν, εἰς εἶναι ὁ δρόμος τῆς προόδου καὶ τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος — ὁ δρόμος ποὺ ἐχάραξαν οἱ ἴδρυται τῆς Σχολῆς ταύτης καὶ εἰς τὸν ὁποῖον πιστεύουν τὰ μεγαλύτερα πνεύματα τῆς συγχρόνου διανοήσεως. Ὁ δρόμος αὐτὸς εἶναι ὁ δρόμος ποὺ μᾶς ἐδίδαξεν ὁ Θεός. Τὸν δρόμον αὐτὸν καὶ ἡμεῖς θὰ διδάξωμεν.

Πάλιν ἐπαναλαμβάνω ὅτι εἶναι προνόμιον νὰ εὐόρισκωμαι μεταξὺ ὑμῶν εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην.

Ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Ἱερώνυμος ὁμιλῶν πρὸς τοὺς σπουδαστὰς τοῦ Ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου καὶ τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΙΝΔΗΝ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Ἡ ἐσχάτως συγκροτηθεῖσα ἀριστινδὴν Ἱερά Σύνοδος¹ καθιστᾷ ἐπίκαιρον τὸ θέμα περὶ τῆς κανονικότητος ἢ συνταγματικότητος τοῦ τρόπου συγκροτήσεώς της.

Ἐξετάζοντες πρῶτον, ἂν ἡ συγκρότησις τῆς ἀριστινδῆν Συνόδου ἐρείδεται ἐπὶ κανονικῆς βάσεως, πρέπει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι οἱ μὲν ἱεροὶ κανόνες τῆς Ἐκκλησίας γνωρίζουν μόνον ἐκτάκτους ἢ περιοδικὰς συνόδους, ἧτοι ἀφ' ἐνὸς μὲν τὰς Οἰκουμενικὰς καὶ τὰς Τοπικὰς, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ κυρίως τὰς Μητροπολιτικὰς ἢ Ἐπαρχιακὰς, κατ' ἀναλογίαν δὲ καὶ τὰς Πατριαρχικὰς καὶ Ἐξαρχικὰς ἢ τῆς Διοικήσεως. Ἡ δὲ πρᾶξις τῆς Ἐκκλησίας παλαιότερον μὲν γνωρίζει καὶ τὰς Ἐνδημούσας Συνόδους, κατὰ δὲ τοὺς νεωτέρους χρόνους καὶ τὴν Διαρκῆ. Κατὰ ταῦτα, ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος, οἷοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι ὁ τρόπος τῆς συγκροτήσεώς της, θὰ πρέπει νὰ σημειωθῇ,

1) Α.Ν. 3/1967 «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως διατάξεων τινων τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 67/1943 Νόμου» «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (ΦΕΚ 67-Α/10.5.67, σ. 315).

Σχολῆς παρεκάλει νὰ ἔχη τὴν βοήθειάν μας εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων αὐτῆς. Δηλῶ καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης ὅτι ἡ συμπαράστασις καὶ ἡ βοήθειά μας πρὸς τὴν Σχολὴν θὰ εἶναι ἀμέριστος. Καὶ τὴν προσφορὰν μας θεωροῦμεν καὶ ὡς ὑποχρέωσιν καὶ ὀφειλὴν πρὸς τὴν Σχολὴν ταύτην, εἰς τὴν ὁποίαν ἐμαθητεύσαμεν. Καθῆκον τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι νὰ βλέπη τὴν Σχολὴν ταύτην ὡς ἰδικόν της ἴδρυμα, τοῦ ὁποίου ὁ σκοπὸς εἶναι νὰ διακονῇ τὴν Ἐκκλησίαν. Αὐτὸ ἄλλωστε εἶναι καὶ τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὴν τὴν στιγμήν ἐπαυλαμβάνω ὅτι εἶμαι ἀπολύτως εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Σχολῆς διὰ νὰ συνεισφέρω εἰς τὴν εὐδόξωσιν τοῦ σκοποῦ της».

Ἀπευθυνόμενος εἶτα πρὸς τοὺς σπουδαστὰς ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος εἶπε περίπου τὰ ἑξῆς:

«Ἀγαπητοὶ μου Σπουδασταί, θὰ εἶμαι πάντοτε καὶ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν κοντὰ σας καὶ θέλω νὰ μὲ θεωρῆτε διάκονόν σας, διότι πᾶσα βοήθεια πρὸς ὑμᾶς εἶναι καὶ βοήθεια πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν. Νὰ ἐρχεσθε ἐλεύθερα καὶ νὰ ζητήτε ὅ,τι χρειάζεσθε. Μετὰ τὴν τελετὴν νὰ ἔλθετε οἱ ἀπόφοιτοι τοῦ Φροντιστηρίου καὶ τῆς Σχολῆς μὲ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον καὶ τοὺς καθηγητὰς πρὸς συγκρότησιν συσκέψεως διὰ τὴν ἐξέυρξιν τρόπου τοποθετήσεώς σας μέχρι τῆς καταλλήλου ἡλικίας διὰ τὴν χειροτονίαν σας, διὰ νὰ μὴ εὐρεθῆτε εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ εἴπητε «οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο». Ἡ λύσις τοῦ προβλήματος τῶν 11 ἀποφοίτων τοῦ Φροντιστηρίου εἶναι εὐκολωτέρα. Ἴσως εὐρεθῇ λύσις καὶ διὰ τοὺς 10 ἀποφοίτους τῆς Σχολῆς. Ἴσως γίνετε ταχέως ἐφημέριοι. Τότε θὰ εἶσθε οἱ ὄηγοι καὶ τὸ φῶς. Ἀπὸ σᾶς θὰ ἀναμένουν οἱ ἐνορίται

ὅτι ὡς θεσμὸς δὲν ἐρείδεται μὲν ἐπὶ κανονικῆς βάσεως, πλὴν ὅμως οὔτε καὶ ἀντίθετος εἶναι πρὸς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας, καθότι οὐδεὶς κανὼν ὑπάρχει ἀπαγορευτῶν τὴν συγκρότησιν ταύτης. Ὡς δὲ ἀπεφάνθη ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1965 συσταθεῖσα Ἐπιτροπὴ ἐκ Κανονολόγων, οὐδὲν κανονικὸν κάλυμα ὑπάρχει οὔτε καὶ διὰ τὴν συγκρότησιν ἀριστινδῆν Συνόδου, «καθόσον οἱ Ἱεροὶ Κανόνες σιωποῦν σχετικῶς, ἡ δὲ πρᾶξις τῆς Ἐκκλησίας παρουσιάζει Συνόδους, διαφερούσας κατὰ τόπους καὶ χρόνους ὡς πρὸς τὴν σύνθεσιν καὶ τὰς ἀρμοδιότητας αὐτῶν»².

Σύμφωνος πρὸς τ' ἀνωτέρω ἦτο καὶ ἡ ἀπορριπτικὴ ἀπόφασις τοῦ Ἀνωτάτου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου (1917) ἐπὶ ὑποβληθείσης τότε ἐνστάσεως κατὰ τῆς νομίμου συγκροτήσεώς του διὰ τὸν λόγον, ὅτι συμμετεῖχε τούτου ἢ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Ν.Δ.τῆς

2) Γνώμη ἀπὸ 7.12.1965 τῆς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 60277/129/1965 ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ὀρισθείσης ἐιδικῆς γνωμοδοτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν κ.κ. Ἀ. Ἀλιβιζάτου, Ἀ. Βαμβέτσου, Π. Μπρατσιώτου, Γ. Ράμμου, Γ. Καρμίρη, Κ. Μπόνη, Ἀ. Χριστοφιλοπούλου, Γ. Κοτσώνη κ.κ.).

σας ἐνθάρρυνσιν, βοήθειαν, πρόοδον, ἄνωσιν. Ἡ πρόοδός σας δὲν πρέπει νὰ εἶναι μόνον πρὸς τὰ ἐμπρός, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ ἄνω. Ἐδῶ ἀκριβῶς ἐγκτεται ἡ εἰδοποιὸς διαφορὰ τοῦ κληρικοῦ ἀπὸ τὰ ἄλλα ἐπαγγέλματα.

Σᾶς εὐχομαι, ἀγαπητοὶ μου Σπουδασταί, ὅπως μὲ τὴν εὐχὴν τῶν αἰδίων ἱδρυτῶν τῆς Σχολῆς ταύτης καὶ τὴν εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας ἐπιτελέσετε τὸ ἔργον καὶ τὸ καθῆκον αὐτὸ ἐπιτυχῶς καὶ ὅπως ἀναδειχθῆτε ἄξιοι ἐργάται εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου».

Μετὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Μακαριωτάτου, ἡ ὁποία συνεκίνησε βαθύτατα τοὺς σπουδαστὰς, ἡ μαθητικὴ χορωδία ἔψαλεν τὴν Φῆμην τοῦ Μακαριωτάτου. Ἐν συνεχείᾳ ἐγένετο ἡ ἀπονομὴ τῶν πτυχίων ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου, ὡς καὶ τῶν βραβείων τὰ ὁποῖα ἠθλοθέτησαν ὁ Μακαριώτατος καὶ οἱ καθηγηταὶ κ.κ. Βέλλας, Κονιδάρης καὶ Κορρές.

Ἡ ὠραία καὶ σεμνὴ τελετὴ ἔληξε μὲ τὸν ὕμνον τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, τὸ Πολυχρόνιον τῶν Βασιλέων καὶ τὸν Ἐθνικὸν ὕμνον.

Ὅσοι παρέστησαν εἰς τὴν τελετὴν αὐτὴν ἔφυγον ἀπὸ τὴν Σχολὴν ἀναβαπτισμένοι καὶ μὲ ἀνανεωμένην τὴν πίστιν εἰς τὸν πνευματικὸν κόσμον ὁ ὁποῖος καλλιεργεῖται ἐπιμελῶς εἰς αὐτὴν, καθὼς καὶ μὲ χρηστὰς ἐλπίδας ὅτι ἡ Σχολὴ θὰ ἐκπληρώσῃ εἰς τὸ ἀκέραιον τοὺς ὄραίους σκοποὺς ποὺ ἔταξαν οἱ ἱδρυταὶ της καὶ ὅτι ταχέως θὰ ἴδῃ ἡμέρας ἀκμῆς καὶ εὐκλείας χάρις εἰς τὸ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον τοῦ Μακαριωτάτου καὶ εἰς τὰς φροντίδας τοῦ καρποφόρου ἐργαζομένου Διοικητικοῦ Συμβουλίου μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἐξάριτον καὶ φωτισμένον πρόεδρον αὐτοῦ κ. Βέλλαν.

T.K.

11.6.1917 συγκροτηθεῖσα ἀριστίνδην Ἱερά Σύνοδος. Τὴν Σύνοδον ταύτην κατηγόρησαν οἱ κατηγορούμενοι ὡς ἀντικανονικὴν καὶ παράνομον, τῆς μὴ τηρήσεως τῶν πρεσβειῶν τῆς χειροτονίας ἀντικειμένης, κατὰ τὴν γνώμην των, πρὸς τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Συντάγματος. Τὸ Δικαστήριον ὅμως ἀπεφάνθη ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὅτι «οὐδεμία ἐξασφάλισις παρέχεται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Συντάγματος, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς ὁ Καταστατικὸς Νόμος δὲν συμφωνεῖ καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν πρὸς τὰ ἐν τοῖς κανόσι περὶ συγκροτήσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὀριζόμενα, ἄλλως ἢ οὐχὶ κατὰ τὰ πρεσβεῖα χειροτονίας ἐκλογῆ Συνοδικῶν οὐδαμῶς ἀντίκειται τοῖς κανόσι, οὐ ἕνεκα ἢ ἀριστίνδην πρόσκλησις συνοδικῶν ὄχι μόνον παρ' ἡμῖν ἦτο καὶ ἄλλοτε δυνατὴ δυνάμει τοῦ Καταστατικοῦ Νόμου 1833, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς αὐτοκεφάλαις Ἐκκλησίαις καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Οἰκουμἐνικῷ Πατριαρχεῖῳ εἰθισταὶ ἀνέκαθεν»³.

Ὡς πρὸς τὴν Συνταγματικὴν τῶν ἀριστίνδην Συνόδων παρατηρητέον ἐξ ἀρχῆς, ὅτι δὲν ὑπάρχει ζήτημα, διότι καὶ τὸ ἰσχύον Συντάγμα καὶ τὰ ἄχρι τοῦδε ἰσχύσαντα καὶ δὴ τὸ ἄρθρον 2 τὸ διαλαμβάνον περὶ τοῦ τρόπου Διοικήσεως τῆς Αὐτοκεφάλου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, δὲν καθορίζει, οὐδὲ θέτει περιορισμὸν εἰς τὸν τρόπον συνθέσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς διοικούσης τὴν Ἐκκλησίαν, ἀπλῶς λέγον, ὅτι «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος» («διοικεῖται ὑπὸ Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιερέων»), ἄνευ ἐτέρου τινὸς προσδιορισμοῦ.

Ἡ διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἀπαντᾶται τῷ πρῶτον ἐν τῇ Ρωσικῇ Ἐκκλησίᾳ, εἰσαχθεῖσα κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 18ου αἰῶνος ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Πέτρου. Τὸ σύστημα τῆς διὰ Διαρκούς Ἱερᾶς Συνόδου διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας ἀναγνωρισθὲν ἀργότερον ὑπὸ τοῦ Οἰκουμἐνικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, ἐχρησιμοποιήθη τελικῶς καὶ ὑπ' αὐτῶν καὶ διεδόθη ἐν συνεχείᾳ μεταξὺ τῶν ἐπὶ μέρους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν. Ὁ καταρτισμὸς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐγένετο διὰ τῆς προσκλήσεως τῶν Ἱεραρχῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πρεσβειῶν τῆς ἑδρας κατὰ τὸ «Συνταγματικόν» τῆς τάξεως αὐτῶν.

Καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν κανονικὴν ἀνακήρυξιν τοῦ Αὐτοκεφάλου, ἡ Ἱερά Σύνοδος συγκροτεῖται συμφώνως τῷ Πατριαρχικῷ Συνοδικῷ Τόμῳ «ἐξ Ἀρχιερέων προσκαλουμένων ἀλληλοδιαδόχως κατὰ τὰ πρεσβεῖα χειροτονίας», ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἐκάστοτε Προκαθημένου τῶν Ἀθηνῶν. Τοῦ αὐτοῦ περιεχομένου ἦτο καὶ ἡ σχετικὴ διάταξις τοῦ ΣΑ' ἀπὸ 9ης Ἰουλίου 1852 Νόμου καὶ τῶν ἐπακολουθησάντων τούτου Καταστατικῶν Νόμων τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας.

Παρὰ ταῦτα ἡ ἀρχὴ τῆς κατὰ τὰ πρεσβεῖα χειροτονίας προσκλήσεως τῶν Ἀρχιερέων πρὸς συγκρότησιν Ἱερᾶς Συνόδου δὲν ἐτηρεῖτο πάντοτε ἐπακριβῶς.

3) Ἐν ἄρθρῳ Γ. Κονιδάρη: «Ἀνάθεμα κατὰ Ἐλευθερίου Βενιζέλου» ἐν Θερησκευτικῇ καὶ Ἠθικῇ Ἑγκυκλοπαιδείᾳ, τόμος Β'. (1963) σελ. 476.

Τόσον ἐν τῷ Οἰκουμἐνικῷ Πατριαρχεῖῳ, ἔνθα ἀποτελεῖ δικαίωμα τοῦ Οἰκουμἐνικοῦ Πατριάρχου, ὅπως συγκροτῆ εἰς ὀρισμένας περιστάσεις τὴν Ἱεράν Σύνοδον οὐχὶ κατὰ τὸ Συνταγματικόν, ἀλλὰ δι' ἐλευθέρας ἐπιλογῆς μεταξὺ τῶν Μητροπολιτῶν τοῦ κλίματος τοῦ Οἰκουμἐνικοῦ Θρόνου, ὅσον καὶ ἀλλαγῶν καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίᾳ⁴. Εἰς πολλὰς περιπτώσεις λόγῳ ἐξαιρετικῆς ἀνάγκης καὶ μείζονος ἐκκλησιαστικοῦ συμφέροντος, συνεχροτεῖτο ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἀριστίνδην εἴτε ἐξ ὑπαρχῆς εἴτε παρατεταμένης τῆς θητείας συνοδικῶν τινῶν μελῶν καὶ διὰ τὴν ἐπομένῃ συνοδικῇ περιόδῳ ἢ καὶ διὰ μακρότερον χρόνον.

Εἰδικώτερον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, κυρίως παλαιότερον, ἀπαντῶμεν πρῶτον τὴν διὰ παρατάσεως τῆς θητείας μέλους ἢ μελῶν τινῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου παραβίασιν τῆς σειρᾶς τῆς κατὰ τὰ πρεσβεῖα τῆς Ἀρχιερωσύνης προσκλήσεως των. Ἐπειτα ὅμως ἔχομεν καὶ σειρὰν ὄλην Συνόδων, αἱ ὅσαι συνεχροτήθησαν ἀριστίνδην καὶ τῶν ὁποίων αἱ πράξεις πᾶσαι ἀνεγνωρίσθησαν ὡς καλῶς γενόμεναι.

Τοιουτοτρόπως, συνεχροτήθη.

Ἡ ἀριστίνδην Σύνοδος ἐν ἔτει 1917.

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀπὸ 11ης Ἰουλίου 1917 Ν. Δ/γματος⁵ συνεχροτήθη ἀριστίνδην Σύνοδος πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ Ἀθηνῶν Θεοκλήτου καὶ λοιπῶν μελῶν τῆς ΕΔ' Συνοδικῆς περιόδου, ἀπαλλαγέντων ἀπάντων τῶν συνοδικῶν αὐτῶν καθηκόντων. Διότι οὗτοι μετὰ τῶν ἐν Ἀθήναις παρεπιδημούντων Ἀρχιερέων, πλήθους κληρικῶν, ὑπαλλήλων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπηρεσιῶν κ.λ., συμμετέσχον κατὰ τὴν 12ην Δεκεμβρίου 1916 εἰς τὸ ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ Ἄρεως ἐν Ἀθήναις λαβὸν χώραν ἀνάθεμα κατὰ τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου. Ἡ ἀπροκάλυπτος αὕτη ἀνάμιξις τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν ἐθνικὸν διχασμὸν τῶν ἐτῶν ἐκείνων ἀντιμετωπίσθη ὑπὸ τῆς ἐν τῷ μεταξὺ ἐπικρατήσεως καὶ εἰς Ἀθήνας ἀπὸ Θεσσαλονίκης κατελθούσης Κυβερνήσεως τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου διὰ συγκροτήσεως ἀριστίνδην Συνόδου.

Ὁ τότε Ὑπουργὸς Ἐκκλησιαστικῶν Δ. Δίγκας, παρευρεθῆς εἰς τὴν κατὰ τὴν 17ην Ἰουλίου 1917 πρῶτην συνεδρίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, προσεφώνησε ταύτην ἐκφράσας τὴν λύπην του διὰ τὴν ἀνάμιξιν τῆς τέως Ἱερᾶς Συνόδου καὶ πολλῶν Ἀρχιερέων τοῦ Κράτους εἰς τὰς πολιτικὰς διαμάχας καὶ διὰ τὰς πράξεις καὶ ἐνεργείας τούτων, αἵτινες συνετέλεσαν εἰς τὴν κατὰ πτωσιν τοῦ τε ἐκκλησιαστικοῦ καὶ θερησκευτικοῦ γοήτρου ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ποιμνίου αὐτῶν καὶ παντὸς τοῦ χριστευωνύμου πληρώματος καὶ αἵτινες καθιστῶσιν αὐτοὺς ἐνόχους ἀπέναντι τῶν Ἱερῶν κανόνων καὶ τῶν κειμένων Νόμων...». «Τὴν ἐκρυθμὸν ταύτην ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν τὴν ἐκ τῶν εἰρημένων ἐκτρό-

4) Μεγάλῃ Ἑλλῆν. Ἑγκυκλ., τομ. 5ος, σελ. 503 καὶ τόμ. 22ος σελίς 599.

5) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ.λ.π.» (ΦΕΚ 137 — Α/1917 σελίς 433) καὶ τοῦ κυρώσαντος αὐτὸ Νόμου ὑπ' ἀριθμ. 792 τῆς 26ης Αὐγούστου 1917 (Φ.Ε.Κ. 180 — Α/31.8.1917).

πων πράξεων δημιουργηθεῖσαν, ὑπ' ὧν ἔχουσα ἡ Κυβέρνησις ἐν τῇ πατρικῇ καὶ ἀκριβοδικαίᾳ αὐτῆς μερίμνῃ πᾶσαν καταβάλλει σπουδὴν καὶ ἐνέργειαν πρὸς ἀποκάθαρσιν καὶ ἐξυγίανσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ περιβάλλοντος. Πέποιθε δὲ ὅτι ἐν τῇ σπουδῇ καὶ μερίμνῃ αὐτῆς πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ θέλει εὐρεῖ πρόθυμον τὴν συνδρομὴν τῆς νέας Ἱερᾶς Συνόδου, ἧς τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν χαιρετίζει μετὰ πάσης χαρᾶς»⁶.

Οὕτως ἀντελαμβάνετο τότε ἡ Πολιτεία τὸ χρέος τῆς ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοιαῦται οκέφεις ὑπεγόρευσαν τὴν περὶ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ ἐνέργειαν τῆς. Ἡ δὲ Ἱερὰ Σύνοδος συγχροτήσασα, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 2 τοῦ ἀπὸ 11ης Ἰουλίου 1917 Νομοθετικοῦ Διατάγματος, «Ἀνωτάτων Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων» ἐκ 13 μελῶν, εἰς ὃ συμμετέσχον ἐκτὸς τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ ἄλλοι ἄλλοι Ἀρχιερεῖς, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Θεσσαλονίκης Γενναδίου, καθήρσε τὸν Ἀθηνῶν Θεόκλητον καὶ τὸν Λαρίσης Ἀρσένιον, εἰς δὲ τοὺς λοιποὺς Ἀρχιερεῖς ἐπέβαλε ποινὰς ἀναλόγους πρὸς τὴν κατ' αὐτῶν ἀπαγγελθεῖσαν κατηγορίαν⁷. Ἡ αὐτὴ Σύνοδος πρὸς πλήρωσιν τοῦ χηρευσαντος Μητροπολιτικοῦ Θρόνου Ἀθηνῶν, ἐπέλεξε μετὰ τῶν ἐπικρατησάντων ὑποψηφίων τὸν Μητροπολίτην Κιτίου Μελετίου Μεταξάκη, προκριθέντα ὡσαύτως ὑπὸ τῆς Πολιτείας καὶ καταστάνα τὸν Μητροπολίτην Ἀθηνῶν. Οὗτος, κατὰ τὴν πρώτην ὑπὸ τὴν προεδρίαν του συνεδρίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, εἶπεν ὅτι ἐρμηνεύει τὴν ἐκλογὴν του ὡς φωνὴν τοῦ Θεοῦ καὶ ὅτι ἡ ἀνόρθωσις καὶ ἡ εὐθυμία τῆς Ἐκκλησίας εἶναι κοινὸς πάντων πόθος καὶ ἴδια τῶν δι' ἑθνονότων τὰς ἐθνικὰς τῆς Πατρίδος τύχας, οἵτινες ἔχουσιν, ὡς ἀντελήφθη, ἀπόθον διακαῆ πρὸς ρύθμισιν τῶν τῆς Ἐκκλησίας πραγμάτων⁸.

Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Μελετίου Μεταξάκη ὡς Μητροπολίτου Ἀθηνῶν ἐγένετο εὐμενῶς δεκτὴ ἐκ μέρους τῶν ἐκκλησιαστικῶν κύκλων, ὡς τοῦτο ἐμφαίνεται καὶ εἰς τὰς ἐπὶ τῶν Εἰρηνικῶν Γραμμάτων ἀπαντήσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν ἀρχηγῶν τῶν ἐπὶ μέρους Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Τὸ πόσον ἐπιτυχῆς ὑπῆρξεν ἡ ἐκλογὴ του φαίνεται ἐκ τοῦ πολυσχιδοῦς ἔργου τῆς διετοῦς παραμονῆς του εἰς τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον, ὅπερ ἀπετέλει ἐγγύησιν «ὅτι αὐτός θὰ ἐξύψου τὸ γόητρον τῆς Ἐκκλησίας»⁹.

Χαρακτηριστικὸν τῆς ἀρχιερατείας τοῦ Μελετίου καὶ τοῦ ἔργου τῆς περὶ αὐτὸν ἀριστίνδην Συνόδου εἶναι, ὅτι οὗτοι ἐδείχθησαν ὑπέρμαχοι τῶν δικαίων τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν ἐφθασαν εἰς συναλλαγὴν ἢ ὑποχώρησιν ἐνώπιον τῆς Πολιτείας, τῇ ἐνεργείᾳ τῆς ὁποίας ὄφειλον τὰς οἴας κατεῖγον θέσεις.

6) Παρὰ Β. Ἀτέση, Ἐπιτομὸς Ἐπισκοπικῆ Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τόμος Β' Ἀθήναι 1953 σελ. 23).

7) ἐνθα ἀνωτέρω σελ. 37.

8) ἐνθα ἀνωτέρω σελ. 39.

9) Θεοκλήτου Σπράγκα: Κάτοπτρον σχέσεων ἀντιμαχομένων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, Ἀθήναι 1967 σελ. 39.

Ἡ Ἀριστίνδην Σύνοδος ἐν ἔτει 1922.

Ἡ ἐπακολουθήσασα τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφὴν ἐπανάστασις, ἧτις ἀνέλαβε τὴν διακυβέρνησιν τῆς χώρας (Ν. Πλαστήρας - Σ. Γονατᾶς), ἐθεώρησε τὸν ἐπὶ κυβερνήσεως Δ. Γ. Ράλλη ἀποκατασταθέντα ἐν τῷ μεταξὺ εἰς τὸν θρόνον τοῦ (1920) Μητροπολίτην Ἀθηνῶν Θεόκλητον καθηρημένον, καὶ ἀπεμάκρυνε ἐκ νέου τοῦτον τοῦ Θρόνου¹⁰. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀπὸ 3ης Δεκεμβρίου 1922 Ν. Δ/τος¹¹ καθηρτίσθη πάλιν ἀριστίνδην Σύνοδος, ἐκ τῶν πρώτων ἐνεργειῶν τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ἡ μετὰ τινὰς ἡμέρας ἀπὸ τῆς συγχροτήσεώς της πλήρωσις τῶν ἀπὸ μακροῦ χρόνου χηρευσάντων Μητροπολιτικῶν ἐδρῶν δι' ἀρίστων κληρικῶν, ἀνηκόντων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν «Παγκληρικὴν Ἐνωσιν». Τοιοῦτοτρόπως ἐξελέγησαν τότε ὁ νῦν Χαλκίδος Γρηγόριος, ὁ Κορινθίας Δαμασκηνός, μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Ἀντιβασιλεὺς, ὁ Ἀκαρνανίας Κωνσταντῖνος, ὁ Ἡλείας Ἀντώνιος, ὁ Κυθήρων Δωρόθεος, εἶτα Λαρίσης καὶ κατόπιν Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, ὁ Κερκύρας Ἀθηναγόρας, μετέπειτα Ἀμερικῆς καὶ νῦν Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ ὁ Καρυστίας, εἶτα Χίου Παντελεῆμων.

Ἐν συνεχείᾳ, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀπὸ 26ης Δεκεμβρίου 1922 Ν. Δ/γματος¹² συνεκλήθη¹³ καὶ Μείζων Σύνοδος ἐκ 18 Ἀρχιερέων, ἧτις διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 11/10 Ἰανουαρίου 1923 ἀποφάσεώς της ἀνεθεώρησε τὴν ὑπ' ἀριθμ. 26/3-10-1917 ἀπόφασιν τοῦ «Ἀνωτάτου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου» ἀποφασίσασα ὅπως: «ὁ ποτὲ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος ἀποκατασταθῆ μὲν εἰς τὸ Ἀρχιερατικὸν αὐτοῦ ἀξίωμα, οὐχὶ ὅμως καὶ εἰς τὸν Ἀγιώτατον Μητροπολιτικὸν Θρόνον Ἀθηνῶν». Ὁ Θεόκλητος, ἀποδεχθεὶς τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ἔμεινεν ἐκτοτε ἰδιωτεύων μέχρι τοῦ θανάτου του ἐπισυμβάντος τὴν 19ην Δεκεμβρίου 1931.

Τὸ σπουδαιότερον ὅμως ἔργον τῆς ὑπὸ ἐξέτασιν ἀριστίνδην Συνόδου εἶναι ἡ πλήρωσις τοῦ οὕτω χηρευσαντος Μητροπολιτικοῦ Θρόνου Ἀθηνῶν. Διὰ τῆς ἀπὸ 24/29/3/1923 ἀποφάσεώς της προέτεινε διὰ τὴν πλήρωσιν αὐτοῦ κατὰ πλειοψηφίαν μετ' ἄλλων δύο κληρικῶν τὸν Ἀρχιμανδρίτην Χρυσόστομον Παπαδό-

10) Ν.Δ. τῆς 16ης Νοεμβρίου 1922 «περὶ καταργήσεως ἐν μέρει τοῦ Νόμου 2676 τῆς 10ης Ἀυγούστου 1921 καὶ ἐπαναρρῶν ἐν ἰσχύϊ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Νόμου 792/1917» (Φ.Ε.Κ. 240 — Α/21.11.1922).

11) Περὶ ἀκυρώσεως τῶν διατάξεων τοῦ ἀπὸ 16ης Νοεμβρίου 1920 Β. Δ/γματος, δι' ὧν ἐθεωρήθησαν ἄκυροι αἱ καταδικαστικαὶ ἀποφάσεις τοῦ Εἰδικοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου, περὶ καθαιρέσεως τῶν ποτὲ Μητροπολιτῶν Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου καὶ Λαρίσης κ. Ἀρσενίου (Φ.Ε.Κ. 256 — Α/5-12-1922, σ. 1543). Πρβλ. τὸ ἀπὸ 3ης Δεκεμβρίου 1922 Β. Δ/γμα (Φ.Ε.Κ. 272 — Γ/5.12.1922).

12) «Περὶ ἀναθεωρήσεως Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστικῶν ἀποφάσεων» (Φ.Ε.Κ. 287-Α/27-12-1922, σελ. 1734). Πρβλ. καὶ ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1922 Ν.Δ. «περὶ τῆς ἐνορίας τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ἀπὸ 27ης Δεκεμβρίου 1922 Ν.Δ. «Περὶ μείζονος Συνόδου» (Φ.Ε.Κ. 294-Α/31.12.1922 σελ. 1779).

13) Β. Δ/γμα ἀπὸ 29ης Δεκεμβρίου 1922 «Περὶ προσκλήσεως Μητροπολιτῶν πρὸς συγκρότησιν Μείζονος Συνόδου» (Φ.Ε.Κ. 296-Γ/29-12-1922 σ. 1983).

πουλον, όστις και προσκρίθη υπό τής Κυβερνήσεως και ούτως άνήλθεν ούτος εις τόν Μητροπολιτικόν Θρόνον τών Άθηνών¹⁴. Η άνάρρησις του Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, όντος Καθηγητού τής Θεολογικής Σχολής Άθηνών και γνωστού άνα τόν Πανελλήνιον, αλλά και εις τούς διεθνείς εκκλησιαστικούς και επιστημονικούς κύκλους, ένεποίησε βαθυτάτην έντύπωσιν εις τās άλλας Έκκλησίας, υπό τής Έλληνικής δέ κοινής γνώμης έθεωρήθη ως άπαρχή ειρηνεύσεως και προόδου τής ήμετέρας Έκκλησίας. Τό πόσον έδικαιώθη ή προσδοκία αύτη μαρτυρούν τά μέχρι και τών καθ' ήμας ήμερών ύφιστάμενα έγνη τής διαβάσεως και δράσεως του σοφού τούτου Προκαθημένου τής Έκκλησίας κατά την μακράν αύτου άρχιερατικήν θητείαν (1923-1938)¹⁵.

Ή Άριστινδην Σύνοδος έν έτει 1923.

Ή Σύνοδος αύτη συνεστήθη¹⁶ εις άντικατάστασιν τής κατ' Αύγουστον του έτους 1923 συγκροτηθείσης Συνόδου τής ΟΑ' Συνοδικής περιόδου τής Διαρκούς Ίεράς Συνόδου. Ταύτης μετείχον οι κάτωθι Μητροπολίται υπό την Προεδρίαν του Άρχιεπισκόπου Άθηνών Χρυσοστόμου: Κορινθίας Δαμασκηνός, Κυθήρων Δωρόθεος, Κερκύρας Άθηναγόρας, Καρυστίας Παντελεήμων και Καλαβρύτων Τιμόθεος¹⁷, άντι του μη άποδεξαμένου την θέσιν ταύτην Μητροπολίτου Κερκύρας¹⁸.

Έν συνεχεία, συνεχλήθη¹⁹ ή Ίερά Σύνοδος τής Ίεραρχίας, ήτις συνεζήτησε σχετικόν Νομοσχέδιον και προέτεινε την έκδοσιν του άπό 31.12.1923 γνωστού «Καταστατικού Νόμου τής Αύτοκεφάλου Έκκλησίας τής Ελλάδος»²⁰, ούτινος κύριον γνώρισμα ήτο ή κατάργησις τής Διαρκούς Ίεράς Συνόδου και ή άντικατάστασις αύτης διά τής Συνόδου τής Ίεραρχίας, ως Ανωτάτης Διοικητικής Έκκλησιαστικής Αρχής.

Ή Άριστινδην Σύνοδος έν έτει 1925.

Του ως άνω όμως τρόπου διοικήσεως τής Έκκλησίας άπαρέσκοντος εις πολλούς έκ τών Άρχιερέων, έργασθέντων μάλιστα διά την κατάργησιν τούτου, ή

δικτατορική Κυβέρνησις Θ. Παγκάλου²¹ κατήργησε την υπό του Καταστατικού Νόμου του 1923 προβλεπομένην Ίεράν Σύνοδον τής Ίεραρχίας και έθεσε πάλιν έν ισχύει τόν θεσμόν τής Διαρκούς Ίεράς Συνόδου. Κατ' έφαρμογήν του ως άνω Ν. Δ/γματος συνεκροτήθη²² έπταμελής Διαρκής Ίερά Σύνοδος. Ταύτης μετέσχον ό Άθηνών Χρυσόστομος, ό Φθιώτιδος Ίάκωβος, ό Τρίκκης Πολύκαρπος, ό Γυθείου Διονύσιος, ό Αργολίδος Ίερόθεος, ό Κορινθίας Δαμασκηνός και ό Κυθήρων Δωρόθεος.

Ο Άρχιεπίσκοπος Άθηνών, άντιδρών εις τά ληφθέντα μέτρα, υπέγραψε μετά 26 έκ τών έν Άθήναις εύρισκομένων Ίεραρχών ψήφισμα διαμαρτυρίας.

Άποτέλεσμα τούτου ήτο ή άντικατάστασις²³ τής ως άνω Συνόδου, ήτις μέχρι και τής 27ης Οκτωβρίου 1925 είχε πραγματοποιήσει έπτά μόνον συνεδριάσεις, διά άριστινδην πάλιν Συνόδου. Αύτη συνεκροτήθη έκ τών Άθηνών Χρυσοστόμου, Καλαβρύτων Τιμοθέου, Κορινθίας Δαμασκηνού, Κυθήρων Δωροθέου, Καρυστίας Παντελεήμονος, Ήλειας Αντωνίου και Γόρτυνος Πολυκάρπου. Είς ταύτην άντικατεστάθησαν τρεις Μητροπολίται²⁴ ως ύπογράφαντες την ως άνω διαμαρτυρίαν, παρέμεινε δέ ό Κυθήρων ως μη ύπογράφας και ό Κορινθίας ως ύπογράφας μέν, αλλά μετ' έπιφυλάξεως. Ή Σύνοδος αύτη παρέμεινε διουκουσα την Έκκλησίαν μέχρι καταλύσεως τής δικτατορίας Θ. Παγκάλου υπό του Στρατιωτικού Κινήματος του Γ. Κονδύλη (1926).

Ή Ήμιστινδην Σύνοδος έν έτει 1944.

Υπό ψηφισθέντος τότε ειδικού Νόμου²⁵ ώρίσθη όπως «μέχρι πέρατος τής έκ τών πολεμικών γεγονότων δημουρηγηθείσης δυσχερείας προς συμπλήρωσιν τής Ίεράς Συνόδου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, συμφώνως προς τās διατάξεις του άρθρου 4 του Νόμου 671/1943, λαμβάνονται πέντε έκ τών έν Άθήναις διαμενοντων και μη δυναμένων νά επανέλθωσιν εις τās έπαρχίας των Άρχιερέων, προτάσει του Άντιπροέδρου τής Ίεράς Συνόδου και έγκρίσει τής Κυβερνήσεως»²⁶.

Κατ' έφαρμογήν τής διατάξεως ταύτης έξεδόθη τό άπό 31/8/1944 Κανονιστικόν Διάταγμα²⁷ διά του

14) Β. Άτέση μνημ. έργον σελ. 84.

15) Β. Άτέση μνημ., έργον σελ. 92.

16) Άρθρον 4 τής άπό 5-12-1923 ύπ' άριθμ. 33960 άποφάσεως του Άρχηγού τής Έπαναστάσεως Ν. Πλαστήρα «Περί όριου ήλικίας, μεταθέσεως και περιθάλψεως τών Μητροπολιτών τής Αύτοκεφάλου Έκκλησίας τής Ελλάδος και περί άνασυγκροτήσεως τής Ίεράς Συνόδου» (ΦΕΚ 352/Α/5-12-1923). Πρβλ. και Β. Δ/γμα τής 6ης Δεκεμβρίου 1923 (Φ.Ε.Κ. 308-Γ/6-12-1923 σ. 2107).

17) κληθείς δι' έτέρου Β. Δ/γματος (ΦΕΚ 316-Γ/14.12.1923 σ. 2153)

18) «Έκκλησία», ΚΓ' (1946) σελ. 77.

19) Υπ' άριθμ. 35422/14-12-1923 Άπόφασις του Άρχηγού τής Έπαναστάσεως Ν. Πλαστήρα «Περί Διοικήσεως τής Αύτοκεφάλου Έκκλησίας τής Ελλάδος» (ΦΕΚ 362-Α/14.12.1923 και άπό 17.12.1923 Β. Δ/γμα «Περί συγλήσεως τής Ίεραρχίας τής Έκκλησίας τής Ελλάδος» (ΦΕΚ 368-Α/18-12-1923 σ. 2665).

20) ΦΕΚ 387-Α/31-12.1923.

21) Ν.Δ. άπό 26ης Σ/βρίου 1925 (περί συστάσεως Διαρκούς Ίεράς Συνόδου και περί συμπληρώσεως και τροποποιήσεως του Καταστατικού Νόμου τής 31ης Δεκεμβρίου 1923 τής Αύτοκεφάλου Έκκλησίας τής Ελλάδος» (ΦΕΚ. 270-Α/26-9-1925, σ. 1779). Πρβλ. άναδημοσίεωσις τούτου εις τό όρθόν έν ΦΕΚ 355-Α/13-11-1925.

22) Β. Δ/γμα άπό 28-9-1925 (ΦΕΚ 205-Γ/29.9.1925 σελ. 912).

23) Β. Δ/γμα άπό 18-11-1925 (ΦΕΚ 248-Γ/19-11-1925 σελ. 1136).

24) Φθιώτιδος, Τρίκκης, και Αργολίδος.

25) Άρθρον μόνον του Νόμου 1625/2.8.1944 (ΦΕΚ 154-Α/2.8.1944 σελ. 766) «Περί τροποποιήσεως τής διατάξεως τής παραγρ. 1 του άρθρου 4 του ύπ' άριθμ. 671/1943 Νόμου περί Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος».

26) «Έκκλησία», ΚΒ' (1945) σελ. 52.

27) «Περί συμπληρώσεως τής Ίεράς Συνόδου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος» (ΦΕΚ 190-Α/9.9.1944 σελ. 936).

ὁποίου συνεπληρώθη ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ Μητροπολιτῶν εἰλημμένων ἀριστίνδην ἐκτὸς τῆς κατὰ τὰ πρεσβεία χειροτονίας σειρᾶς μεταξὺ τῶν ἐν Ἀθήναις διαμενόντων καὶ μὴ δυναμένων νὰ μεταβῶσιν εἰς τὰς Ἐπαρχίας των²⁸. Διὰ σχετικοῦ μάλιστα Νόμου²⁹ παρετάθη ἡ διάρκεια τῆς ὡς ἄνω συμπληρωθείσης Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου μέχρι πέρατος τῆς ἐμπολέμου καταστάσεως. Ἡ θητεία τῆς Συνόδου ταύτης διήρκεσε μέχρι τῆς 1ης Σεπτεμβρίου 1945³⁰.

Ἡ Ἀριστίνδην Σύνοδος ἐν ἔτει 1945.

Καταργηθέντων τῶν ὡς ἄνω ὑπ' ἀριθμ. 1625/1944 καὶ 1692/1944 Νόμων διὰ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Α.Ν. 365/6.6.1945³¹ «Περὶ καταργήσεως τῶν Νόμων 1625/1944 καὶ 1692/1944 καὶ συγκροτήσεως Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», διὰ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ αὐτοῦ Νόμου προεβλέπετο, ὅπως πρὸς ρύθμισιν ἐπειγόντων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων συγκροτηθῆ ἄριστίνδην³² Ἱερὰ Σύνοδος κατὰ παρέκκλισιν τοῦ Ν. 671/1943. Ἡ διάρκεια τῆς Συνόδου ταύτης ὀρίζετο μέχρι τῆς 30ης Σεπτεμβρίου 1946, ἡμερομηνία δὲ ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ὀρίσθη διὰ τοῦ ἀμέσως μεταγενεστέρου ὑπ' ἀριθμ. 406 Α.Ν. τῆς 13.6.1945 ἢ 1ης Σεπτεμβρίου 1945³³.

Ἀξιωμακτικὰ περὶ τοῦ ἔργου τῆς ἀντικατασταθείσης ὡσαύτως ἀριστίνδην Συνόδου τοῦ ἔτους 1944-1945 καὶ γενικῶς τῆς ἐπικρατούσης τότε ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως, ἥτις ὑπεγόρευσε τὴν ἐπέμβασιν τῆς Πολιτείας διὰ τῆς συγκροτήσεως νέας ἀριστίνδην Συνόδου εἶναι ὅσα ἀναφέρει ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Συνόδου ταύτης Μητροπολίτης Ὑδρας Προκόπιος εἰς ὑπόμνημά του πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον³⁴.

28) Αὕτη ἀπρητίσθη ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Ἰωαννίνων Σπυριδῶνος, Φιλίππων Χρυσόστομου, Νευροκοπίου Γεωργίου, Γόρτυνος Προκοπίου καὶ Θεσσαλιώτιδος Ἰεζεκιήλ. («Ἐκκλησία», ἐνθα ἄνωστ. σελίς 67). Διὰ δὲ τοῦ ἀπὸ 17-11-1944 Β.Δ/γματος (ΦΕΚ 21-Α/20.11.1944 σελ. 65) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 31 Αὐγούστου 1944 Κανον. Δ/γματος περὶ συμπληρώσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ἐκλήθη ὁ Μητροπολίτης Τριφυλίας Ἀνθίμος εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Θεσσαλιώτιδος Ἰεζεκιήλ.

29) Ἄρθρον 2 τοῦ Νόμου 1692 (ΦΕΚ 180 - Α/4-9-1944 σελ. 881) « Περὶ συμπληρώσεως τοῦ Νόμου 2625/1944» Περὶ τροποποιήσεως τῆς διατάξεως τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 671/1943 Νόμου κλπ.».

30) Πρβλ Α.Ν. 406/13.6.1945 (Φ.Ε.Κ. 150-Α/13.6.45 σ. 671).

31) ΦΕΚ 141-Α/6.6.1945 σελ. 624.

32) Κατὰ τ' ἀνωτέρω διὰ τοῦ ἀπὸ 15ης Ἰουλίου 1945 Β. Δ/γματος (ΦΕΚ 137-Γ/15.6.1945 σελ. 629), συνεκλήθη ἀριστίνδην Σύνοδος ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Ὑδρας Προκοπίου, Ἄρτης Σπυριδῶνος, Σπάρτης Διονυσίου, Σύρου Φιλαρέτου, Δημητριάδος Ἰωακείμ, Πατρῶν Θεοκλήτου, Θεσσαλονίκης Γενναδίου, Σάμου Εἰρηναίου, Φλωρίνης Βασιλείου, Δρυϊνουπόλεως Δημητρίου, Ἐδέσσης Παντελεήμονος, Μαρωνείας Βασιλείου. Εἰς τὴν θέσιν τῶν μὴ ἀποδεχθέντων Σάμου καὶ Μαρωνείας ἐκλήθησαν οἱ Βεροῖας Ἀλέξανδρος καὶ Πρεβέζης Ἀνδρέας.

33) «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Α.Ν. 365/1945 κλπ» (ΦΕΚ 150 Α/13.6.45 σ. 671). Πρβλ. Χρυσ. Θέμελη, Συνοπτικὴ Ἱστορία τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς

Ἐκεῖ ὑπενθυμίζεται χαρακτηριστικῶς ὅτι ἦτο εὐρέως διαδεδομένη μεταξὺ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κύκλων ἡ ἐντύπωσις, ὅτι ἡ ἀντικατασταθείσα Σύνοδος ἐτέλει ἐν διαλύσει: «Εἷς ἐκ τῶν Συνοδικῶν εἶχεν ἀναχωρήσει δι' Αἴγυπτον, χωρὶς νὰ εἶναι γνωστὸν πότε θέλει ἐπανέλθει, ἐνῶ ἕτερος Συνοδικὸς ὑπέβαλε παραίτησιν καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν του»³⁵. Πρὸς τοὺς κατακρίναντας δὲ τὴν συμμετοχὴν τῶν Ἱεραρχῶν εἰς τὴν Σύνοδον ταύτην, ἀπήντησεν ἐν τῷ αὐτῷ Ὑπομνηματι ὁ αὐτὸς ὡς ἄνω Ἱεράρχης ὡς ἀκολούθως: «Ἐὰν ἐδέχθημεν καὶ ἀνελάβομεν καθήκοντα Συνοδικά, δὲν ἐπράξαμεν τοῦτο κολακευθέντες ἐκ τοῦ ὅρου ἀριστίνδην, ὡς φρονοῦντες δι' ἡμᾶς αὐτοὺς ὅτι εἴμεθα οἱ μόνοι καὶ ἀριστεῖς ἐν τῇ Ἱεραρχίᾳ, ἀλλὰ ἐπράξαμεν τοῦτο, ὅπως παράσχωμεν τὰς ὑπηρεσίας ἡμῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐφόσον εἶχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ ἀναλάβωμεν καθήκοντα. Τοῦτο κατέδειξε σοβαρώτατα ἡ πρόσκλησις ἡμῶν, γενομένη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου καὶ Ἀντιβασιλέως»³⁶.

Ἔργον τῆς Συνόδου ταύτης ὑπῆρξεν ἡ πλήρωσις τῶν κενῶν τότε Μητροπολιτικῶν Θρόνων. Οὕτως ἐπληρώθησαν αἱ Ἱεραὶ Μητροπόλεις Μεσσηνίας, διὰ μεταθέσεως τοῦ Μητροπολίτου Γυθείου Χρυσόστομου καὶ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας διὰ μεταθέσεως τοῦ Μητροπολίτου Ἀργολίδος Ἀγαθονίκου. Δι' ἐκλογῆς δὲ ὀρίσθησαν ὡς Μητροπολίται Γόρτυνος μὲν ὁ Ἐπίσκοπος Βρεσθῆνης Γερμανός, Κασσανδρείας δὲ ὁ Ἐπίσκοπος Ὀλύμπου Καλλίνικος, Ἀργολίδος ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χρυσόστομος Ταβλαδωράκης, νῦν Μητροπολίτης Πειραιῶς, Γυθείου ὁ Ἀρχιμανδρίτης Δημήτριος Θεοδόσης, Ναυπακτίας ὁ Ἀρχιμ. Χριστοφόρος Ἀλεξανδρόπουλος, Νευροκοπίου ὁ Ἀρχιμ. Ἀγαθάγγελος Τσαούσης, Σισανίου ὁ Ἀρχιμ. Ἰάκωβος Κλεόμβροτος, νῦν Μητροπολίτης Μυτιλήνης καὶ βοηθὸς Ἐπίσκοπος Ταλαντίου ὁ Ἀρχιμανδρίτης Βασίλειος Ἀτέσης, νῦν Μητροπολίτης πρῶην Λήμνου.

Κλείοντες τὴν παροῦσαν σύντομον ἀνασκόπησιν τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν συγκρότησιν καὶ τὸ ἔργον τῶν συγκαλουμένων ἐκάστοτε ἀριστίνδην Συνόδων, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μὴ σημειώσωμεν ὅτι πλεονέκτημα αὐτῶν εἶναι ὅτι ἀπετελέσθησαν ἐκάστοτε ἐκ μελῶν τῆς Ἱεραρχίας, τὰ ὅποια συμφωνοῦν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ἐνὸς συγκεκριμένου προγράμματος ἐκκλησιαστικῆς πολιτικῆς. Εἶναι δὲ χαρακτηριστικὸν ὅτι ἡ σύγκλησις ἀριστίνδην Συνόδων τοποθετεῖται χρονικῶς εἰς τὸ πλαίσιον τῆς ὑπὸ ἐπαναστατικῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Κυβερνήσεων ἀναληφθείσης προσπάθειας πρὸς ἐξυγίανσιν «τοῦ κρατικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας Ὁργανισμοῦ».

Γ.Α.Χ.

Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήναι 1954 (Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ ΛΑ'. Τόμου τῆς «Ἐκκλησίας», σελ. 49).

34) «Ἐκκλησία», ΚΓ'. (1946), σ. 107.

35) Ἐνθα ἄνωτέρω.

36) «Ἐκκλησία», ΚΓ'. (1946) σ. 108.

ΕΝ ΟΨΕΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΥΝΟΔΟΥ

Εἰς ἐποχὴν μεγάλων ἀναστατώσεων καὶ συγκλονιστικῶν ἀλλαγῶν καθ' ἣν Κληρικοὶ αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην ἀναπροσαρμογῶν, ἀξίζει νὰ προσέξωμεν πῶς ἀντεμετώπιζον ἀναλόγους καταστάσεις παλαιότερον μεγάλοι ἐκκλησιαστικοὶ ἄνδρες. Ἱεραπόστολοι ἐργαζόμενοι εἰς τὰς Βρετανικὰς Νήσους ἀντίκρυζον ποικίλα ποιμαντικὰ προβλήματα. Ὅ,τι ἐγένετο ὡς λειτουργικὸν ἔθος εἰς τὴν Ρώμην ἦτο ἐντελῶς ἀδύνατον ν' ἀντιγραφῆ καὶ νὰ ἐφαρμοσθῆ κατὰ γράμμα εἰς ἄλλα τμήματα τῆς Εὐρώπης. Ἐπεβάλλετο εὐλυγισία, ἱκανότης προσαρμογῆς πρὸς τὰς τοπικὰς ἀνάγκας, πρὸς τὴν δεκτικότητα, τὴν νοοτροπία, τὸ μορφωτικὸν καὶ πνευματικὸν ἐπίπεδον τῶν νεοφύτων. Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους ἀκριβῶς ὁ Πάπας Γρηγόριος ὁ Μέγας γράφει πρὸς τὸν Αὐγουστίνον, ὁμολογητὴν καὶ ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας (450-604). Παρέχει ὁδηγίας, ὅπως ἦ ἔλαστικός, συνετός, ὁσάκις προβαίνει εἰς καινοτομίας καὶ ἀναλαμβάνει πρωτοβουλίας. Τοῦ δίδει ἐλευθερίαν κινήσεως ποιμαντικῆς, κατὰ τὴν κρίσιν του καὶ κατὰ τὰς τοπικὰς συνθήκας, χωρὶς νὰ δεσμεύεται ἀπὸ ὅ,τι γίνεται εἰς τὰς ἄλλας Λατινικὰς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἐν λόγῳ ἐπιστολὴ ἔχει μεγάλην βαρύτητα διὰ τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν θέμα μας. Μερικοὶ τῶν ἱστορικῶν ἡμφεσβήτησαν τὴν αὐθεντικότητά της, χαρακτηρίζοντες αὐτὴν ὡς ἀπόκρυφον¹, ἐνῶ ἀντιθέτως ὁ πολὺς Batiffold τὴν ἀναγνώριζει ὡς γνησίαν². Πάντως, ὅ,τι μᾶς ἐνδιαφέρει ἐνταῦθα εἶναι, ὅτι ἐκφράζει παρομοίως ἀπορίας τῶν παλαιότερων ποιμαντικῆς φύσεως καὶ διλημματα προβαλλόμενα διὰ Κληρικούς κάθε ἐποχῆς, ἀνεξαρτήτως εἰς ποίαν περιοχὴν διακονοῦν. Μαρτυρεῖ σὺν τούτοις, καὶ τὸ πρακτικὸν προσγειωμένον πνεῦμα τοῦ ρηξικελεύθου ἐκείνου ἐπισκόπου τῆς Ρώμης. Ἀφήνει ἐλευθέρους τοὺς ἑκασταχοῦ ἐπισκόπους νὰ τροποποιῶν ἤθη καὶ λατρευτικὰ ἔθιμα ἀναλόγως τῶν προκυπτουσῶν περιστάσεων καὶ ἰδιαίτερων ἀναγκῶν. Εἰς τὰς 848 ἐπιστολὰς του ὁ Πάπας ἀπεθησαύρισεν ὑψίστης σημασίας ποιμαντικὰς καὶ διοικητικὰς ὑποθήκας, ἐνσωματωμένας εἰς τὰ 13 βιβλία Registrum Epistolarum (P.L. 77, 441-1328).

Γρηγόριος ὁ Μέγας, ἐμβαθύνων εἰς τὴν εὐρύτητα τοῦ δόγματος καὶ τὴν ποικιλίαν εἰς τὴν διατύπωσιν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν του, διακρίνει τρεῖς οὐσιώδεις χαρακτῆρας του.

1 - Rectitudo, δηλαδὴ ἀπαρασάλευτος πιστότης εἰς τὴν ἐξ ἀποκαλύψεως Ἀλήθειαν, μὴ ἐπιδεχομένην παραλλαγὴν οἰανδήποτε.

2 - Discretio, δηλαδὴ τὸ πνεῦμα τῆς διακρίσεως εἰς τὴν μέθοδον καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐφαρμογῆς

μῆς ἀρχῆς, ὅποτε θὰ προτιμηθῆ ἢ πλεόν ἐνδεδειγμένη.

3 - Blandimentum. Χάριν τοῦ γενικωτέρου συμφέροντος καὶ τοῦ κοινου καλοῦ ἐπιβάλλεται νὰ θυσιασθῆ τὸ μερικὸν καὶ τὸ προσωπικόν.

Ὁ Αὐγουστίνος θέτει πλεῖστα ἐρωτήματα. Εὐρίσκεται πρὸ διλημμάτων εὐλόγως. Βλέπει τὸ ἀδύνατον τῆς ἐφαρμογῆς λειτουργικῶν διατάξεων εἰς μίαν βορεινὴν χώραν, μὲ περιέργους συνηθείας καὶ προτιμήσεις. Ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν ἐρωτήσεων, ἐκλέγομεν τὴν τρίτην, ἔχουσαν ὡς ἐξῆς.

«Ἐφ' ὅσον ὑπάρχει μία καὶ μόνον Πίστις, διατὶ τότε νὰ ἐμφανίζεται ἡ διαφορότης αὐτῆ τῶσων καὶ τηλικούτων ἐκκλησιαστικῶν συνηθειῶν. Διατὶ νὰ ἐπικρατῆ διαφορετικὸς τρόπος Λατρευτικῶν συνηθειῶν, ἄλλος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης καὶ ἄλλος εἰς τὴν Γαλατείαν»³.

Εἰς τὴν ἀπάντησιν τοῦ Γρηγορίου πρὸς τὸν Αὐγουστίνον βλέπει τις τὴν εὐρύτητα τοῦ μεγάλου ἀνακαινιστοῦ τῶν χρόνων ἐκείνων.

Μᾶς ἐνδιαφέρει τὸ τμήμα τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς διὰ νὰ φανῆ πόσον ἡ ἀδιαιρέτος Ἐκκλησία πρὸ τοῦ Σχίσματος ἀκολουθοῦσα τὸ εὐαγγελικὸν πνεῦμα δὲν ἐδεσμεύετο εἰς τὰς κινήσεις της ἀπὸ τυποποιημένας διατάξεις. Ἠκολούθει τὴν ἐποχὴν καὶ τὸν ἐκάστοτε ἀνθρώπον ὅπου ἔζη. Ἀκόμη καὶ μερικὰ ἀνώδυνα ἔθνη ἀρχαῖα ἔθιμα ἔπρεπε νὰ διατηρηθοῦν ἀλλὰ καὶ νὰ κατευθυνθοῦν εἰς τιμὴν τοῦ Χριστοῦ.

«Καλὸν εἶναι ν' ἀπέχης ἀπὸ τὴν μανίαν κατεδαφίσεως τῶν ναῶν τῶν εἰδώλων, ἐφ' ὅσον αὐτὰ εἶναι ἀριστουργήματα ἀρχιτεκτονικῆς, ὥστε ἀπὸ τόπους λατρευτικούς τῶν δαιμόνων νὰ περιέλθουν εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ὅσον ὁ λαὸς θὰ βλέπῃ τοὺς ἀρχαίους εὐκτηρίους του τόπους νὰ διατηρῶνται, τόσο καὶ θὰ συνεχίζῃ νὰ συχναίη εἰς αὐτοὺς, ὠθούμενος ἐκ τῆς συνηθείας, ἵνα λατρεύσῃ τὸν ἀληθῆ Θεόν.

Διακρατῶν καὶ φυλάττων χάριν αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων ὠρισμένας ἐκδηλώσεις ἐξωτερικῆς χαρᾶς, θὰ δυναθῆς βαθμιαίως νὰ τοὺς ὀδηγήσῃ καὶ εὐκολώτερον εἰς ἄλλα θέλητρα ἐσωτερικά...

Προκειμένου περὶ λειτουργικῶν θεμάτων, γνωρίζεις τὸ τυπικὸν τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, ὅπου καὶ ἐξεπαιδέυθης. Παρὰ ταῦτα φρονῶ ὅτι μεταξὺ τῶν ἐθίμων τῆς Ρώμης ἢ τῆς Γαλλίας ἢ οἰασδήποτε ἄλλης Ἐκκλησίας, καλὸν εἶναι νὰ ἐκλέξετε μὲ πολλὴν προσοχὴν ὅ,τι τιμᾶ περισσότερο τὸν Ὑψιστον καὶ τοῦτο νὰ καθιερώσετε ὡς ἔθος τῆς νεοφύτου ἀκόμη Ἐκκλησίας τῶν Ἀγγλων. Διότι δὲν πρέπει νὰ προτι-

1) DICT. THEOL. CATHOLIQUE, ARTICLE GREGOIRE I, COL. 1779.

2) ST. GREGOIRE LE GRAND, σελ. 182.

3) ERIST. LIBR. XI, 4. EPIST. LXIV. P.L. 77, 1186-1187.

μῶνται αἱ διατάξεις λόγω τῶν τόπων, ἀλλὰ μᾶλλον δέον νὰ προτιμῶνται οἱ τόποι ἀπὸ τὰς διατάξεις. Ἀπὸ ἀπαξιάσεως τὰς Ἐκκλησίας ἐκλέγετε ὅ,τι εἶναι τὸ εὐσεβέστερον, τὸ λογικώτερον καὶ κατασκευάσατε μίαν ἀνθοδέσμη ἵνα καταστῆ καθεστὼς τῶν Ἄγγλων».

Συμμορφωθείς μὲ τὸν χρυσοῦν αὐτὸν κανόνα ὁ Αὐγουστίνος ἐπὶ ὀκτῶ ἔτη συνεχοῦς δράσεως ὀργανωτικῆς προσήρμοσε πᾶν ὅ,τι ἐχρειάζετο διὰ τὰς ἰδιαιτέρας συνθήκας τῶν Ἄγγλων καὶ δικαίως ἀνεγνωρίσθη ὡς θαυματουργὸς καὶ εἰς ἕκ τῶν ἰδρυτῶν τῆς Ἐκκλησίας.

Τοῦτ' αὐτὸ ἀργότερον καὶ ὁ ἐκ Ταρσοῦ Μικρασιάτης μοναχὸς Ἑλλήν Θεόδωρος γενόμενος ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας (668-690) διωργάνωσε τὴν διοίκησιν τῶν ἐπισκοπῶν, τὰς Μονὰς, καὶ ἰδιαιτέρως τὸν θεσμόν τῆς Ἐξομολογήσεως μὲ νέους κανόνας ἐπιτιμίας λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὰς ἐνώπιόν του ἀνάγκας.

Ἀνέκαθεν ἡ Ἐκκλησία ἐσεβάσθη τὰ τοπικὰ ἤθη καὶ τὸν πολιτισμὸν ἐνὸς λαοῦ. Θὰ ἦτο ἀντίθετος πρὸς τὴν περὶ ἐλευθερίας διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου καὶ τῶν Ἀποστόλων ἡ βία ἐπιβολῆς ξένης τέχνης, ἀγνώστου μουσικῆς καὶ ἀσυμβιβάστων μορφωτικῶν στοιχείων πρὸς τὸν χαρακτήρα καὶ τὴν νοσητροπίαν ἐνὸς λαοῦ, προφάσει ὁμοιομορφίας. Αὐτὴ ἦτο ἄλλωστε καὶ μία ἐκ τῶν ἀφορμῶν τῆς ψυχρᾶνσεως τοῦ Πατριάρχου Φωτίου μὲ τὸν Πάπαν Νικόλαον. Ὅπισθεν τῶν κατηγοριῶν τοῦ πανταχόθεν πολεμουμένου Πατριάρχου ὑπάρχει ἡ φωνὴ τῆς ἐλευθερίας εἰς τὰ δευτερεύοντα, ἐνότης ὅμως εἰς τὸ δόγμα. Οὕτως ἐκθέτει τὰς ἀρχὰς τῆς Ὁρθοδόξου πνευματικότητος :

«Τὸ τὰ δοθέντα συντηρεῖν γνώμης ἐστὶ σταθερᾶς, καὶ τὴν καινοποιὸν ἀποπεμπούσης προαίρεσιν· τὸ δ' ἂ μὴ παρείληφε, χρείας μὴ καλούσης, νομοθετεῖν, ἢ φυλάττειν ἐπιχειρεῖν, νεωτεροποιῶν διανοίας καὶ ρεμβομένης ἐστὶ περισεύματα».

«Καὶ γὰρ ἐστὶν ὄντως κοινὰ πᾶσιν, ἃ πάντας φυλάττειν ἐπάναγκες, καὶ πρό γε τῶν ἄλλων τὰ περὶ Πίστεως, ἐνθα καὶ τὸ παρεκκλίνει μικρὸν ἀμαρτεῖν ἐστὶν ἀμαρτίαν τὴν πρὸς τὸν θάνατον· ἐστὶ καὶ ἰδιαζόντως τισὶ παρεπόμενα, ὧν ἡ παράβασις οἷς μὲν ἐδόθη κατέχεσθαι ἐπιζήμιος, οἷς δ' οὐ παρείληπται καὶ τὸ μὴ συντηρεῖν ἀκατάκριτον».

«Οὕτως ἐν οἷς οὐκ ἐστὶ πίστις τὸ ἀθετούμενον, οὐδὲ κοινοῦ τε καὶ καθολικοῦ ψηφίσματος ἐκπτώσεις, ἄλλων παρ' ἄλλοις ἔθων τε καὶ νομίμων φυλαττομένων, οὔτε τοὺς φύλακας ἀδικεῖν, οὔτε τοὺς μὴ παραδεξαμένους παρανομεῖν, ὀρθῶς ἂν τις κρίνειν εἰδὼς διορίσαιτο».

«Καὶ ἡ τῶν εἰρημένων ἑτερότης τε καὶ παραλλαγὴ τὴν ἐνοειδῆ καὶ θεοποιὸν χάριν τοῦ Πνεύματος ἀπληθύντως τε καὶ ἀπαραλλάκτως ὑποδέξασθαι τὰ ἐφ' οἷς ταῦτα τελεῖται οὐ διεκώλυσεν».

Μὲ τὸ ἴδιον πνεῦμα γράφει καὶ Θεοφύλακτος ὁ Βουλγαρίας ὅτι «οὐ πᾶν ἔθος ἀποσχίζειν τῆς Ἐκκλησίας ἰσχύει, ἀλλὰ τὸ πρὸς διαφορὰν ἄγον δόγματος»⁴.

Ἄξιον προσοχῆς εἶναι, ὅτι καὶ ἡ Ὁμολογία τοῦ Δοσιθέου παραδέχεται τὴν ποικιλίαν τῶν ἔθιμων. Ὅταν δὲ οἱ Πατριάρχαι τῶν κατὰ Ἀνατολὰς Ἐκκλησιῶν ἠρωτήθησαν ὑπὸ τῶν Ἀνωμότων τῆς Ἀγγλικῆς Ἐκκλησίας τοὺς ὅρους ἐνδεχομένης ἐνώσεως, ὑπενθύμισαν ἀκριβῶς τὴν Ὁμολογίαν τοῦ Δοσιθέου γραφεῖσαν τὸ 1724, ἡ ὁποία διανυγέστατα ἐκφράζει τὸ φρόνημα τῆς Ὁρθοδοξίας.

«Ὅσον δὲ περὶ τῶν λοιπῶν ἔθων καὶ τάξεων τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῆ διορθώσεως τῆς ἱερᾶς μυσταγωγίας καὶ λειτουργίας, εὐχερῆς καὶ ραδίᾳ ἐστὶ καὶ ἡ τούτων διόρθωσις, τῆς ἐνώσεως σὺν Θεῷ γενομένης· ἐπειδὴ καὶ ὡς ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱστορικῶν βίβλων δῆλόν ἐστιν, ὅτι ἔθῃ μὲν καὶ τάξεις τινὲς παρηλλαγμέναι ἦσαν τε καὶ εἰσιν ἐν διαφόροις τόποις καὶ Ἐκκλησίαις, ἡ ἐνότης δὲ τῆς πίστεως καὶ ὁμοφροσύνης περὶ τὰ δόγματα σώζεται ἡ αὐτή».

Καὶ ἄλλοτε ἐνεφανίσθησαν καὶ ὑπεράγαν συντηρητικοὶ ἐπιμένοντες εἰς ὁμοιομορφίαν. Τοιοῦτος ἦτο ὁ πατριάρχης Ἀντιοχείας Πέτρος. Ἐθεώρει αἰρετικούς τοὺς Λατίνους διὰ τὴν προσθήκην τοῦ Filioque εἰς τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως, καθὼς καὶ διὰ τὸ ἐμποδίζειν τὴν τέλεσιν τῶν μυστηρίων ὑπὸ ἐγγάμου ἱερέως. Πλήν, πρέπει νὰ ὑπογραμμισθῆ, ὅτι ὁ ἴδιος ἐθεώρει ἄνευ σημασίας λατινικά τινα ἔθιμα, ὡς τὸ ξυρᾶθαι καὶ δακτυλιοφορεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς, τὸ καταργεῖν τὸ ἀλληλουϊάριον κατὰ τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν, ἔτι δὲ καὶ τὴν χρῆσιν τῶν ἀζύμων. Ὁ προειρημένος Πατριάρχης δὲν ἐξελάμβανε ὡς ἔχοντα σημασίαν διὰ τὸ ὀρθόδοξον τῆς πίστεως ὅλα αὐτά. Ἐκατέρω τῶν Ἐκκλησιῶν ἐσέβετο τὰ τοπικὰ ἔθιμα τῆς ἄλλης, καὶ κατ' οὐδένα λόγον ἦτο ἀνεκτὴ ἢ διὰ τῆς βίας ἐπιβολῆς ἔθους καὶ τυπικοῦ.

Ὡστε πρὸ τοῦ Σχίσματος ἐκάστη τῶν δύο πρεσβυγενῶν Ἐκκλησιῶν ἠδύνατο νὰ ἔχη διαφορὰς τινὰς λειτουργικὰς καὶ διαφορὸν ἔθιμοτυπικὸν δίκαιον.

Εἰς τὸ ρεῦμα τοῦτο ἀντιτίθεται τὸ ἕτερον ἄκρον τὸ ὁποῖον θεωρεῖ ἄκαιρον διὰ τὴν ἐποχὴν μὲς οἶαν· δὴποτε ἀνακίνησιν καὶ ἀνακαίνισιν. Πόση προσοχὴ καὶ σύνεσις χρειάζεται ! Ἀδύνατον νὰ ἱκανοποιήσῃ ἡ Ἐκκλησία ὅλους αὐτούς. Ἐὰν ὑποφέρῃ τις ἀρτηριοσκληρῶσιν ἢ ρευματισμούς δὲν εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ μεταφέρωμεν τὴν πρὸ ἡμῶν ὠραίαν λίμνην ἢ νὰ στρέψωμεν τὸν ροῦν τοῦ ποταμοῦ. Ἐὰν πρέπει κατὰ νὰ μετατοπισθῆ εἰς τὰ ἀλλεπάλληλα παράπονα εἶναι ὁ ἄρρωστος καὶ ὄχι ἡ φύσις. Ἄλλωστε ἐν προκειμένῳ δέον νὰ στερεωθῆ ἡ ἐμπιστοσύνη, ὅτι οἱ ἐκπροσωποῦντες τὴν Ἐκκλησίαν ἐνεργοῦν διὰ τὸ συμφέρον αὐτοῦ τοῦ πάσχοντος λαοῦ καὶ

4) Παρὰ Ράλλη - Ποτλῆ : Σύνταγμα ἰ. Κανόνων, Β' 432.

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

12γ 'Εκκλησιαστικάι σχέσεις πρὸς ἑτεροδόξους

Δ' Σχέσεις πρὸς ἑτεροδόξους.

5. 'Ἡ πρόταξις τῆς ἀγάπης καὶ τῆς «ἐνό- τητος».

Κοινὸν γνώρισμα πασῶν τῶν προαναπτυχθει-
σῶν ἀπόψεων, ἐν τῷ ζητήματι τῆς ἐνώσεως τῶν
'Εκκλησιῶν, καὶ κοινὸν ἐπιχείρημα ὑπὲρ εὐοδώσεως
αὐτῆς, τυγχάνει ἡ ἐπὶ τῆς καλλιέργειας καὶ ἀναπτύ-

ξεως ἀμοιβαίας ἀγάπης μεταξύ τῶν χριστιανικῶν
μερίδων στηριζομένη ἐλπίς, ὅτι ἡ ἐνωσις θὰ ἐπέλθῃ
ἐν καιρῷ τῆς εὐδοκίας τοῦ Θεοῦ ὡς καρπὸς τῆς
ἀγάπης τῶν χριστιανῶν πρὸς ἀλλήλους, ἥτοι διὰ
τῆς ἐν ἀγάπῃ καὶ συμπνοίᾳ συνειδητοποιήσεως τῆς
ιδέας τῆς ἐνότητος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου καὶ διὰ
τῆς, εἰς πρῶτον στάδιον, ἐπιδιώξεως τῆς ἐνότητος
ταύτης ἐξωτερικῶς (διαχριστιανικαὶ σχέσεις, προσ-
έγγισις, ἀμοιβαία γνωριμία, κατανόησις, συνεργα-
σία κ.τ.τ.), ἵνα φυσικῶς ἐπακολουθήσῃ καὶ ἡ ἐσω-
τερικὴ (τ.ἔ. ἡ δογματικὴ) ἐνωσις καὶ ἡ μυστηριακὴ

εἰς τὸ ἐργῶδες τόλμημα ὀδηγοῦνται ἀπὸ τὸ Πνεῦ-
μα, ὥστε νὰ μὴ θανατώσῃ ἡ χειρουργικὴ μάχαιρα,
ἀλλὰ ν' ἀπαλλάξῃ τὸ ἄρρωστον σῶμα ἀπὸ τὸ πε-
ριττὸν καὶ ἄχρηστον.

Καὶ διὰ νὰ μὴ νομισθῇ, ὅτι μόνον παρ' ἡμῖν γί-
νεται αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη μεταρρυθμίσεως περὶ τὸ
ἦθος τῶν Κανόνων, παραπέμπομεν καὶ εἰς τὸν διά-
σημον Ρῶσον Μητροπολίτην Κιέβου 'Αντώνιον,
γράφαντα εὐθαρσῶς τὰς γνώμας του :

«Τὸ πρόβλημα τῆς ὑπακοῆς εἰς τὸ αὐστηρὸν
γράμμα τῶν κανόνων τῆς 'Εκκλησίας, τόσον εἰς τὸν
τομέα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς ὅσον καὶ εἰς τὸν
διοικητικὸν τομέα, παραμένει δυσεπίλυτον μέχρι
σήμερον. Εἶναι εἰς ὅλους γνωστὸν ὅτι ἀριθμὸς τις
ἱερῶν κανόνων, ἐκπεφρασμένων ἐν τούτοις κατὰ
τρόπον λίαν κατηγορηματικόν, οὐδόλως ἐφαρμό-
ζονται σήμερον. Τοιοῦτοι εἶναι π.χ. οἱ Κανόνες οἱ
ἐπιβάλλοντες εἰς ἐκάστην ἐπαρχίαν τὴν σύγκλησιν
ἐπισκοπικῶν συνόδων, τὴν προσέλευσιν εἰς τὴν
θεῖαν Κοινωνίαν πάντων τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εὐ-
ρισκομένων κληρικῶν, τὴν ἀποστέρησιν τῆς Με-
ταλήψεως ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη διὰ τὴν μοιχείαν, δύο ἔτη
διὰ τὸν μὴ τηροῦντα τὴν νηστείαν, τὴν ἀπαγόρευσιν
εἰς τὸν ἐπίσκοπον ὅπως ἀπομακρύνεται τῆς ἐπι-
σκοπῆς του πέραν τοῦ τετραμήνου... θεωροῦμεν
τοὺς ἱεροὺς κανόνας ὡς ἔχοντας ἀκλόνητον ἰσχύν
ἐφ' ὅσον ἐκφράζουν ἀληθείας τῆς θείας 'Αποκαλύ-
ψεως καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν ὑπαγορευομένην τοιαύτην ἢ
τοιαύτην ἐφαρμογὴν των κατὰ τόπους καὶ χρόνους.
'Υπῆρξε ἐποχὴ καθ' ἣν ἡ 'Εκκλησία διένειμε τὰ
'Αχραντα Μυστήρια μετὰ τὸ γεῦμα, ἐνῶ σήμερον
θεωρεῖ τὸ τοιοῦτον ὡς σοβαρὰν ἁμαρτίαν, δεδομέ-
νου ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐγένετο σαρκικός.

Ὁ δικαστικὸς νόμος εἰς τὴν ζωὴν τῆς Πολιτείας
προηγείται τῆς πράξεως. Ἡ ζωὴ τῆς 'Εκκλησίας,
φορέως τῆς 'Αγιότητος τοῦ 'Αγίου Πνεύματος, προ-
ηγείται τῆς ἐκκλησιαστικῆς νομολογίας, ἡ ὅποια
καὶ πιστοποιεῖ τὴν ζωὴν»⁵.

Ὁ Μητροπολίτης 'Αντώνιος κάμνει διάκρισιν
μεταξὺ ἱερῶν κανόνων ἐχόντων χαρακτηριστὰ ἀμετα-
θέτου ἀρχῆς καὶ ἱερῶν κανόνων ἐχόντων χαρακτή-

ρα πειθαρχικόν. Μεταξὺ ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἐκφράζουν
τὴν οὐσίαν τῆς Πίστεως καὶ ἐκείνων οἵτινες ἀποτε-
λοῦν προσωρινὰς διατάξεις ποιμαντικῆς φύσεως
καὶ ἐκτάκτων περιστάσεων.

Ἡ μετατόπισις ἐνὸς παλαιοῦ ἐθίμου δὲν εἶναι
εὐκολος. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀπαιτουμένην εὐψυχίαν
τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς 'Εκκλησίας χρειάζεται
καὶ προεργασία καὶ δεκτικότης ἀνάλογος ἀπὸ μέρους
τοῦ λαοῦ. Βεβιασμένοι ἐνέργειαι θὰ προσκρούσουν
εἰς ἀντίδρασιν. Ἡ τὸ χειρότερον, θὰ γίνουσι ἀφορμὴ
παρανοήσεων καὶ κινδυνεύουν νὰ κλονίσουν τὴν
τάξιν καὶ τὴν ἐνότητα εἰς τὸ πλήρωμα.

Ἐκ τῶν προτέρων πρέπει νὰ γνωρίζωμεν τὴν
εὐθιξίαν αὐτὴν ὠρισμένης μερίδος τοῦ λαοῦ μας διὰ
νὰ μὴ πέσωμεν εἰς τὴν ἀπόγνωσιν. «Θέλουν νὰ χα-
λάσουν τὴν Ὁρησκείαν τῶν πατέρων μας ;», θ'
ἀκουσθῇ ἀμέσως τὸ κατηγορητήριον. Οἱ κατηγο-
ροῦντες θέλουν νὰ ζοῦν εἰς ἓνα ἰδικόν των κόσμον.
Μετροῦν τὰ τῆς Ὁρησκείας, μετροῦν καὶ τοὺς ἄλλους
μὲ τὸ ἰδικόν των ἀνάστημα καὶ μὲ τὴν ἀποκλειστι-
κότητα τοῦ προσωπικοῦ των κριτηρίου. Ὅσοι
τοῦ ἀμεταθέτου, τοῦ στατικοῦ. Σύνθημά των :
«Μὴ κίνει τὰ κακῶς κείμενα». Αἰώνιαν ἀκινήσιαν
καὶ ἀπολίθωσιν προτιμοῦν, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ἡ ἐπιζημία καὶ ὑστερικὴ συντηρητικότης αὐτὴ
ἐκδηλώνεται εἰς τὰ διάφορα στρώματα τῆς κοι-
νωνίας μας. Ἀναλόγως δὲ τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέ-
δου λαμβάνει διάφορα σχήματα καὶ ἐπιχειρήματα.
Δὲν πρόκειται περὶ θεμάτων οὐσίας καὶ δόγματος,
ὅποτε θὰ εἶχον ἀπόλυτον δίκαιον. Πρόκειται περὶ
ἐπὶ μέρους ἐπιδιορθώσεων τοῦ ρευστοῦ στοιχείου
τῆς ἐπιγείου 'Εκκλησίας, ἀναφερομένων εἰς τὴν Λει-
τουργικὴν καὶ Κανονικὴν τάξιν καὶ τὰς τυπικὰς
διατάξεις, συνταχθείσας δι' ὠρισμένους χρόνους, δι'
ὠρισμένους τόπους.

Τὸ ἐκνευριστικόν εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν εἶναι
ἡ ἐπιμονὴ τῶν «ἀντιδραστικῶν», ὅτι δῆθεν τὰ γνω-
ρίζουν ὅλα, καὶ ὅτι τὸ δίκαιον καὶ ἡ Παράδοσις εἶ-
ναι μετ' αὐτῶν. Ἐμφανίζονται ὡς μάρτυρες, ὡς μα-
χηταὶ ἐπὶ τῶν ἐπάλλεων, ὡς ἥρωες καὶ μάρτυρες
τῆς ἀληθείας, ὡς γνήσιοι, ἐνῶ τοὺς ἄλλους χαρα-
κτηρίζουν ὡς ἐπικινδύνως «νοθευμένους» καὶ πα-
ραχαράκτας τῆς 'Αληθείας.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Καλαβρίας ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ

5) LA «VIE D' ANTOINE KHRAPOVITZKI, ME-
TROPOLITE DE KIEV ET DE GALICIE» PAR L' E-
VEQUE NIKON, NEW YORK, 1956, T.I.

ἐπικοινωνία τῶν ἤδη διηρημένων Ἐκκλησιῶν. * Μολονότι δέ, ὡς προελέχθη εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, τὸ ζήτημα τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν δὲν εἶναι ἀπλῶς ζήτημα ἀγάπης (ἐπὶ θυσία τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀκριβείας ἐν τῇ πίστει), ἐν τούτοις θὰ ἦτο δυνατόν πολλαὶ ἐλπίδες ὄντως νὰ στηριχθοῦν ἐπὶ τῆς προτάξεως καὶ καλλιέργειας τῆς ἀγάπης, ἐφ' ὅσον τὰ δείγματα τῆς ἀγάπης ταύτης θὰ ἦσαν θετικά. Ἄλλ' ὅταν εὐρίσκη θέσιν ὁ προσηλυτισμὸς ὑπ' αὐτὴν τὴν στέγην τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν», καλύπτοντος διὰ τινος συγχωνεύσεως τὸ «Συμβούλιον τῶν Ἱεραποστολῶν» καὶ τοὺς γνωστούς προσηλυτιστικούς αὐτοῦ σκοποὺς (πρὸς εὐαγγελισμὸν μεταξὺ τοῦ λαοῦ τῶν ὀρθοδόξων!!) καὶ ὅταν οὐ μόνον δὲν ἀποσύρεται ἀλλὰ καὶ προβάλλεται ἡ «οὐνία» ἐν παραμοναῖς ἐνάρξεως «διαλόγου» τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῆς ἡμετέρας, αἱ ἐνδείξεις τῆς ἀγάπης εἶναι ἀρνητικαὶ καί, ἐπομένως, ἀνεδαφικὴ ἢ αἰσιοδοξία τῶν ὁμιλούντων περὶ (δῆθεν) ἐνότητος, ἔστω καὶ ἀπλῶς ἐξωτερικῆς.

Διὰ τοῦτο, ἐὰν πρόκηται νὰ ἔχη καρποφόρον τινὰ συνέχειαν ἢ περὶ διαχριστιανικῆς ἀγάπης φιλολογία, παρ' ἡμῶν τῶν ὀρθοδόξων τίθεται ρητῶς ἢ ἀξίωσις τῆς ἀποκηρύξεως καὶ καταπαύσεως παντὸς προσηλυτισμοῦ (ἐκ μέρους τῶν Προτεσταντῶν) καὶ τῆς καταργήσεως τῆς οὐνίας (παρὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας). Ἀμφότερα θεωροῦνται μὴ ἔντιμα μέσα, καὶ μηδὲν εἰς χριστιανικοὺς ἀρμόζοντα, ἐν ὅφει μάλιστα «διαλόγου» καὶ προσπαθειῶν προσεγγίσεως καὶ «ἐνότητος» τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἄς μὴ ἀπατώμεθα. Πρωτίστη ἐκδήλωσις τῆς ἀγάπης δέον νὰ εἶναι ἡ εἰλικρίνεια καὶ ἡ δι' αὐτῆς δημιουργία κλίματος ἐμπιστοσύνης. Ἄν τοῦτο δὲν δημιουργηθῆ, οὔτε ἡ ἀγάπη θὰ αὐξηθῆ οὔτε ἡ «ἐνότης» θὰ προχωρήσῃ.

Περὶ τῆς οὐνίας ἐιδικότερον ἢ ἀξίωσις ἡμῶν εἶναι, ἵνα ἀφαιρέσῃ τὴν λεοντῆν. Δὲν εἶναι ἀνεκτὴ ἡ δημιουργία ἀπατηλῶν ἐντυπώσεων ὑπὸ τὸ ἱερατικὸν σχῆμα καὶ τὰ ἄμφια καὶ τὰς ἱεουργίας τῶν ὀρθοδόξων νὰ καλύπτεται παπικός κλήρος, δρῶν κατὰ τὸ ἴδιον αὐτοῦ σχέδιον. Ἐὰν οἱ οὐνίται θεωροῦν ἑαυτοὺς «γέφυρα» ἐνώσεως Ἀνατολικῆς καὶ Δυ-

* Αὐτὴν τὴν ἔννοιαν ἔχει ἡ ὑπὸ τῆς Α.Π. τοῦ Οἴκου-νικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Ἀθηνᾶγόρα εἰσαχθεῖσα διάκρισις τῶν ὄρων «ἐνότης» καὶ «ἐνωσις». Ἄς σημειωθῆ δ' ὅτι ἡ διάκρισις αὕτη γίνεται ἀπλῶς κατὰ συνθήκην. Δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν πραγματικὴν ἐννοιολογικὴν διαφορὰν τῶν δύο λέξεων. Ἀντιθέτως μάλιστα, ὡς ὀρθῶς παρετηρήθη, προηγείται ἐννοιολογικῶς ἡ ἐνωσις τῆς ἐνότητος. Ἐνότης πραγματικὴ θὰ ὑπάρξῃ ἀφοῦ προηγηθῆ ἡ ἐνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἄλλως εἶναι ἀδιανόητος καὶ ἐξύμωρος ἡ... ἐνότης Ἐκκλησιῶν... μὴ ἡναμένων, ἀλλὰ διηρημένων εἰς διαφόρους δογματικὰς ἀποχρώσεις.

Ἐφ' ὅσον ὁμως εἰσῆλθε κατὰ συνθήκην ἡ διάφορος χρῆσις τῶν ὄρων «ἐνότης» καὶ «ἐνωσις», ἐπεξηγοῦμεν ὅτι ὁ πρῶτος ὀρος («ἐνότης») καθωρίσθη ἵνα σημαίῃ τὴν ἐξωτερικὴν συνάφειαν καὶ σύμπνοιαν τῶν Ἐκκλησιῶν, ἡ δὲ δευτέρως («ἐνωσις») τὴν ἐσωτερικὴν καὶ πλήρη αὐτῶν δογματικὴν συνταύτισιν.

τικῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῇ πραγματικότητι εἶναι μᾶλλον παπικὸν «προγεφύρωμα» ἐν τῇ Ἀνατολῇ, καὶ γνώριμος εἰς ἡμᾶς «δούρειος ἵππος» πρὸς (ματαιὰν καὶ ἀκατόρθωτον βεβαίως) ἐκπόρθησιν τοῦ φρουρίου τῆς Ὄρθοδοξίας. Ἐρρέτωσαν λοιπόν, ἐὰν ὑπάρξῃ εἰλικρίνεια καὶ ἀγάπη καὶ προοπτικὴ «ἐνότητος» τῶν Ἐκκλησιῶν.

6. Αἱ διαφοραὶ οὐσιώδεις.

Συνήθως λέγεται, ὅτι αἱ διαφοραὶ τῆς Ὄρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς δὲν εἶναι μεγάλαι. Ἀναντιρρήτως δέ, συγκρινόμεναι αὗται πρὸς τὰς δογματικὰς διαφορὰς ἡμῶν μετὰ τῶν Διαμαρτυρομένων, εἶναι ὄντως πολὺ μικρότεραι. Εἶναι, ἐν τούτοις, οὐσιώδεις καὶ σημαντικαί. Ἀνάγονται δὲ καὶ εἰς τὸ δόγμα καὶ εἰς τὴν λατρείαν καὶ εἰς τὸ πολιτεῦμα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐὰν ὁ λόγος ἦτο περὶ ἀσημάντων μικροδιαφορῶν, θὰ ἦτο ὄντως ἀκατανόητος ἡ ἐμμονὴ εἰς αὐτάς, ἐπὶ θυσία τῆς ἐνότητος τῶν δύο πρεσβυγενῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν. Ἄλλ' ὅταν, κατὰ τὸν ὄγαν αἰῶνα, ἐγένετο τὸ σχίσμα, τὸ ὀλοκληρωθὲν κατὰ τὸν 11ον αἰῶνα, ἐν θλίψει πολλῇ ἀπεκηρύχθησαν παρὰ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας οἱ παπικοὶ ὡς αἰρετικοί, περὶ σημαντικὰ ζητήματα καινοτομησαντες αὐθαιρέτως καὶ ἀπαραδέκτως. Ὅταν δὲ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἔκτοτε, μέχρι σήμερον, καὶ πολὺς ἄλλας πλάνας καὶ κακοδοξίας εἰσῆγαγον οὗτοι, καθίσταται φανερόν ὅτι αἱ διαφοραὶ μετὰ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ηὐξήθησαν πολὺ περισσότερο. Καὶ ναὶ μὲν, τόσον εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ σχίσματος ὅσον καὶ εἰς τὴν διαιώνισιν αὐτοῦ συνετέλεσαν καὶ ἄλλοι λόγοι (πολιτικοὶ κ.ά.), πρῶτιστα ὁμως καὶ μάλιστα ἡ μετὰ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν διάστασις εἶναι δογματικὴ, ἐπιτείνεται δ' ἔτι μᾶλλον ἐκ τῆς γενικωτέρας διαφορᾶς νοοτροπίας καὶ τοῦ διέποντος ἐκατέραν τῶν Ἐκκλησιῶν πνεύματος.

Φυσικὸν καὶ ἐπόμενο, ἀναμφιβόλως, ἦτο ἡ μὲν Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία νὰ ἐμφορῆται καὶ ὑπὸ τοῦ ἐλληνικοῦ πνεύματος, ἡ δὲ Δυτικὴ νὰ ἐμφανίζῃ καὶ χαρακτηριστικὰ ἀπότοκα τοῦ ρωμαϊκοῦ πνεύματος. Ἄλλ' ἡ μὲν Ἀνατολή ἔθεσε τὸ ἐλληνικὸν πνεῦμα (ὅπως καὶ τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν ἐλληνικὴν φιλοσοφίαν) εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας, πρὸς διάδοσιν ἀλλὰ καὶ ἔκφρασιν καὶ δογματικὴν διατύπωσιν αὐτῆς· ἡ δὲ Δύσις καὶ τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ συγκεντρωτικὸν σύστημα τοῦ ρωμαϊκοῦ κράτους καὶ ἀκολούθως τὴν σχολαστικὴν αὐτῆς μέθοδον ἐχρησιμοποίησε—καὶ χρησιμοποίησε—ὑποτάσσουσα εἰς ταῦτα καὶ προσαρμόζουσα εἰς αὐτὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν λατρείαν καὶ τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν μὲν τῇ Ἀνατολῇ δηλ. τὸ ἐλληνικὸν πνεῦμα ἐγένετο ὑπηρετικὸν ὄργανον τῆς Ἐκκλησίας, ἐν δὲ τῇ Δύσει τὸ ρωμαϊκὸν πνεῦμα δεσπόζει εἰσέτι καὶ ἐπιβίῳ μὲ ὄργανον αὐτοῦ τὴν Ἐκκλησίαν.

Παρὰ ταῦτα, μόνη ἡ φυσικὴ καὶ εὐλογος αὕτη ἐπίδρασις τοῦ ἀντιστοίχου πνευματικοῦ κλίματος

(ἑλληνικοῦ ἢ ρωμαϊκοῦ) ἑκατέρας τῶν Ἐκκλησιῶν δὲν θὰ ἐξώθει εἰς τὸ σχίσμα οὐδὲ θὰ συνετήρει αὐτὸ ἐπὶ αἰῶνας. Θὰ ἐξέτρεφε μόνον διαφόρους ἀπόψεις καὶ τρόπους ἀντιλήψεως τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν (πνευματικωτέρους καὶ μυστικοπαθεῖς ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἀνθρωποπαθεστέρους καὶ δικανικωτέρους ἐν τῇ Δύσει), ὡς καὶ ἐγένετο πράγματι· ἀλλὰ θὰ ὑπῆρχε πάντοτε ἡ δυνατότης τῆς ἑναρμονίσεως καὶ τοῦ συνδυασμοῦ καὶ τῆς ἀλληλοσυμπληρώσεως τῶν ἑκατέρωθεν ἀντιλήψεων.

Ἐχώρησεν ὁμως ἀδίστακτος ἡ Δύσις πρὸς αὐθαιρεσίας καὶ καινοτομίας, καὶ πρὸ καὶ μετὰ τὸ σχίσμα. Ὄθεν καὶ προσεκήθη καὶ διαιωνίζεται τοῦτο.

Εἶναι δὲ πρὸς τιμὴν τῆς Ὁρθοδοξίας ὅτι διατηρεῖ ἀπόλυτον εὐαισθησίαν ἐναντι τῆς γνησίας καὶ ἀνοθεύτου ἀποστολικῆς παραδόσεως. Διασώζουσα δὲ τὸ πλήρωμα αὐτῆς ἀπὸ πάσης ἀμβλύνσεως τῆς ὀρθοδόξου συνειδήσεως, ἔχεται στερεῶς τῶν παραδόσεων καὶ ἀποστέρει τὰς καινοτομίας. Διὸ καὶ οὐδέποτε ἐδέχθη τὴν ἀλλοίωσιν οὐδὲ ἐνὸς ἰῶτα ἢ μίᾳ κεραίᾳ τῶν ἀποστολικῶς καὶ διὰ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων παραδεδομένων.

Ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία, ἵνα δικαιολογήσῃ τὰ ἀδικαιολόγητα, τ.ἔ. τὰς καινοφανεῖς καὶ ἀγνώστους εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀδιδίκετον Ἐκκλησίαν δοξασίας της, εἰσήγαγε τὴν θεωρίαν τῆς ἐξελίξεως καὶ περαιτέρω συμπληρώσεως τῶν δογμάτων ὑπ' αὐτῆς, ὡς ζώσης καὶ ἀληθοῦς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Λησμονεῖ ὁμως ὅτι ἀνάπτυξις ἀπλῶς καὶ διατύπωσις μόνον δεδομένων ἐν τῇ Παραδόσει δογματικῶν ἀληθειῶν χωρεῖ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, οὐδαμῶς δὲ προσθήκη νέων ἀγνώστων καὶ ἀήθων καὶ μὴ μεμαρτυρημένων ὑπὸ τῆς συνειδήσεως τῆς ἀδιδίκετου Ἐκκλησίας.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ ὀρθόδοξος κόσμος ἀείποτε ἠγωνίσθη πρὸς περιφρούρησιν τοῦ θησαυροῦ τῆς Ὁρθοδοξίας ἀκιβδήλου καὶ ἀνοθεύτου. Ἡ Ὁρθοδοξία μας! Αὐτὴ ἀπέτέλεσε τὴν πολῦτιμον παρακαταθήκην, χάριν τῆς ὁποίας ἐπὶ αἰῶνας ἠγωνίσθημεν, ἵνα μὴ ἀλλοιωθῇ καὶ παραχαραχθῇ οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον. Τόσων δὲ αἰῶνων ἀγῶνες ἀντιστάσεως καὶ καταπολεμήσεως αἰρετικῶν πλανῶν καὶ συγκαουχίας μετὰ τῆς διωκομένης (σκληρῶς καὶ ἀπηνῶς καὶ βαναύσως πολλάκις, ὡς ἐν τῇ χώρᾳ ἡμῶν ὑπὸ τῶν παπικῶν—φράγκων, ἐνετῶν...) σεπτῆς ἡμῶν Ὁρθοδοξίας οὐδαμῶς ἀπεμπολοῦνται παρ' ἡμῶν, οὐδ' εἶναι δυνατόν ποτε νὰ δελεασθῶμεν (ὡς δὲν ἐδελεάσθη, ἐν δειναῖς ὥραις, ἐθναρχοῦσα, ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία) ἐκ τοῦ φάσματος ἀμφιβόλου ἐνώσεως ἢ ἐνότητος τῶν Ἐκκλησιῶν, ἂν μὴ αἱ λέξεις αὗται σημαίνωσι ἀποδοχὴν καὶ διασφάλισιν τῶν δογμάτων τῆς ἀκραιφνοῦς Ὁρθοδοξίας.

7. Οἱ λόγοι τῆς ἐφεκτικότητος τῶν Ὁρθόδοξων.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διαφαίνονται σαφῶς οἱ λόγοι, ἔνεκα τῶν ὁποίων δεόν νὰ καθίστανται ἐφεκτικοὶ οἱ ὀρθόδοξοι εἰς τὰς μετὰ τῶν ρωμαιοκαθολικῶν ἑπαφὰς καὶ «διαλόγους». Ἡ ἐπιφυλακτικότης δὲν

σημαίνει ἄρνησιν πάσης ἑπαφῆς καὶ παντὸς «διαλόγου». Σημαίνει ὁμως σύνεσιν καὶ προσγείωσιν καὶ μὴ ἀγνόησιν τῶν δεδομένων ἐκ τῆς ἱστορίας ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς συγχρόνου πραγματικότητος.

Διερωτῶνται τινές· ἐφ' ὅσον ἤδη ἀπὸ ἐτῶν συμμετέχει, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἰς τὰς μετὰ τῶν Προτεσταντῶν ἑπαφὰς καὶ τὰ συναφῆ (προτεσταντικὰ) Συνέδρια καὶ Παγκόσμια Συμβούλια καὶ Γενικὰς Συνελεύσεις Ἐκκλησιῶν—οὐχὶ μόνον ἄκρως προτεσταντικῶν ἀλλὰ καί... ἀντιπριαδικῶν!—διατί τόση ἐπιφυλακτικότης προκειμένου περὶ τῶν ρωμαιοκαθολικῶν, μετὰ τῶν ὁποίων δὲν μᾶς χωρίζει τόσον χάος ὅσον μετὰ τῶν προαναφερθέντων;

Παραλείποντες τὴν ἀμφίβολον σκοπιμότητα τῶν τοιούτων μετὰ τῆς πανσπερμίας τῶν προτεσταντῶν ἀναστροφῶν, καὶ μὴ ἐξετάζοντες ἐνταῦθα, ἐὰν εἶναι ὀρθὴ ἢ συναριθμησις τῆς κιβωτοῦ τῆς ἀληθείας Ὁρθοδοξίας μετὰ τῶν ἀτελευτήτων καὶ ἀσυναρτήτων πρὸς ἀλλήλας προτεσταντικῶν παραφυάδων, ἀποδεχόμενοι δὲ (ὑποθετικῶς) ὅτι κατ' οὐδὲν βλάπτεται ἐκ τῆς τοιαύτης ἀδιακρίτου παρουσίας της ἐν μέσῳ τῶν ποικιλωνύμων ἑτεροδόξων ἢ καὶ ὠφελεῖ ἐνδεχομένως αὐτούς, διὰ τῆς μαρτυρίας αὐτῆς «ἡ μία, ἁγία, καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία», οἷα εἶναι ἡ Ὁρθόδοξος, σημειοῦμεν ὅτι ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ρωμαιοκαθολικοὺς ἀπαιτεῖται μείζων προσοχὴ καὶ σύνεσις. Διότι, ἐπὶ τέλους, αἱ ἀκρότητες τῶν προτεσταντῶν εἶναι τόσον ἐκδηλοὶ καὶ ἀπέχουσι τόσον ἀπὸ τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, ὥστε αἱ συγχύσεις καὶ αἱ ἀφανεῖς ὑποχωρήσεις νὰ ἀποκλείωνται μετὰ βεβαιότητος.

Προκειμένου ὁμως περὶ τῶν ρωμαιοκαθολικῶν παρεμβαίνει τὸ σοβαρώτατον ζήτημα, ὅτι ἀντιποιοῦνται καὶ ἐκεῖνοι τοῦ τίτλου τῆς «μίας, ἁγίας, καθολικῆς Ἐκκλησίας», διεκδικοῦντες ταύτην δι' ἑαυτοὺς (ὅπερ δὲν συμβαίνει μὲ τοὺς προτεστάντας, οἵτινες ἀπλῶς ἀναζητοῦν τὴν «μίαν, ἁγίαν...»). Ἐκ τοῦ ὅτι δὲ αἱ διαφοραὶ ἡμῶν μετὰ τῶν παπικῶν, μολονότι οὐσιώδεις ὡς προείπομεν, δὲν παρουσιάζονται ἐκ πρώτης ὄψεως ὀξεῖαι καὶ ἀγεφύρωτοι, ὑφίσταται πάντοτε ὁ κίνδυνος τῆς συγχύσεως καὶ τῆς ἀμβλύνσεως τῆς εὐαισθησίας ἐν τῇ διακρίσει τῶν ἐν λόγῳ διαφορῶν, ἐφ' ὅσον μάλιστα συντρέχει ἐπιπροσθέτως ἡ διὰ τῆς οὐσίας παραπλάνησις καὶ ἡ διὰ τῆς προπαγάνδας διάδοσις τῆς ἰδέας ὅτι δῆθεν περὶ μικρῶν πραγμάτων διαφερόμεθα.

Ἐτεροι, ἐξ ἄλλου, διερωτῶνται· μήπως διὰ τῆς ἐπιφυλακτικότητος ταύτης τῶν Ὁρθόδοξων ἐκδηλοῦται κάποιον πλέγμα... φοβίας καὶ μειονεκτικότητος! Ἄλλ' ἄπαγε! Ἡ ταμειοῦχος τῆς ἀμώμου καὶ ἀπαραχαράκτου ἀληθείας Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία οὐδὲν ἔχει νὰ φοβηθῇ ἢ νὰ ζηλεύσῃ παρὰ τῶν ρωμαιοκαθολικῶν, ἐφ' ὅσον ἀκραδάντως πιστεύει ὅτι παρεποιήθη ὑπ' αὐτῶν ἐν πολλοῖς ἢ ὀρθῇ πίστις. Ἄλλ' εἶναι ὑπὸ τῆς Ἁγίας Γραφῆς μεμαρτυρημένη ὡς σώφρων ἢ τοιαύτη τοῦ «μὴ σ υ γ κ ο ι ν ω ν ν ε ἰ ν τ ο ἰ ς ἔ ρ γ ο ι ς τ ο ἰ ς ἀ κ ἄ ρ π ο ι ς... μ ἄ λ λ ο ν δ ἔ κ α ἰ ἑ λ ἔ γ χ ε ι ν» (Ἐφεσ. ε' 11).

ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

“Οσιος Ζήνων, ὁ ταχυδρόμος.

10 Φεβρουαρίου

«Ζήνων τὰ τετρατὰ τῆς Ἑδέμ ζητῶν μόνα,
εἰς τέφρην εἶχε τὴν λύσιν τοῦ σαρκίου».

Τὰ τοῦ βίου αὐτοῦ γινώσκουμεν ἐκ τῆς Φιλοθέου Ἱστορίας ἢ Ἀσκητικῆς πολιτείας τοῦ Θεοδώρητου, Ἐπισκόπου Κύρου. Εἰς τὸν πρόλογον τῆς Ἱστορίας

τοῦ ὁ Θεοδώρητος δηλοῖ, ὅτι θὰ ὁμιλήσῃ διὰ τοὺς μοναχοὺς τῆς Ἀνατολῆς, τοὺς ὁποίους ἐγνώρισεν ὁ ἴδιος ἢ ἤκουσε τὴν διήγησιν ἀπὸ αὐτόπτας μάρτυρας ἀξιόπιστους, τοὺς μοναχοὺς Ἀφράτ, Μακεδόνιον, ὅστις ἦτο καὶ ὁ πνευματικὸς πατὴρ τοῦ Ζήνωνος, ὃν ἐγνώρισεν προσωπικῶς. Εἰς τὴν ἱστορίαν ταύτην ἀναγράφει ὅτι «Ζήνωνα τὸν θαυμάσιον οὐ πολλοὶ γινώσκουσι, οἱ δὲ γινώσκοντες θαυμάζειν ἀξίως οὐ δύνανται».

Κατὰ τὸν βιογράφον του, ὁ “Οσιος Ζήνων κατήγετο

τόσον δὲ ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, κηρύσσουσα ἀκαθάρτους τὰς ἀναστροφὰς καὶ ἀπηγορευμένας τὰς συνηθείας τῶν «ἐθνικῶν» εἰδωλολατρῶν, ὅσον καὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη, χαράσσουσα κάποιον ὄριον εἰς τὰς ἔξωθεν ἐνδεχομένας ἐπιδράσεις καὶ ἀσυναίσθητους ἀπομιμήσεις καὶ ἰσοπεδωτικὰς τάσεις, ἐπιβάλλει ἀποχὴν ὡς πρὸς τινὰ σημεῖα ξένων καὶ ὀθνείων συνηθειῶν (Πράξ. ιε' 20), ἀκριβῶς ἵνα συνειδητοποιηθῆται ἡ διαφορὰ καὶ ἡ ὑπεροχὴ τῶν γνησίως χριστιανικῶν κεφαλαίων καὶ ἔθῶν.

Κατὰ τὴν σὺν φρονῶν καὶ ἀγιογραφικὴν ταύτην τακτικὴν, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ὁσάκις μάλιστα αἱ περιστάσεις τὸ ἐπέβαλλον, ὑπεγράμμειζεν ἐντόνως τὴν ιδιότητα Αὐτῆς ὡς τῆς «μῆς, ἀγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας», μὴ ἀναγνωρίζουσα τὰ μυστήρια, οὐδ' αὐτὸ τὸ βάπτισμα τῶν ρωμαιοκαθολικῶν, ὡς ἐκτὸς τῆς ἀληθοῦς Ἐκκλησίας (extra Ecclesia) γενόμενον. Μόνον δὲ κατ' οἰκονομίαν ἀναγνωρίζει καὶ δὲν ἐπαναλαμβάνει τοῦτο, ἐφ' ὅσον οἱ εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν ἐπιστρέφοντες ἔχουσι διησφαλισμένην καὶ σαφῆ κατανόησιν περὶ τῆς Ὁρθοδοξίας ὡς ὑπεράνω τῆς ρωμαιοκαθολικῆς πλάνης ἰσταμένης.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους (ἀλλὰ καὶ διὰ σοβαροτάτους δογματικούς καὶ κανονικούς τοιούτους) εἶναι τελείως ἀπαράδεκτοι ἀπὸ ὀρθοδόξου πλευρᾶς ἀπόψεις, ὡς αἱ ἐσχάτως ἐν τῇ ρωμαιοκαθολικῇ Συνόδῳ τοῦ Βατικανοῦ διατυπωθεῖσαι, περὶ ἀμοιβαίας μυστηριακῆς ἐπικοινωνίας (intercommunio) ρωμαιοκαθολικῶν ὑπὸ ὀρθοδόξου ἱερέως δεχομένων τὰ ἱερά μυστήρια καὶ ἀντιστρόφως. Ὅσονδὴποτε καὶ ἂν καθορίζεται ὅτι τοῦτο μόνον ἐν ἀνάγκῃ δύναται νὰ γίνῃ, εἶναι δογματικῶς καὶ κανονικῶς ἀδύνατον νὰ τὸ υἰοθετήσῃ ἡ «μία, ἀγία...» Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία. Οὐδαμῶς εἶναι περιέργον ὅτι τὸ δέχεται ἡ ρωμαιοκαθολικὴ. Δι' αὐτὴν εἶναι καὶ τοῦτο ἓνας τρόπος «οὐνίας». Ἀποβλέπουσα εἰς τὴν ἀριθμητικὴν αὐτῆς ὑπεροχὴν καὶ πληθύν, διανοεῖται ὅπως, διὰ τῆς τοιαύτης προσφορᾶς μυστηριακῆς ἐξυπηρετήσεως πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους, ἀπαμβλύνη βαθμηδὸν τὸ ὀρθόδοξον αὐτῶν αἰσθητήριον καὶ ἀφομοίωσιν τούτους ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς. Διὰ δὲ τὰ ἰδικὰ τῆς μέλη, τῶν ὁποίων φέρεται ἤδη ἀναγνωρίζουσα τὸν παρ' ὀρθοδόξων ἱερολογηθέντα γάμον (παρὰ τὴν πρόσφατον ἐν Ἑλλάδι ΡΚαθολι-

κὴν διακήρυξιν ὅτι ἡ ὀρθόδοξος ἱερολογία γάμου μόνον... ληξιαρχικὴν σημασίαν ἔχει) εἶναι βέβαιοι ὅτι ἐμένει εἰς τὸν φανατισμὸν αὐτῶν (διὰ τοῦ ἱερατείου αὐτῆς καλλιεργούμενον), ὥστε πᾶσαν μετὰ τῶν ὀρθοδόξων λειτουργικὴν ἀνάμειξιν αὐτῶν τὴν ἐπιτρέπει δι' ἰδίου αὐτῆς σκοποὺς καὶ μόνον.*

Ὅθεν ἡμεῖς ἔχομεν πάντα λόγον νὰ προτιμῶμεν τὴν ὀξείαν καὶ σαφῆ διάκρισιν μεταξὺ Ὁρθοδοξίας καὶ ΡΚαθολικισμοῦ, ἵνα μὴ διαβρωθῇ ὑποὺλως καὶ ὑποστῇ δολιοφθορὰν καὶ ἀπεμποληθῇ ἡ Ὁρθοδοξία μας. Διὸ καὶ ἀξιοῦμεν ἀκραιφνῶς ὀρθόδοξον μυστηριακὴν ζωὴν παρὰ τοῦ ὀρθοδόξου ποιμνίου, ἀποκλείοντες αὐτῶ ρητῶς ἑτεροδόξους ἱερολογίας γάμων, βαπτίσεων κ.λ.π., πολλῶν δὲ μᾶλλον τὴν ὑπὸ μὴ ὀρθοδόξων μετὰδοσιν ἢ λήψιν τῆς Θ. Εὐχαριστίας καὶ τῶν συναφῶν μυστηρίων τὴν ἀποδοχὴν (Ἐξομολογήσεως—Εὐχελαίου).

Τοιαῦτα ζητήματα διεκκλησιαστικῶν ἐπαφῶν, ἐντὸς τῆς λειτουργικῆς πράξεως καὶ τῆς μυστηριακῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ζητήματα ἀρχῶν, δογματικῶν καὶ κανονικῶν, ἀπαραβιάστων, καὶ οὐχὶ ζητήματα τακτικῆς καὶ σκοπιμότητος καὶ ἄλλων παρομοίων ἐπιδιώξεων. Ζητήματα τακτικῆς ἀπλῶς καὶ δεοντολογίας ἐμφιλοχωροῦσι μόνον εἰς τὰς ἔξωτερικώτερας ἐκκλησιαστικὰς ἐπαφὰς καὶ συνεννοήσεις, περὶ ὧν κατωτέρω.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

* Πρβλ. «Καθολικὴν» 14.10.1964, ἔνθα ἀναγράφεται ὅτι: «ἡ κοινὴ εὐλογία ἢ δοεῖσα εἰς τὸν λαόν τῆς Ἱερουσαλήμ ὑπὸ τοῦ Παύλου ΣΤ' καὶ τοῦ Ἀθηναγόρα Α' διηκούλυε τὸ ἀνοιγμα τοῦτο (τῆς ἀντιδόσεως τ.ἔ. τῶν μυστηρίων μεταξὺ ΡΚαθολικῶν καὶ Ὁρθοδόξων). Ὁμοίως κατὰ τὰς τελευταῖας αἱ ὁποῖαι διεξήχθησαν προσφάτως εἰς Πάτρας... ὁ Καρδινάλιος Μπέα καὶ ἡ Καθολικὴ ἀντιπροσωπεῖα... ἐγνοῦπέτησαν κατὰ τὴν Ἐπίκλησιν (τοῦ Καθαγιασμοῦ τῶν Τιμίων Δώρων)... διότι παρέκαμψαν ἢ μᾶλλον ὑπερέβησαν τὴν μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Λατίνων παλαιὰν ταύτην διάστασιν». Ἰδού λοιπὸν ὅτι καὶ εἰς τὰς τυπικώτερας συναντήσεις Ὁρθοδόξων καὶ ΡΚαθολικῶν (ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ ἐν Πάτραις), τὰς καθ' ἡμᾶς εἰς κλίμα ἀγάπης καὶ μόνον ἀφορώσας, ἐπιδιώκεται παρὰ τῶν τελευταίων ἡ δημιουργία «προηγούμενων» καὶ «τετελεσμένων», ἵνα ἐπὶ τῇ βᾶσει αὐτῶν, ὡς δεδομένων πλέον, προχωρήσωσι περαιτέρω εἰς ἄωρους λειτουργικὰς συμπράξεις, τὰς ὁποίας οὐχὶ ἀνευ λόγου θεωροῦσιν ὑπόπτους πολλοὶ τῶν ἡμετέρων, ὡς ἀγνοοῦσας σκοπίμως τὴν ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν τῆς δογματικῆς ἐνότητος, πρὸς δημιουργίαν παραπλανητικῶν ἐνωτικῶν ἐντυπώσεων καὶ προβολῆν τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ὡς λίαν συναφοῦς πρὸς τὴν ἡμετέραν.

ἐκ τοῦ Πόντου ἐκ γονέων ἐνδόξων καὶ πλουσίων, ἦτο ἀξιωματικὸς εἰς τὴν Βασιλικὴν αὐλὴν τοῦ Οὐάλεντος (364-374 π.Χ.) καὶ ταχυδρόμος τῶν Βασιλικῶν γραμμάτων.

Καίτοι δὲ ὁ Οὐάλης ὑπεστήριξε τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ Ἀρείου, ἐν τούτοις οὗτος διετήρησε τὸ Ὁρθόδοξον φρόνημά του. Ἐγνώρισε τὸν Μέγαν Βασίλειον, ὅστις ἀπὸ τὸ ἔτος 370 ἦτο Ἐπίσκοπος Καισαρείας. Αὐτὴ δὲ ἡ οἰκεία ἐπαφή μετὰ τὸν Μέγαν Βασίλειον εἶχε ἐμπνεύσει πρὸς αὐτὸν τὴν κλίσιν πρὸς τὸν θρησκευτικὸν βίον καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βασιλέως ἀπέθετο τὴν στρατιωτικὴν ζώνην καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὰ περίχωρα τῆς Ἀντιοχείας διὰ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν ἄσκησιν.

Ἐγκατεστάθη ἐπὶ τοῦ πλησίον βουνοῦ, ἐντὸς παλαιοῦ τάφου καὶ ἠσκέτο εἰς τὰς μοναχικὰς ἀρετάς. Δὲν εἶχε λύχνον, οὔτε κιβώτιον, οὔτε τράπεζαν, οὔτε βιβλίον, οὔτε στρώμα.

Ἡ στρωμνὴ του ἦτο μίᾳ παλαιᾷ στιβάδι, ἀπὸ χόρτα, καὶ ἄλλα τινὰ τὰ ὅποια ἦσαν ἐστρωμένα ἐπὶ πετρῶν. Ἐνδύματά του εἶχε ἐν παλαιὸν ράκος ἢ τροφή του ἦτο ἄρτος μικρός, ὁ ὅποιος ἐδίετο εἰς αὐτὸν ἀνά δύο ἡμέρας ἀπὸ ἑνὸς φίλου του, τὸ δὲ ὕδωρ ἔφερεν ὁ ἴδιος ἀπὸ μακρυνὸν τόπον.

Ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπιδρομὴ τῶν Ἰσαύρων καὶ κατέσφαξαν πολλοὺς ἀσκητάς, ὁ θεῖος οὗτος ἀνὴρ διὰ τῆς προσευχῆς του ἀπέφυγε τὴν σφαγὴν καὶ οἱ ἐπιδρομεῖς δὲν διέκρινον τὴν εἴσοδον τοῦ κελλίου του.

Ἐζήτησεν ἐν ἀσκήσει 40 ἐν ὄλω ἔτη καὶ ἔχαιρε μεγάλης ὑπολήψεως ἐκ μέρους τῶν μοναχῶν λόγῳ τῆς Ἀγιωσύνης του καὶ μετὰ σκληραγωγημένην καὶ ἐνάρετον ἄσκησιν ἀπῆλθεν εἰς Κύριον ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἐπισκόπου Ἀλεξάνδρου περὶ τὸ ἔτος 417 μ.Χ.

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 2437 τῆς 17/2/1966 φύλλον τοῦ Θρησκευτικοῦ περιοδικοῦ «ΖΩΗ» ἐν σελίδι 56 καὶ εἰς τὴν στήλην τῶν γεγονότων ἀναγράφεται, ὅτι «Ἐνας Πορτογάλος ταχυδρομικὸς ὁ Γκ. Φερρέρα, ὁ ὅποιος ἐθεώρησεν ἀληθινὴν ἀνακάλυψιν τὴν ἐνδιαφέρουσαν αὐτὴν περίπτωσιν, ἔγραψεν πρὸ ὀλίγων ἐτῶν "οὕτω ἐναβρονόμεθα καὶ ἡμεῖς ἐπικαλούμενοι καὶ προβάλλοντες τὸν ἀρχαῖον συνάδελφον, τὸν Ἅγιον Ζήνωνα, τὸν ταχυδρόμον πρὸς τὸν σκοπὸν, ὅπως γίνῃ γνωστὸς καὶ τιμηθῇ προσηκόντως ἀπὸ τοὺς λειτουργοὺς τῶν Πορτογαλικῶν ταχυδρομείων". Ἐὰν ταῦτα γράφῃ ὁ Πορτογάλος, πόσω μᾶλλον ἰσχύουν αὐτὰ δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, πού εἶναι ὁ ἰδικὸς μας ὁ Ἅγιος Ταχυδρόμος;—προσθέτει τὸ περιοδικὸν «ΖΩΗ»—"Ἄς σκεφθοῦν λοιπὸν τὸ θέμα οἱ Ἕλληνες Ταχυδρομικοί».

Ἐπαναλαμβάνομεν καὶ ἡμεῖς θερμῶς τὴν σύστασιν ταύτην καὶ εὐχόμεθα ὀλοψύχως ὅπως οἱ ταχυδρομικοὶ ὑπάλληλοι τῆς Ἑλλάδος τιμήσουν τὸν Ἅγιον τοῦτον ὡς προστάτην των καὶ τελοῦν πανηγυρικὴν θείαν Λειτουργίαν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης του, ἢ τὴν πρώτην Κυριακὴν μετ' αὐτὴν, συντασσομένης πρὸς τοῦτο καὶ εἰδικῆς Ἀκολουθίας ὑπὸ τοῦ Ὑμνογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας πατρὸς Γερασίμου Μικραγιαννανίτου.

Εὐχόμεθα ὀλοψύχως, ὅπως τὸ σύντομον τοῦτο σημεῖμα ἀποτελέσῃ ἀφορμὴν πραγματοποιήσεως τῆς ὠραίας ταύτης ἰδέας.

Κατωτέρω ἀναδημοσιεύομεν ὀλόκληρον τὸν βίον αὐτοῦ ἐκ τῆς Φιλοθέου Ἱστορίας Θεοδωρήτου δημοσιευθέντα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Πατρολογία τοῦ Migne τόμος 83 σελ. 1396-1400.

Γ. Π. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ἑλληνικὴ πατρολογία τόμος 82 σελ. 1396-1400.

Θεοδωρήτου Ἐπισκόπου Κύρου LXXXII

Φιλόθεος Ἱστορία. Ἡ ἀσκητικὴ πολιτεία. 1859

ΙΒ Ζήνων.

Ζήνωνα τὸν θαυμασίον οὐ πολλοὶ γινώσκουσιν, οἱ δὲ γινώσκοντες θαυμάζουν ἀξίως οὐ δύναται.

Οὗτος γὰρ πλοῦτον ὅτι μάλιστα πλεῖστον ἐν τῇ πατρίδι καταλιπὼν (αὕτη δὲ ἦν ὁ Πόντος) ἀπήλαυσε μὲν, ὡς ἔλεγε, τῶν Βασιλείου τοῦ μεγάλου ναμάτων, γειτονεύοντος, καὶ τὴν Καππαδοκῶν ἀρδεύοντος, τῆς δὲ ἀρδείας ἀξίους ἀπέδωκε τοὺς καρπούς.

Εὐθύς μὲν γὰρ Οὐάλεντος τοῦ Βασιλέως Βασιλείας ἀναيرهθέντος, τὴν στρατιωτικὴν ἀπέθετο ζώνην. Ἐγκατείλετο δὲ τοῖς τὰ Βασιλέως ὄξως διακομίζουσι γράμματα. Ἀπὸ δὲ τῶν βασιλείων εἰς τινὰ τάφον ὀρμήσας (πολλοὺς δὲ ἔχει τὸ τῆς Ἀντιοχείας παρακείμενον ὄρος) μόνος διῆγε, τὴν ψυχὴν ἐκκαθαίρων, καὶ τὸ ταύτης ὀπτικὸν ἀπορρίπτων καὶ τὴν θείαν φανταζόμενος θεωρίαν καὶ τὰς τοῦ Θεοῦ ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ τιθέμενος, καὶ εἰς τὴν θείαν κατάπαυσιν ἀναπτῆναι ποθῶν.

Τοῦτο χάριν, οὐ κλίνην εἶχεν, οὐ λύχνον, οὐκ ἐσχάραν, οὐ χύτραν, οὐ ληκύθιον, οὐ κιβώτιον, οὐ βιβλίον, οὐκ ἄλλο τι. Ἀλλὰ ράκια μὲν ἠμπείγετο παλαιὰ καὶ ὑποδήματα δὲ ὡσαύτως δεσμῶν δεόμενα διήρητο γὰρ τῶν καττυμάτων τὰ δέρματα.

Παρ' ἐνὸς δὲ μόνον τῶν γνωρίμων τὴν ἀναγκαίαν τροφήν ἐπορίζετο. Αὕτη δὲ ἦν εἰς ἄρτος δύο χορηγούμενας ἡμέρας, τὸ δὲ ὕδωρ πόρρωθεν ἀρυόμενος αὐτὸς ἔφερε. Καὶ πότε τις αὐτὸν ἀχθοφοροῦντα θεασάμενος, ἰκέτευε κουφίσει τοῦ πόνου. Ὁ δὲ τὰ μὲν πρῶτα ἀντέτεινε, διδάσκων ὡς οὐκ ἀνέξεται μεταλαβεῖν ὕδατος ὑπ' ἄλλου κομισθέντος. Ὡς δὲ οὐκ ἔπεισεν ἔδωκε τὰ σταμνία δύο γὰρ ἀμφοῖν ταῖς χεροῖν ἐπέφερετο. Ὡς δὲ εἶσω τῆς αὐλίου θύρας ἐγένετο, ἐκχέα τὸ ὕδωρ καὶ διαρράνας, πάλιν ἔδραμεν ἐπὶ τὸν κρουνόν, ἔργω βεβαιώσας τοὺς λόγους. Κἀγὼ δὲ ὅτε πρῶτον αὐτὸν ἱστορῆσαι ποθήσας εἰς τὸ ὄρος ἀνῆλθον, ἐθεασάμην, ταῖς χεροῖν τὰ σταμνία κατέχοντα. Εἶτα ἠρόμην, ὅπου εἶη τί τοῦ θαυμασίου Ζήωνος καταγώγιον, ὁ δὲ ἥκιστα ἔλεγεν εἰδέναι μονάζοντα ταύτῃ τῇ προσηγορίᾳ καλούμενον. Ἐγὼ δὲ αὐτὸν εἶναι τοπάσας εἰπόμεν, τεκμήριον ποιούμενος τῶν λόγων τὸ μέτριον. Ὡς δὲ εἶσω τὰς θύρας ἐγενόμην, στιβάδα εἶδον ἀπὸ χόρτου συγκειμένην καὶ ἕτερον τινὰ φορυτὸν ἐπὶ τοῦ λίθου κατεστρωμένον, ὡς μηδεμίαν ἐκέϊθεν οἱ ἐπ' ἐκείνη καθήμενοι ἀποφέρουσιν βλάβην.

Ὡς δὲ πολλοὺς περὶ φιλοσοφίας ἐκινήσαμεν λόγους (ἐγὼ μὲν γὰρ ἐπυνθανόμην αὐτὸς δὲ ἡμῖν ἀνέπτυσσε τὰ ζητούμενα). Καὶ ἔδει λοιπὸν ἐπανέναι οἴκαδε ἰκετεύων αὐτὸν δοῦναι τὰ τῆς εὐλογίας ἐφόδια. Ὁ δὲ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

'Ανακαινιστικὸν ἔργον.

Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς μετὰ συγκινήσεως καὶ ἀληθοῦς ἀνακουφίσεως παρακολοῦθεῖ τὸ ἀνακαινιστικὸν ἔργον, ὅπερ μετὰ γοργοῦ ρυθμοῦ ἤρξατο συντελούμενον ἐν τοῖς κόλποις τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως εἰς τὸν ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον Ἀθηνῶν Ἱερωνύμου τοῦ Α'.

Ἡ ἐπ'ἀνδροσισ τῶν κενῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων

ἀντέτεινε, πληροῦν ἡμᾶς τὴν εὐχὴν ἔννομον εἶναι λέγων καὶ ἑαυτὸν μὲν ἰδιώτην καλῶν, στρατιώτην δὲ ἡμᾶς ὀνομάζων. Καὶ γὰρ ἐτύγχανον τμηκίαις τὰς ἱεράς βίβλους τῷ θεῷ ὑπαναγιγνώσκων λαῷ. Ἡμῶν δὲ τὴν νεότητά προβαλλομένων καὶ τῆς ἡλικίας τὸ ἄωρον (ἄρτι γὰρ ἰούλου βραχεῖαν τινα προβολὴν ἐδεδέγμεθα) καὶ διομνυμένων ὡς οὐχ ἤκομεν αὐθις, εἰς τοῦτο δράσαι νῦν βιασθοίημεν μόλις ὀψέποτε ταῖς ἱεραῖς ἐπικαμφθεῖς, προσήνεγκε μὲν τῷ Θεῷ τῇ πρεσβείᾳ μακράν δὲ ὑπὲρ τῆς πρεσβείας ἀπολογίαν ἐξέτεινε, ἀγάπης εἵνεκα καὶ εὐπειθείας ἀπολογίαν ἐξέτεινε, ἀγάπης εἵνεκα καὶ εὐπειθείας, τοῦτο πεποιχμένοι λέγων καὶ γὰρ ἠκούομεν εὐχομένου πελάζοντος.

Τὸν δὲ ἐν τοσοῦτῳ ὕψει φρονήματος μετριότητος πρεσβύτην (ἄνδρα τεσσαράκοντα γὰρ ἔτη ἐν τῇ ἀσκήσει διηνεκῶς ἐτύγχανεν), τίς ἂν ἀξίως θαυμάσει; ποῖον δὲ ἂν τις τῷ μεγέθει πρόσφορον εὐφημίαν ποιήσαιο; Τοσοῦτον δὲ ἀρετῆς κεκτημένος πλοῦτον, ὡς πενία τῇ ἐσχάτῃ συζῶν, εἰς τὴν θεῖαν ἐκκλησίαν μετὰ τῶν πολλῶν κατὰ Κυριακὴν ἡμέραν ἐφοῖτα καὶ τῶν θεῶν ἐπαῖων λόγων, καὶ τοῖς διδασκάλοις ὑποτιθεὶς τὰ ὄντα, καὶ τῆς μυστικῆς μεταλαμβάνων Τραπέζης, εἰς τὸ κοινὸν ἐκείνιον καταγώγιον ἐπανήει. Οὐ κλειδίον ἔχων, οὐ φύλακα καταλιμπάνων. Ἄβατον γὰρ ἦν τοῖς κακούργοις, καὶ παντελῶς ἄσυλον, μόνον ἔχων ἐκείνιον τὸν φοροτὸν. Βίβλον δὲ μίαν παρὰ τῶν συνήθων λαμβάνων, ἀνεγίγνωσκεν ἅπασαν καὶ ταύτην ἀποδιδούς πρότερον, οὕτως ἐτέραν ἐλάμβανεν. Ἄλλ' ὅμως κλειθρα οὐ ἔχων, οὐδὲ ὀχλοῖς χρώμενος, ὑπὸ τῆς ἀνωθεν σοφίας ἐφρουρεῖτο. Καὶ τοῦτο σαφῶς δι' αὐτῆς τῆς πείρας ἐμάθομεν. Ὅτε γὰρ τῶν Ἰσαύρων ὁ λόγος νύκτωρ κατέλαβεν τὴν Ἀκρόπολιν, εἶτα μετὰ τῆς ἑωμέχρις αὐτῆς τῆς ὑπαιρείας κατέδραμον, πολλοὺς δὲ ἄνδρας, πολλὰς δὲ γυναῖκας τὸν ἀσκητικὸν μειουσίας βίον, ἀπηνῶς κατηκόντισαν. Τότε τοίνυν ὁ θεῖος οὗτος ἀνὴρ, τῶν ἄλλων θεώμενος τὰς σφαγὰς, εὐχῆ τὰς ἐκείνων κατεμαύρωσεν ὄψεις καὶ διὰ τῆς θύρας ἰόντες οὐκ ἐθεώρουν τὴν εἴσοδον. Ὡς δὲ ἔφασκε μάρτυρα καλῶν τὴν ἀλήθειαν καὶ τρία μειράκια ἐναργῶς ἐθεάσατο ἅπαν ἐκείνιον ἐξελαύνοντα δεικνύντος ὁποῖον βίον ὁ θεῖος οὗτος ἀνὴρ καὶ οἷας θεῶθεν ἀπήλαυσε χάριτος, ἀπόρη καὶ ταῦτα διδάξει. Ἀλλὰ γὰρ ἀναγκαῖον κάκεινον τοῦτοις προσθεῖναι. Λίαν αὐτὸν ἠγία καὶ ἔδανε, τὸ διανείμαι τὴν περιουσίαν, καὶ μὴ κατὰ τὸ Εὐαγγελικὸν διαπραθῆναι τε καὶ διανεμηθῆναι νόμον. Αἴτιον δὲ τούτου ἦν τῆς τῶν ἀδελφῶν ἡλικίας τὸ ἄωρον.

δι' ἀδιαβλήτων καὶ ἐκλεκτῶν κληρικῶν, ἢ φροντὶς τῆς ἀναπτύξεως τῶν διεκκλησιαστικῶν καὶ διορθοδόξων σχέσεων κατὰ τρόπον προβάλλοντα διεθνῶς τὴν Ἑλληνικὴν Ὁρθοδοξίαν, ἢ φροντὶς διὰ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἐφημεριακοῦ μας ἱλῆρου, ὁ καταρτισμὸς εἰδικῶν οὐσκέσεων καὶ ἐπιτροπῶν πρὸς ἀνόρθωσιν καὶ ἐξυγιάνωσιν ποικίλων ἐκφάνσεων τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βίου, καὶ πρὸ πάντων ἢ ἀκαταπόνητος προσωπικὴ παρακολούθησις πασῶν τῶν λεπτομερειῶν τοῦ συντε-

Ἐπειδὴ γὰρ κοινὰ ἦν τὰ τε κτήματα, καὶ τὰ χρήματα, αὐτὸς μὲν καταλαβεῖν τῆς διανομῆς ἔνεκεν τὴν ἐνεγκοῦσαν οὐκ ἤθελεν ἑτέρῳ δὲ τῆς οὐσίας ἀποδοῦσθαι τὸ μέρος ἐδεδίει, μὴ πλεονεξία, οἱ ὠνούμενοι κατὰ ἀδελφῶν χρησάμενοι, βλασφημίαις οὐτον περιβάλλωσι. Τοῦτους ἐν ἑαυτῷ στρέφων τοὺς λογισμοὺς, πολὺν τὴν ἀπόδοσιν ἀνεβάλλετο χρόνον, ὕστερον δὲ τιμὴ τῶν γωρίμων ἀποδόμενος ἅπαντα, τὰ μὲν πλεῖστα διένειμε, μεταξὺ δὲ ἀρρωστία συμβᾶσα περὶ τῶν λειπομένων, βουλευσασθαι κατηνάγκασε. Μεταπεμψάμενος τοίνυν τὸν τῆς πόλεως Πρόεδρον (ἦν δὲ ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος) τὸ τῆς εὐσεβείας ἀγλαΐσμα, τὸ τῆς ἀρετῆς τὸ ἀρχέτυπον, ἢ ἀκριβῆς τῆς φιλοσοφίας εἰκῶν, «Δεῦρο, ἔφη, ὦ θεῖα μου κεφαλῇ, γενοῦ καὶ τῶνδε χρημάτων ἄριστος οἰκονόμος κατὰ τὸν θεῖον αὐτὰ διανεμῶν σκοπόν, ὡς ἐκείνῳ τῷ κριτῇ τὰς εὐθύνας ὑφέξων. Τῶν μὲν γὰρ ἄλλων αὐτουργὸς ἐγενόμην ἐγώ, καὶ δώδεκα ἢ ἐνόμιζον ἄριστα καὶ τὰ λειπόμενα δὲ παραπλησίως οἰκονομεῖν ἐβουλόμην.

Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τοῦδε τοῦ βίου μεταβῆναι κελεύομαι, σὲ τούτων οἰκονόμον καθίστημι, ἀρχιερέα τε ὄντα καὶ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίως πολιτευόμενον.

Τὰ μὲν οὖν χρήματα ὡς θεῶν ταμίᾳ παρέδωκεν. Αὐτὸς δὲ οὐ πολὺν ἐπιβιώσας χρόνον, οἷα τις Ὀλυμπιονίκης ἀπὸ τῶν σκαμμάτων ἀπῆρεν, οὐ παρὰ ἀνθρώπων μόνον, ἀλλὰ καὶ παρὰ Ἀγγέλων εὐφημίαν δεξάμενος. Ἐγὼ δὲ τοῦτον πρὸς Δεσπότην ὑπὲρ ἐμοῦ πρεσβεύειν ἀντιβολήσας, εἰς ἐτέραν διήγησιν τοῦ λοιποῦ μετατρέψομαι.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, Ἀγιολόγιον σελὶς 163.
Migne: Ἑλληνικὴ Πατρολογία τόμος LXXXII τόμος 82 σελὶς 1396—1400.
H. Deleyave: Synaxarium Ecclesiae Constantinopolitanae σελὶς 456—457.
F. Hulkin: Bibliotheca Hagiographica Graeca. Tome II p. 321.
Festugière: Antioche Païenne et Chrétienne - Libanius - Chrysostome et les moines de Syrie. Paris 1951, σελὶς 280—282.
Glanville Downey: A History of Antioch in Syria from Seleucus to the Arab conquest. Princeton, Princeton University Press 1961 XVII—159 p. et 2 pl. Βιβλιοκρισία ὑπὸ M. van Esbroeck in Analecta Bollandiana LXXX τόμος 80 σελὶς 202—204, εἰς σελίδα 439 ἀρ. 555 ἀναφέρει διὰ τὸν Ζήνωνα,

λουμένον ἔργον ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἐγγυῶνται, ὅτι τάχιστα ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος θὰ λάμψη καὶ θὰ ἀκτινοβολήσῃ εἰς ὅλην τὴν γῆν.

Ὅπου καὶ ὅπως δεῖ.

Εἶναι συγκινητικὸν τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Ἕλληνας λαός, ἀνταποκρινόμενος εἰς τὰς σχετικὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐθνικῆς Κυβερνήσεώς του, ἔσπευσε κατὰ τὸν καθολικὸν νὰ προσφέρῃ, ἀκόμη καὶ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτοῦ, γενναίας χρηματικὰς εἰσφορὰς πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν πληγέντων ἐκ τῶν τελευταίων σεισμῶν.

Ἐνδεικτικῶς δὲ ἀναφέρομεν, ὅτι τὸ μέχρι τοῦδε διὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συλλεγὲν ποσὸν ὑπερὸ τῶν σεισμοπλήκτων ἀνῆλθεν εἰς 1.826.000 δραχ.

Τὸ γεγονός αὐτὸ ἀποδεικνύει ἀπ' ἐνὸς τὴν ἀγάπην, τὴν ὅποιαν ἕκαστος Ἕλλην πηγαίως τρέφει διὰ τὸς συμπατριώτας του καὶ ἀπ' ἑτέρου τὴν ἐμπιστοσύνην, τὴν ὅποιαν οἱ Ἕλληνες τρέφουν πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Κυβέρνησιν. Οὗτοι εἶναι βέβαιοι, ὅτι αἱ εἰσφοραὶ τῶν δὲν θὰ σπαταληθοῦν, ἀλλὰ θὰ χρησιμοποιηθοῦν ὅπου καὶ ὅπως δεῖ.

Ἐλπίζομεν, ὅτι θὰ εὖρη ἀπήχησιν.

Ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ Βορειοηπειρωτικοῦ Ἀγῶνος, κατόπιν πληροφωριῶν, συμφώνως πρὸς τὰς ὁποίας ἡ ἄλβανικὴ κυβέρνησις ἀπεγύμνωσε τοὺς ναοὺς τῆς Βορείου Ἡπείρου ἐκ τῶν εἰκόνων καὶ τῶν ἱερῶν σκευῶν καὶ μετέβαλεν αὐτοὺς εἰς ἀποθήκας καὶ κέντρα διαφθορᾶς, ποιεῖται ἐκκλησιῶν διὰ διακηρύξεώς της πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Κυβέρνησιν, τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, τὸν Ο.Η.Ε. καὶ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν, ὅπως ἀξιώσουν ἐκ τῆς κυβερνήσεως τῶν Τυράνων τὸν ὑπ' αὐτῆς σεβασμὸν τῶν δικαιωμάτων τῶν μειονοτήτων.

Ἐλπίζομεν, ὅτι τὸ αἶτημα τοῦτο τῶν Βορειοηπειρωτῶν θὰ εὖρη ἀπήχησιν διεθνῶς καὶ θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὸ νὰ γίνωνται σχετικὰ διαβήματα πρὸς τὴν Ἀλβανίαν διὰ τὴν κατάπausιν τῆς ἀπαράδεκτου συμπεριφορᾶς της.

Ἐξ ἄλλου πρέπει νὰ τονισθῇ, ὅτι εἶναι ἀφελὴς ἡ ἄλβανικὴ κυβέρνησις, ἐὰν φρονῇ, ὅτι τὰ ληφθέντα ὑπ' αὐτῆς μέτρα εἶναι δυνατόν νὰ ἐκριζώσουν τὴν χριστιανικὴν πίστιν ἐκ τῆς ψυχῆς τῶν κατοίκων τῆς Βορείου Ἡπείρου. Ὡς τονίζεται εἰς ἄλλην παρατήρησιν, ἡ θρησκευτικὴ πίστις δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐκρίζωθῃ.

Δεσποτικὴ ἢ μίμησις.

Ἡ ἀνάδειξις εἰς τὴν ἀκριτικὴν Μητρόπολιν Φλωρίνης τοῦ ζηλωτοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἀδριαντίνου Κωντιώτη, ὑπῆρξε πράξις καὶ ἐνέργεια τιμῶσα τοὺς ἐκλέκτορας καὶ ὅλους ἰδιαίτερος τὸν οὐκ ὀρθὸν Προκαθημένον γ. Ἱερώνυμον. Διότι ὁ ἀρχιμανδρίτης Κωντιώτης - ὑψικάμινος πίστεως καὶ δράσεως καὶ παρη-

σίας-στοιχῶν πρὸς τὸ Γραφικὸν «πληγαὶ καὶ ἔλεγχος διδάσκει σοφίαν», δὲν ἐδίστασεν εἰς τὸ παρελθόν, καθ' ὑπερβολὴν ἀναμφιβόλως ζήλον καὶ ὄλους ἀδίκως, νὰ ἐξαπολύσῃ καὶ ἐναντίον του τοὺς φλογεροὺς ἐλεγκτικούς του μύδρους. Ἀλλὰ «ἔλεγε σοφὸν καὶ ἀγαπήσει σε». Καὶ τοῦτο ἀκριβῶς συνέβη εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτῆν. Καὶ ὅπως λέγει ὁ θεῖος Γρηγόριος διὰ τὸν ἔλεγχον, οὗτος ὅσονδήποτε σκληρὸς καὶ ἀδικὸς ἂν εἴναι, πτερόνει τὰς ἀνωτέρας φύσεις· καὶ ὅπως αἱ περὶ αὐτῶν λιθοβολούμεναι, ὑψώνουν καὶ οἱ ἐλεγχόμενοι τὰς πτέρυγας τῶν πρὸς τὸν οὐρανόν. «Ρίζα πάσης ἀρετῆς καὶ θεμέλιος τῆς ὅλης ἀγαθότητος ἡ ἀκακία. Δεσποτικὴ ἢ μίμησις. Ἀκακὸς γὰρ καὶ ὁσὶς ὁ Κύριος», λέγει ὁ θεῖος Γρηγόριος.

Ἀξιόλογος προσπάθεια.

Ἐχονσα ἐπίγνωσιν τῆς μεγάλης ἐπιρροῆς ποῦ ἀσκεῖ ὁ Τύπος εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον, ἡ ὁμόδοξος Σερβικὴ Ἐκκλησία, μολοντί αἱ οἰκονομικαὶ της δυνατότητες εἶναι λίαν περιορισμέναι, δὲν φέιδεται κόπων καὶ δαπανῶν διὰ νὰ ἀξήσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπ' αὐτῆς ἐκδιδόμενων θρησκευτικῶν περιοδικῶν πρὸς πληρεστέραν διαφώτισιν τῶν πιστῶν της καὶ δημοουργίαν παρ' αὐτοῖς ὄχι μόνον ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως. Οὕτω, πρωτοβουλία τοῦ ἐξαιρέτου καὶ φωτισμένου Προκαθημένου της, τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου κ. Γερμανοῦ, ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Βελιγραδίου ἤρχισεν ἀπὸ τῆς 15 Ἀπριλίου ἐ.ἔτους νὰ ἐκδόθῃ, ἀνὰ δεκαπενθήμερον, δωδεκάσελιδον θρησκευτικὴν ἐφημερίδα ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁρθοδοξία». Ἡ κυκλοφορία αὐτῆς ὑπερέβη ἤδη τὰς δέκα χιλιάδας καὶ ὑπάρχοντες θετικαὶ ἐνδείξεις περὶ περαιτέρω ἀξήσεώς της.

Ἡ πλουσία εἰς ὕλην καὶ περιεχόμενον θρησκευτικῆς ἐφημερίδος «Ὁρθοδοξία» δημοσιεύει ἐποικοδομητικὰ κείμενα καὶ ἄρθρα καὶ εἰδήσεις περὶ τῶν ἐπικαιρῶν γεγονότων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς εἰς τὴν Σερβίαν καὶ εἰς τὸν ὑπόλοιπον χριστιανικὸν κόσμον καὶ διαθέτει δύο σελίδας μὲ κείμενα κατάλληλα διὰ τὰ παιδιὰ. Δι' ὅλου δὲ τοῦ περιεχομένου της ἐπιδιώκει τὴν καλλιέργειαν καὶ τὴν ἐμπέδωσιν τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ εὐσεβοῦς σερβικοῦ λαοῦ.

Ἡ «Ἐκκλησία» χαιρετίζει ἐκθύμως τὴν ἐκδοσὴν τῆς «Ὁρθοδοξίας» καὶ εὐχεται ὀλοφύχως νὰ ἐκπληρωθῇ εἰς τὸ ἀκέραιον τὸν ὡραῖον σκοπὸν της, ἀποβαίνουσα ταχέως τὸ κόσμημα τῆς ἀδελφῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁ φορὸς τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς ἀνατάσεως τοῦ ὁμοπίστου φίλου σερβικοῦ λαοῦ.

Πρέπει νὰ παρεμποδισθῇ.

Καθ' ἡ ἐγγράφη ἐσχάτως εἰς τὰς ἐφημερίδας, ἐν τῶν σπουδαιότερων προβλημάτων, ἅτινα ἀντιμετωπίζον σήμερον ἡ Εὐρώπη καὶ ἡ Ἀμερική, εἶναι ἡ καταπολέμησις τῶν ναρκαδικῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἐντατικὴ διάδοσις λαμβάνει ὀλοφύχως μεγαλυτέρας διαστάσεις. Φρικταὶ εἰκόνες τοξικομανῶν ὑπάρχοντες σήμερον εἰς τὰς μεγαλοπόλεις τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος χωρῶν

καὶ εἰδικῶς εἰς τοὺς μεγάλους λιμένας. Ἐκατοντάδες χιλιάδων ἀνθρώπων ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νέων, ζοῦν συνεχῶς ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ναρκωτικῶν, τὰ ὁποῖα πωλοῦν εἰς αὐτοὺς ἀθρώους οἱ ἀσυνείδητοι ἔμποροι τοῦ «λευκοῦ θανάτου».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐπιτακτικὴ εἶναι ἡ ἀνάγκη τῆς λήψεως δραστηκῶν μέτρων ἀφ' ἐνός πρὸς σκληρὰν παραδειγματικὴν τιμωρίαν τῶν ἀπανθρώπων ἐμπόρων τούτων καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὸς προφύλαξιν τῶν νέων ἐκ τοῦ ἐπαπειλοῦντος αὐτοὺς κινδύνου. Μόνον ἢ ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν ἐμπέδωσις ἀνωτέρων πνευματικῶν ἰδανικῶν καὶ διὰ τῆς ζώσης χριστιανικῆς πίστεως θὰ δημιουργήσῃ τὴν πνευματικὴν ἐκείνην ἀγαλλίασιν, ἣτις πληροῖ τὸ κενὸν τῆς ψυχῆς καὶ ἐξοβελίζει πᾶσαν τάσιν ἀναζητήσεως ψευδοῦς ψυχικῆς γαλήνης καὶ ἀνακουφίσεως εἰς τὰ πνευματικὰ καὶ σωματικὰ δηλητήρια.

Ἄν δὲ τὰ μέτρα ταῦτα πρέπει νὰ ληφθοῦν ἐπὶ παγκοσμίου κλίμακος, πολὺ περισσότερον πρέπει νὰ ληφθοῦν ἐν Ἑλλάδι, ἐνθα τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος κακὸν δὲν εἶναι τόσον διαδεδομένον. Πρέπει παντὶ τρόπῳ, ἀκόμη καὶ διὰ σκληρῶν τιμωριῶν, νὰ παρεμποδισθῇ ἢ διάδοσις αὐτοῦ καὶ παρ' ἡμῶν.

Διὰ νὰ ἐπιτυχάνηται ὁ σκοπός.

Κατὰ τὴν περίοδον τοῦ θέρους ἐδλόγως αἱ ἐκδρομαὶ καὶ κατασκηνώσεις πολλαπλασιάζονται, διότι ἢ ἐπαφῇ μετὰ τῆς φύσεως ὠφελεῖ τὸν ἀνθρώπινον ὄργανισμόν καὶ τὸν βοηθεῖ νὰ ἀνανεώνεται.

Ἄλλὰ διὰ νὰ ἐπιτυχάνηται ὁ σκοπὸς οὗτος τῶν ἐκδρομῶν καὶ τῶν κατασκηνώσεων, πρέπει νὰ ὑπάρχουν καὶ πνευματικαὶ τινες προϋποθέσεις. Ἡ μετὰ τῆς φύσεως ἐπαφῇ δὲν πρέπει νὰ συνδέεται μετὰ βεβηλώσεως αὐτῆς διὰ διαφόρων ἀπαράδεκτων ἐκδηλώσεων, οὔτε πρέπει νὰ καταργῇ τὴν δυνατότητα τοῦ ἐκκλησιασμοῦ.

Διὰ τοῦτο εἶναι ὅλως ἐκδηλὸς ἡ ἀνάγκη τῆς καθιερώσεως εἰδικῶν λειτουργιῶν διὰ τοὺς ἐκδρομῆς καὶ ἢ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἐκπαίδευσιν τῶν στελεχῶν τῶν κατασκηνώσεων, ὥστε αὐταὶ νὰ γίνωνται διὰ τὴν ἑλληνικὴν νεολαίαν μέσον οὐχὶ μόνον σωματικῆς, ἀλλὰ καὶ πνευματικῆς ἀνανεώσεως.

Ἄνευ ἐτέρας ἀναβολῆς.

Εἰς τὴν «Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως» ἐδημοσιεύθη ἀπόφασις διὰ τὸν ἔλεγχον τῆς μέθης τῶν δηγῶν. Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἀξιωματικοῦ αὐτοῦ μέτρον γράφει ὁρθῶς ὁ συνεργάτης τῆς «Μακεδονίας», ὅτι ἀξία προσοχῆς εἶναι καὶ ἡ μέθη, ἣτις προέρχεται «ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ ὕπνου. Παρὰ τὰ πολύνεκρα δυστυχήματα, τὰ ὁποῖα προεκάλεσε τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς μέθης καὶ τῶν λεωφορέων, ὁδηγοὶ ἰδίᾳ τῶν φορτηγῶν αὐτοκινήτων ἐξακολούθουν νὰ κάθωνται εἰς τὸ τιμόνι, ἐνῶ οἱ ὀφθαλμοὶ των κλείουν ἐκ τῆς ἐλλείψεως ὕπνου».

Διὰ τοῦτο ἄνευ ἐτέρας ἀναβολῆς «πρέπει νὰ ληφθοῦν μέτρα διὰ τὴν πρόσληψιν ὁδηγῶν, ὥστε νὰ δίδεται ἢ

δυνατότης τῆς ἀναπαύσεως εἰς ὅλους τοὺς ὁδηγούς τῆς ἀναπαύσεως αὐτῆς, ποὺ ἔχει ἀνάγκη ὁ κάθε ἀνθρώπος. Δὲν ἢμπορεῖ νὰ παύσῃ ἐν οὐ παικτοῖς, δηλαδὴ μετὰ τὴν ζώην τῶν ἐπιβατῶν καὶ φυσικὰ τοῦ ὁδηγοῦ».

Οὐδόλως εἶναι δυνατόν νὰ ἐπικρατήσῃ.

Ὁ ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων ρωμαιοκαθολικῶν κληρικῶν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἀρχιεπίσκοπος τῆς Φιλαδελφείας Τζὼν Κρόλ εἰς ἐνδιαφέρουσαν συνέντευξιν του, ἀναφερομένην εἰς τὸ ἐγείρον πολλὰς συζητήσεις πρόβλημα τῆς ἀθεΐας ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις καὶ εἰς τὸν κόσμον ὁλόκληρον, ἐτόνισεν ὅτι ἡ ἀθεΐα οὐδόλως εἶναι δυνατόν νὰ ἐπικρατήσῃ, διότι ἀντίκειται εἰς θεμελιώδη ἔμφυτον ἀνάγκη τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

Ἀναμφιβόλως ἢ εἰς Θεὸν πίστις εἶναι δυνατόν ἐκ ποικίλων αἰτίων ἢ ἀφορμῶν νὰ καταστῇ ἀτροφικὴ ἢ ἀναμικῆ, ἀλλ' οὐδέποτε εἶναι δυνατόν νὰ ἐκλίπη. Πάντοτε θὰ διατελῇ ἐν λανθανούσῃ καὶ ὑπνωττούσῃ καταστάσει, ἀναμένουσα καταλλήλους ἐξωτερικὰς συνθήκας, ἵνα ἀναζωπυρηθῇ καὶ καταστῇ ἐνεργὸς καὶ καρποφόρος. Ὅθεν πᾶσα προσπάθεια ἐκρίζώσεως τῆς θρησκευτικῆς πίστεως εἶναι καταδικασμένη εἰς ἀποτυχίαν, ὡς ἄλλως τε ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς ἀθεΐας.

Οὐδεὶς παίζει ἡγετικὸν ρόλον.

Τὸ γνωστὸν διεθνῶς ἀμερικανικὸν περιοδικὸν «Χρόνος» (Time) ἔθεσε πρό τιμος χρόνου τὴν ἐρώτησιν «τί δυνάμεθα νὰ ἀναμένωμεν ἐκ τῶν σημερινῶν φιλοσόφων»; Ἡ διαπίστωσις τοῦ περιοδικοῦ ὑπῆρξεν, ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν ζώντων ἀμερικανῶν φιλοσόφων ἔχει οἰαδήποτε αἰσθητὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἀμερικανικῆς ζωῆς. Οὐδεὶς ἐκ τῶν φιλοσόφων παίζει ἡγετικὸν ρόλον ἐν τῇ ἀμερικανικῇ κοινωνίᾳ.

Ἡ διαπίστωσις αὕτη ἐπικυροῖ διὰ μίαν ἀκόμη φοράν τὸ ὅτι ἡ φιλοσοφία αὕτη καθ' ἑαυτήν, ὡς κινουμένη εἰς τὴν πεπερασμένην σφαῖραν τῶν λογικῶν στοχασμῶν καὶ τῆς νοήσεως δὲν δύναται νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς μετὰ τοῦ συναισθήματος καὶ τῆς βουλητικῆς σφαίρας συνηρημένας ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοὺς ὑπερσηδῶντας τὰ τοπικὰ καὶ χρονικὰ ὅρια ἀπειροῦς πόθους τῆς ψυχῆς. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς οἱ σπουδαιότεροι τῶν φιλοσόφων διὰ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν λύτρωσιν τοῦ ἀνθρώπου παραπέμπουν εἰς τὴν Θρησκείαν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀνακοινωθέντα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου καὶ συμμετοχῇ τῶν Σεβασμιωτάτων Μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὡς καὶ τῶν ἀρμοδίων παραγόντων τῶν Ὑπουργείων Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Οἰκονομικῶν, Καθηγητῶν τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, ὡς καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. καὶ τοῦ Ο.Δ.Ε.Π., εἰς τρεῖς ὀλλεπαλλήλους μακρὰς συσκέψεις, τὴν 3, 12 καὶ 20 Ἰουνίου, ἐξητάσθη τὸ ἐφημεριακὸν ζήτημα, τὸ ὁποῖον τόσον ἀπασχολεῖ τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἐξητάσθη τὸ θέμα ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς οἰκονομικῆς πλευρᾶς αὐτοῦ, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν μισθοδοσίαν καὶ τὴν νοσοκομειακὴν περίθαλψιν τῶν ἐφημερίων, ὡς καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς μορφώσεως αὐτῶν, διὰ τὴν ὁποίαν ἐγένετο ὁμοφώνως δεκτὸν, ὅτι ἡ μόρφωσις τῶν ἐφημερίων δὲν πρέπει νὰ εἶναι κατωτέρα τῆς τοῦ παλαιοῦ ἑξατάξιου Γυμνασίου ἢ τοῦ σημερινοῦ Λυκείου, μὲ τὴν ἀπαραίτητον ἐπιμόρφωσιν αὐτῶν εἰς τὰ ἄνωτερα Ἐκκλησιαστικὰ Φροντιστήρια.

Ἰδιαιτέρως καὶ διὰ μακρῶν ἀπησχόλησεν ἐπίσης τὰς συσκέψεις τὸ ζήτημα τῶν ἐφημεριακῶν κενῶν εἰς τὰς διαφόρους Μητροπόλεις τῆς χώρας. Πρὸ τῆς διαπιστωθείσης δὲ ἀδυναμίας τῆς πληρώσεως τῶν κενῶν αὐτῶν, λόγω τῆς μὴ προσελεύσεως προσοντούχων κατὰ τὸν Νόμον ὑποψηφίων πρὸς χειροτονίαν, καὶ διὰ νὰ μὴ παραμένωσιν ἐπὶ μακρὸν ἀκόμη καὶ ἐπ' ἀόριστον κενὰ τόσα ἐφημεριακὰ θέσεις, ἀπεφασίσθη ὅπως καταβληθῇ πᾶσα δυνατὴ προσπάθεια νὰ προσελκυσθῶν πρὸς χειροτονίαν Δημοδιδάσκαλοι, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν, ὅτι οὗτοι θὰ διορίζωνται εἰς μικρὰ χωρία καὶ νησίδας καὶ θὰ λαμβάνωσιν πληρεῖς τὰς ἀποδοχὰς αὐτῶν καὶ ἀπὸ τὰς δύο θέσεις, θὰ διακρίνωσιν δὲ διὰ τὸν ἱερατικὸν τῶν ζῆλον καὶ τὸ ἦθος.

Ἀπεφασίσθη ἐπίσης ὅπως τόσον οἱ Δημοδιδάσκαλοι ὅσον καὶ οἱ ἄλλοι, διὰ τὴν ἀπαραίτητον προπαρασκευὴν εἰς τὰ καθήκοντα καὶ τὴν ἀποστολήν των ὡς ἐφημερίων, τυχῶσι πρὸ τῆς χειροτονίας των ἀπαραίτητως μιᾶς ἐιδικῆς καὶ ταχείας ἐπιβίβητον ἐκπαιδύσεως εἰς ἐιδικὰ Φροντιστήρια εἰς τὰ ἀπαραίτητα μαθήματα, δυνάμενοι καὶ νὰ χειροτονηθῶσι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς φοιτήσεώς των ταύτης. Ἡ μόρφωσις των θὰ συνεχισθῇ ἐπὶ τριετίαν διὰ τῆς κατ' ἰδίαν μελέτης καὶ δι' ἐξετάσεων, τὰς ὁποίας θὰ ὑφίστανται ἀρμοδίως ἀνὰ ἑξάμηνον, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων θὰ κρίνεται ἡ περαιτέρω προαγωγὴ των.

Τέλος συνεκροτήθη τριμελὴς μόνιμος Ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία θὰ ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα διὰ τὴν προώθησιν καὶ τὴν νομοθετικὴν ρύθμισιν τῶν ἀποφασισθέντων εἰς τὰς συσκέψεις ταύτας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Ἰουνίου 1967.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος εἰς τὴν σημερινὴν συνεδρίαν τῆς ἀπεφασίσεν ὅπως λειτουργήσῃ ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Πεντέλης Ἱερατικὸν Φροντιστήριον πρὸς κατάρτισιν τῶν νέων ὑποψηφίων ἱερέων, διδασκάλων ἢ ἀποφοίτων τὸ ὀλιγώτερον ἑξατάξιου Γυμνασίου. Παρεκλήθησαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται ὅπως μέχρι τῆς 10ης Αὐγούστου ἐ.ἔ. ὑποβάλουν τὰ ὄνόματα τῶν ὑποψηφίων.

Ἀπεφασίσθη ὡσαύτως ὅπως ὁ Μακαριώτατος ἐρχόμενος προσωπικῶς εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ Ἐξοχ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ Ὁρησκευμάτων ρυθμίσει μετ' αὐτοῦ τὸ θέμα τῆς συγκροτήσεως τῶν Μητροπολιτικῶν καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων ὡς καὶ τῶν Ἠγουμενοσυμβουλίων, συμφώνως πρὸς τὰ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καθιερωμένα.

Ἀπεφασίσθη προσεῖν ἡ κατὰ τὸ πρῶτον 150ῆμερον τοῦ Σεπτεμβρίου συγκροτήσις ἐν Ἀθήναις ἀφ' ἐνὸς μὲν συνεδρίου

Ἱεροκηρύκων πρὸς μελέτην καὶ προώθησιν τῶν προβλημάτων τοῦ Θείου Κηρύγματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῶν Κατηχητῶν πρὸς ἀναζωπύρησιν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

Ἐν τέλει ἀπεφασίσθη, ὅπως ὁ Μακαριώτατος, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν ἀρμοδίων Ἀρχῶν ἐξεύρη κατάλληλον χώρον πρὸς χρῆσιν αὐτοῦ ὡς Σωφρονιστηρίου τῶν παρεκτετακμένων Κληρικών.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 27ῃ Ἰουνίου 1967.

Ἐκ τοῦ Συνοδικοῦ Γραφείου

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς 11 μέχρι τῆς 25 Ἰουνίου ἐ. ἔτους προήδρευσε τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν, συνειργάσθη μετὰ Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων καὶ ἄλλων ὑπηρεσιακῶν παραγόντων, ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν διαφόρους ἐπιτροπὰς καὶ ἄτομα κτλ.

Ἐτέλεσε τὴν 18 Ἰουνίου τὴν θείαν Λειτουργίαν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν.

Ἐχειροτόνησε τὴν 25 Ἰουνίου εἰς Ἐπίσκοπον Περιστερᾶς ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ Ἀθηνῶν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν τὸν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐκλεγέντα ὡς Βοηθὸν Ἐπίσκοπον αὐτοῦ κ. Ἥλιαν Τσακογιάννην.

Πρόεστη τὴν 16 Ἰουνίου τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ ἀειμνήστου Ἀριστ. Πέππα.

Προήδρευσε τὴν 12 καὶ 20 Ἰουνίου τῆς ἐν τῷ ἀρχιεπισκοπικῷ μεγάρῳ Ἀθηνῶν συσκέψεως περὶ τοῦ ζωηρῶς ἀπασχολούντος τὴν Ἐκκλησίαν ἐφημεριακοῦ ζητήματος, τῆς ὁποίας μετέσχον οἱ Σεβασμιώτατοι Συνοδικοὶ Σύμβουλοι, οἱ ἀρμοδίοι παραγόντες τῶν Ὑπουργείων Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Οἰκονομικῶν, καθηγηταὶ τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης καὶ οἱ ἀρμοδίοι τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν ΤΑΚΕ καὶ ΟΔΕΠ.

Τὴν 13, 20, 22 καὶ 24 Ἰουνίου τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Τὴν 16 Ἰουνίου τῆς συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐκτελεστῶν Διαθήκης Ἀνθῆς Μελισσοῦρου.

Παρέστη τὴν 21 Ἰουνίου εἰς σύσκεψιν εἰς τὰ Ἀνάκτορα. — Τὴν 24 Ἰουνίου εἰς τὴν τελετὴν ἀπονομῆς πτυχίων καὶ βραβείων εἰς τοὺς ἀποφοίτους τοῦ Ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου καὶ τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς.

Τὴν 25 Ἰουνίου εἰς τὴν τελετὴν τῆς ἀπονομῆς ἐνδεικτικῶν εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τοῦ Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης.

Ἀνταπέδωκε τὴν 17 Ἰουνίου τὰς ἐπισκέψεις εἰς τοὺς Ἀρχηγούς τῶν Ἐπιτελείων Γ.Ε.ΕΘ.Α., Γ.Ε.Σ., Γ.Ε.Ν. καὶ Ε.Β.Α.

Ἐδωκε τὴν 14 Ἰουνίου συνέντευξιν εἰς τὴν ἰσπανικὴν Τηλεόρασιν ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν.

Παρηκολούθησε τὴν 19 Ἰουνίου ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ Σταδίῳ τὴν καλλιτεχνικὴν ἐκδήλωσιν ὑπὲρ τῶν σεισμοπαθῶν Ἠπείρου καὶ Δυτικῆς Θεσσαλίας.

Τὴν 21 Ἰουνίου τὴν ὁμίλιαν τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν κ. Παττακοῦ εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐταιρείαν καὶ τὴν ὁμίλιαν τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως καὶ Ὑπουργοῦ

γού 'Εθνικής'Αμύνης Κ. Σπαντιδάκη εις τὸ Δημοτικὸν Θέατρον Πειραιῶς.

'Εδέχθη τὴν 13 'Ιουρίου τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας πανοσ. ἀρχιμ. Παντελεήμονα Μπαρδάκον καὶ τὸν 'Εκπαιδευτικὸν Σύμβουλον κ. Κωνστ. Κούρκου-
λαν.

— Τὴν 14 'Ιουρίου τὸν ἐξοχώτατον πρεσβευτὴν τῆς 'Ελβετίας, τὸν Θεοφιλέστατον 'Επίσκοπον 'Αμφιπόλεως κ. Σίλαν, τὸν πανοσ. ἀρχιμ. Παῦλον τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς Πάτμου μετὰ τοῦ πανοσ. ἀρχιμ. 'Ηλία Μαστρογιαννοπούλου καὶ τὸν ἐξ 'Αμερικῆς ὁμογενῆ κ. Καλονᾶρον.

— Τὴν 16 'Ιουρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην 'Αρτης κ. 'Ιγνάτιον, τὸν ὑπουργὸν Προεδρίας Κυβερνήσεως κ. Παπαδόπουλον, τὸν καθηγητὴν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Παν/μίου 'Αθηνῶν κ. 'Αθανάσιον Χαστούπην, τὸν ἐφημέριον τοῦ νοσοκομείου «Εὐαγγελισμὸς» πανοσ. ἀρχιμ. 'Ηλίαν Τσακογιάννην, τὸν καθηγητὴν τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Παν/μίου 'Αθηνῶν κ. Στυλιανὸν Κορρέν μετὰ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς 'Εταιρείας Κυκλαδικῶν Μελετῶν, τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ 'Εθνικοῦ Θεάτρου λογοτέχνην κ. Τάσον 'Αθανασιάδην καὶ τὸν κ. Κυριακάκην Ποιμένα, τῆς Εὐαγγελικῆς 'Εκκλησίας 'Αθηνῶν.

— Τὴν 17 'Ιουρίου τὸν Σχολάρχην τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης Σεβασμ. Μητροπολίτην Σταυρουπόλεως κ. Μάξιμον, τὸν ἱεροκήρυκα τῆς 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν πανοσ. ἀρχιμ. Αὐγουστίνον Καντιώτην, τὸν ἐφημέριον τῆς ἐν 'Αθήναις 'Αγγλικανικῆς 'Εκκλησίας αἰδεσ. π. Cronson καὶ τοὺς καθηγητὰς τῆς Ριζαρείου 'Εκκλησιαστικῆς Σχολῆς.

— Τὴν 19 'Ιουρίου τὸν 'Αρεοπαγίτην κ. Παπαϊωάννου καὶ τὸν ἐξ 'Αμερικῆς ὁμογενῆ κ. Καλονᾶρον.

— Τὴν 20 'Ιουρίου τὸν τέως ὑπουργὸν κ. 'Ανδρέαν Στράτον καὶ τὸν πολιτικὸν μηχανικὸν κ. Δεναζᾶν μετὰ Γάλλων εἰδικῶν τοῦ «'Ηχος καὶ Φῶς».

— Τὴν 21 'Ιουρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονα, τὸν τέως ὑπουργὸν κ. Χρ. Στράτον, τὸν τέως ὑπουργὸν κ. 'Ανδρ. Στράτον, τὸν πρεσβευτὴν τοῦ Λιβάνου, τὸν 'Αρχηγὸν Χωροφυλακῆς ἀντιστράτηγον κ. Παναγιωτόπουλον, τὸν Διευθυντὴν τῆς Διευθύνσεως 'Αλλοδαπῶν κ. Γαλανόπουλον, τὸν ἐν 'Αμερικῇ καθηγητὴν Παν/μίου αἰδεσ. Σοφ. Σοφοκλέους, τοὺς λαϊκοὺς θεολόγους τῆς ἀδελφότητος τοῦ «Σωτήρος», τὸν Διευθυντὴν τοῦ 'Υπουργείου 'Εθνικῆς Παιδείας καὶ Ὁρθοκευμάτων κ. Σιγάλαν, τὸν κ. Μάνθον μετὰ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Συνομοσπονδίας 'Αναπήρων Πολεμιστῶν 'Ελλάδος, τὴν χορωδιάν Φιλαλδῶν καὶ τὸν ἐκ Κορέας κ. 'Αλ. Τσάν.

— Τὴν 23 'Ιουρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Νουβίας κ. Συνέσιον, τὸν ἀντιστράτηγον καὶ τέως ὑπουργὸν κ. Φροντιστὴν, τὸν καθηγητὴν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν κ. Βασιλείον Δεντάκην, τὸν Διευθυντὴν τῆς Ε.Τ.Β.Α. κ. Λοβέρδον, τὸν δημοσιογράφον κ. Ulich Wolf, τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια τοῦ Συλλόγου «Οἱ Τρεῖς 'Ιεράρχαι», τῆς Πανελληνίου 'Ενώσεως Θεολόγων καὶ τῶν Φίλων τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, τὸν πρόεδρον τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ελληνικῆς Χειροτεχνίας κ. Τερμετζῆν καὶ τὸν κ. Κανελλάκην.

— Τὴν 24 'Ιουρίου τὸν 'Υπουργὸν Συντονισμοῦ κ. Μακαρέζον.

'Αντιπροσωπεία τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κοινοφελούς 'Οργανισμοῦ Κυκλάδων Νήσων ἐκ τῶν κ.κ. 'Ερρίκου Σκάσση Καθηγητοῦ—'Ακαδημαϊκοῦ, Χαρ. Διαπούλη 'Αντιπροέδρου, 'Αντ. Κανακάρη Γενικοῦ Γραμματέως, Σάββα Σαββίδη Ταμίου καὶ τῆς Δίδος Χρυσῆς Κοσκόρου Εἰδ. Γραμματέως, ἐπεσκέφθη τὸν Μακαριώτατον 'Αρχιεπίσκοπον 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. 'Ιερώνυμον Κοτσώνην εἰς τὴν 'Αρχιεπισκοπὴν 'Αθηνῶν διὰ νὰ τοῦ ὑποβάλῃ τὰ συγχαρητήριά της ἐπὶ τῇ ἀναρρῆσει εἰς τὸν 'Αρχιεπισκοπικὸν Ἱερόν 'Αθηνῶν καὶ ἐπέδωκε εἰς αὐτὸν ψήφισμα ἐπὶ παπύρου, τὸ περιεχόμενον τοῦ ὁποῖου δημοσιεύομεν κατωτέρω.

ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ ΝΗΣΩΝ

Τῇ Ἀδτῆς Θειοτάτῃ Μακαριότητι
Τῷ 'Αρχιεπισκόπῳ 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος
ΚΥΡΙῶ ΙΕΡΩΝΥΜῶ

Προέδρῳ 'Ιερᾶς Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος

Μακαριώτατε,

'Ο Κοινοφελῆς 'Οργανισμὸς Κυκλάδων Νήσων ἐπὶ τῇ ὑπὸ τῆς 'Υμετέρας Θειοτάτης Μακαριότητος ἀναλήφει τῶν μεγίστων εὐθυνῶν τῆς ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ τῆς 'Ελλάδος ποιμαντικῆς καὶ διοικητικῆς διακονίας, ἔχει τὴν χαρὰν νὰ ὑποβάλῃ μετὰ τῶν συγχαρητηρίων αὐτοῦ προσήρσεων καὶ τὰς ἐνθέτους εὐχὰς, ὅπως ὁ Κύριος περιέπῃ τὴν 'Υμετέραν Σεπτὴν Κορυφὴν εἰς ἐτῶν περιόδους ἐπὶ μήμιστον ἐν ὑγείᾳ ἀδιαλείπτῳ, διὰ τοῦ πανσθενοῦς Αὐτοῦ βραχίονος, κρατῶντων Αὐτὴν εἰς ἐπιτέλειαν, καὶ ἐν τοῖς χαλεποῖς τούτοις καιροῖς, τοῦ βαρυντάτου ἔργου τῆς Θεοπροβλήτου Αὐτῆς ἀποστολῆς, εἰς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι Παναγίου Θεοῦ καὶ οἰκοδομὴν τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῆς 'Αγίας Αὐτοῦ 'Εκκλησίας.

'Επὶ τούτοις ἀπεκδεχόμενοι τὰς πανίερους τῆς 'Υμετέρας Θειοτάτης Μακαριότητος εὐχὰς, διατελοῦμεν μετὰ σεβασμοῦ.

'Εν 'Αθήναις μηνὸς Μαΐου 20 ἔτους 1967.

'Ο Πρόεδρος 'Ο Γενικὸς Γραμματεὺς
ΕΡΡΙΚΟΣ ΑΝΤ. ΣΚΑΣΣΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΑΝΑΚΑΡΗΣ

Οἱ 'Αντιπρόεδροι
ΝΙΚ. ΝΕΡΗΣ
ΧΑΡ. ΔΙΑΠΟΥΛΗΣ

'Ο Ταμίς 'Η Εἰδικὴ Γραμματεὺς
ΣΑΒ. ΣΑΒΒΙΑΗΣ ΧΡΥΣΗ ΚΟΣΚΟΡΟΥ

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ 'Ιδρυμάτος «Οἱ Τρεῖς 'Ιεράρχαι» ἐγένετο δεκτὸν ὑπὸ τοῦ Μακαριώτατου 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. 'Ιερώνυμου τὴν 23ην 'Ιουρίου ἐ.ε. καὶ τὸν προσεφώνησεν ὡς ἐξῆς :

«Μακαριώτατε

Χαρᾶς μεγίστης ἐνεπλήσθημεν, ὅτι ἡ Θεία Πρόνοια, ἐνεργούσα διὰ τῆς 'Εθνικῆς ἡμῶν Κυβερνήσεως, τοῦ λαοφιλοῦς 'Ανακτος καὶ τῆς ψήφου τῶν σεπτῶν μελῶν τῆς ἀριστὴν Συνόδου, ἀνέδειξεν 'Υμᾶς οἰκοστροφον τῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας τῆς ἡμετέρας Πατρίδος.

'Ο ἡμέτερος Σύλλογος, ἐργαζόμενος ἀπὸ ἡμίσεος καὶ πλέον αἰῶνος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Μητρὸς ἡμῶν 'Εκκλησίας, χαίρει τὴν 'Υμετέραν Μακαριότητα μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ συγχαίρει Αὐτῇ ἐπὶ τῇ ἐπαξίᾳ ἀναρρῆσει εἰς τὸν θρόνον, ὃν ἐκλείσαν ἄγιοι καὶ σοφοὶ 'Ιεράρχαι.

'Ελπίζει δέ, ὅτι ὁ νῦν Προκαθήμενος, κοσμούμενος μετὰ χριστιανικῶν ἠθῶν, ὠπιλισμένος μετὰ μόρφωσιν οὐ τὴν τυχοῦσαν, ἀλλὰ καὶ μετὰ ἀποφασιστικότηταν, θὰ ἐπιληφθῇ ἀποφασιστικῶς ὅλων τῶν σοβαρῶν προβλημάτων, ὥστε ἐπὶ τῶν ἡμερῶν Αὐτοῦ ἢ 'Ελλαδικῇ 'Εκκλησίᾳ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀριμύνησαν περιωπὴν καὶ νὰ ἐπιτελέσῃ τὴν Θεῖαν Αὐτῆς ἀποστολήν, ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς ἀγνοῦς καὶ ἀνοθεύτου 'Ορθοδοξίας.

'Επὶ τούτοις συγχαίροντες καὶ αἰθῆς, διαδηλοῦμεν, ὅτι ἰστάμεθα παρὰ τὸ πλεῖρον 'Υμῶν στρατιῶται ἀπλοῖ».

Ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβος ἀπήντησε τὴν 18 Μαΐου 1967 πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον κ. Ἱερώνυμον τὴν ἐξῆς ἐπιστολήν :

Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ.κ. Ἱερώνυμον

Εἰς Ἀθήνας

Μακαριώτατε,

Μετὰ βαθύτατα προσευχομένης καρδίας παρηκολούθησα χθές τὴν ἱστορικὴν τελετὴν τῆς ἐνθρονισεῶς Σας ἐντεῦθεν. Ἐβλεπον εἰς τὰ βλέμματα τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, τῆς ὁποίας τὰ μέλη Σεῖς ἐκάματε μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς προσευχῆς των. Καὶ διέκρινα εἰς τὴν ἔκφρασιν τῶν πιστῶν, οἱ ὅποιοι ἐκύκλωνον τὸν θρόνον Σας, τὴν ἔκφρασιν τῆς ἐλπίδος των.

Εἰς τὰς ἰδικὰς των προσευχὰς καὶ ἐλπίδας προσέθεσα καὶ τὰς ἰδικὰς μου. Εἰς τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον τῶν Ἀθηνῶν φέρετε Χριστιανικὴν μόρφωσιν καὶ ἦθος καὶ ἀρετὴν καὶ συνείδησιν καθαρὰν καὶ προσόντα καὶ θεοπίστευτα τάλαντα οὐ τὰ τυχόντα. Ἐπὶ πλέον φέρετε τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν στοργὴν Σας πρὸς τὸν λαόν. Καὶ αὐτὰ ὅλα ἀναμένω νὰ Σᾶς ἐνισχύσουν εἰς μίαν γενναίαν καὶ θαρραλέαν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων, τὰ ὅποια θὰ ζητοῦν τὴν λύσιν των ἀπὸ Ὑμᾶς, εἰς μίαν χρηστὴν καὶ στιβαρὰν διοίκησιν ἢ ρύθμισιν τῶν τοῦ οἴκου καὶ εἰς μίαν πλέον ἢ ἐμπνευσμένην ἀναπλασίωσιν τῆς ἐσωτερικῆς—πνευματικῆς, ἱεραποστολικῆς καὶ διεκκλησιαστικῆς ζωῆς καὶ δραστηριότητος τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν Σᾶς ἐνεπιστεύθη ὁ Κύριος.

Μετὰ τοιούτων προσευχῶν καὶ προσδοκιῶν ἐνεθρονίσθητε χθές καὶ εἰς τὰς καρδίας μας καὶ ὑψώνοντες ἑκείτιδας ὀφθαλμοὺς δεόμεθα οἱ Φίλοι καὶ Ἀδελφοὶ Σας, ὅπως εἶναι μακρὰ, τετιμημένα, ἀγλαόκαρπα, εἰρηνικὰ καὶ ἠδολογημένα διὰ Θεοῦ ἐλέους καὶ διαρκῶν ἐμπνεύσεων τὰ ἔτη τῆς Ἀρχιερατείας Σας πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ Ὀνόματος καὶ πιστὴν διακονίαν καὶ δικαίωσιν τοῦ διὰ τὸν λαόν Του Ἁγίου Ἀδτοῦ θελήματος.

Μετ' ἀδελφικῆς ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι
ἀγάτης καὶ τιμῆς
† Ὁ Ἀμερικῆς Ἰάκωβος

Ἡ ἔγκυρος γαλλικὴ ἐφημερὶς «Le Monde» εἰς τὸ φύλλον τῆς 17 Ἰουνίου ἐ.ἐ. ἔγραψεν ὅτι ὁ νέος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Ἱερώνυμος ἐπικροτεῖ τὴν ἔνωσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας περὶ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὅτι ἅμα τῇ ἐπιστροφῇ του ἐκ τῆς ΚΠόλεως, ὅπου συνητήθη μετὰ τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου, ἐδήλωσε τὰ ἀκόλουθα :

«Ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν ἔνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι πολὺ μακρὰ, πρόκειται δὲ περὶ ζητήματος πολὺ λεπτοῦ. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ δεῖξωμεν ὑπομονὴν καὶ σύνεσιν.

Παρὰ ταῦτα, ἐὰν ὅλοι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον βαδίσουν ἠνωμένοι, ἔχουσιν ὡς ὁδηγὸν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πατροπαράδοτον πίστιν μας, ὡς καὶ τὴν ἐλπίδα νὰ συναντηθῶμεν ὅλοι περὶ τὸν ἅγιον Ἰδρυτὴν τῆς Ἐκκλησίας, θὰ δυναθῶμεν νὰ προχωρήσωμεν μὲ σταθερὸν βῆμα εἰς τὴν ὁδὸν ταύτην.

Ἐπὶ ἑτέρου, ὑπεγράμμισεν ὁ Μακαριώτατος, πολλὰ ζητήματα γενικοῦ ἐνδιαφέροντος, εἰς τὰ ὅποια ὅλοι αἱ Ἐκκλησίαι, εἰς οἵανδήποτε ὁμολογίαν καὶ ἂν ἀνήκουν, δύνανται νὰ συνεργασθοῦν διὰ νὰ βοηθήσουν τὴν ἀνθρωπότητα νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰ προβλήματα τῆς κατὰ τρόπον ἀποφασιστικῶν.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, κατέληξεν ὁ Μακαριώτατος, ἴσταται μεταξὺ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ τῶν Διαμαρτυρομένων καὶ καλεῖται νὰ διαδραματίσῃ σημαντικὸν ρόλον εἰς τὰ ζητήματα αὐτά».

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως κ. Ἀθηναγόρας Α' ἀπέστειλε πρὸς τὸν πάπαν Παῦλον ΣΤ' ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐξαπολύσεως τῆς νέας ἐγκυκλίου του ἐπὶ τῆς «προόδου τῶν λαῶν» τὸ ἀκόλουθον μήνυμα :

«Ἡ πρόσφατος περίφημος ἐγκύκλιος τῆς Προσφιλεστάτης Ὑμῶν Ἀγιότητος ἐπὶ τῆς προόδου τῶν λαῶν προεκάλεσεν ἐνταῦθα βαθύτατην ἐντύπωσιν καὶ ὑπερηφάνειαν διὰ τὸ ἱστορικὸν τοῦτο γεγονός, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ Ὑμετέρα Ἀγιότης προσκαλεῖ πάντας πρὸς ἓνα κόσμον ἀδελφοσύνης καὶ φιλίας πρὸς εὐημερίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Διὰ τοῦτο πλήρεις πίστεως ἐκφράζομεν πρὸς τὸν Σεβασμιὸν Ἀδελφὸν Ἡμῶν θερμὰ συγχαρητήρια καὶ εὐχὰς διὰ τὴν πολῦτιμον αὐτοῦ ὑγείαν».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἑλληνες Ἱεράρχαι φιλοξενούμενοι τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας» τὸ ἐπίσημον ὄργανον τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ἐδημοσίευσεν ἄρθρον τοῦ Π. Οὐρζοῦμτσεφ ὁ ὁποῖος, ἀναφερόμενος εἰς τὰς περυσινὰς ἐπισκέψεις τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ἡλείας κ. Γερμανοῦ, Κίτρους κ. Βαρνάβα, Ἀρτῆς κ. Ἰγνατίου καὶ Κισάμου καὶ Σελίνου κ. Εἰρηναίου, ὑπογραμμίζει ὅτι αἱ ἀδελφικαὶ αὐταὶ ἐπισκέψεις διηύρυναν τὴν ἐπικοινωνίαν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν καὶ τοὺς δεσμούς των, ἡ ἱστορία τῶν ὁποίων φθάνει ἕως τὰ βάθη τῶν αἰώνων. «Σήμερον εἶναι πολῦτιμοι—συνεχίζει ὁ Οὐρζοῦμτσεφ—αἱ ποικίλαι ἀμοιβαῖαι σχέσεις τῶν Ἐκκλησιῶν, συμπεριλαμβανομένων τῶν ἐπισκέψεων Ἱεραρχῶν καὶ ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν προσωπικοτήτων καὶ ἰδίᾳ θεολόγων, διότι συμβάλλουν εἰς τὴν παγίωσιν τῶν πατροπαράδοτων σχέσεων καὶ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς συνεργασίας. Καὶ δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν μὲ ἱκανοποίησιν ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη αὐταὶ αἱ ἀμοιβαῖαι ἐπισκέψεις καὶ συναντήσεις πολλαπλασιάζονται καὶ ἀποβαίνουν ὁλονὲν περισσότερον τακτικαὶ καὶ καρποφόροι. Δυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα τὰ ταξίδια Ἱεραρχῶν καὶ θεολόγων μας εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Ἅγιον Ὄρος πρὸς συμμετοχὴν εἰς διαφόρους ἐκκλησιαστικὰς ἑορταστικὰς ἐκδηλώσεις καὶ εἰς τὰς ἐργασίας τῶν Πανορθόδοξων Διασκέψεων τῆς Ρόδου, τὴν ἐπίσκεψιν εἰς τὴν χώραν μας καθηγητῶν τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, τὴν παρουσίαν Ἑλλήνων Ἱεραρχῶν εἰς τὸν ἑορτασμόν τῆς 20ῆς ἐπετείου τῆς Πατριαρχείας τοῦ Ἀγιοτάτου Πατριάρχου Ἀλεξίου καὶ πολλὰς ἄλλας ἐπισκέψεις».

'Εν κατακλείδι ὁ Οὐρζοῦμτσεφ γράφει τὰ ἑξῆς : «Συνωφίζοντες τὰ ἀποτελέσματα τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐπισκέψεων εἰς τὴν χώραν μας διακεκριμένων Ἑλλήνων Ἱεραρχῶν, παρατηροῦμεν μὲ βαθεῖαν ἱκανοποίησιν ὅτι αἱ ἐπισκέψεις αὐταὶ ἀπετέλεσαν μέγα καὶ σημαντικὸν γεγονός εἰς τὴν ζωὴν τῶν Ἐκκλησιῶν μας. Πιστεύομεν βαθύτατα ὅτι αἱ ἐπισκέψεις αὐταὶ συνέβαλον εἰς τὴν διεύρυσιν καὶ ἐμβάθυνσιν τῆς ἀμοιβαίας κατανοήσεως τῶν Ἐκκλησιῶν μας, ἐβοήθησαν εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς θετικῆς συνεργασίας τῶν Ἐκκλησιῶν μας ἐπὶ ἀγαθῶ τῆς Οἰκουμενικῆς Ὁρθοδοξίας, τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος καὶ τῆς εἰρηνεύσεως τῆς ἀνθρωπότητος, συνήργησαν εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς πατροπαράδοτου φιλίας μεταξύ τῶν λαῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Σερβίας κ. Γερμανὸς ἀπέφασκε τὴν ἀνακαινίσιν τῆς κατερειπωμένης μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ἡ ὁποία κεῖται ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως πλησίον τοῦ Βελιγραδίου καὶ ἡ ὁποία διετῆρει σχέσεις μετὰ τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ τῆς μονῆς Χιλανταρίου ἰδίως κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τοῦ ΙΕ' μέχρι τοῦ ΙΖ' αἰῶνος. Ὁμιλῶν σχετικῶς ὁ Πατριάρχης ἐτόνισε μετὰ τῶν ἄλλων τὰ ἑξῆς : «Δὲν θέλομεν νὰ ἀνακαινίσωμεν μόνον τοὺς τοίχους αὐτῆς τῆς μονῆς, ἀλλὰ νὰ ἐπαναφέρωμεν τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ἀποστολήν, τὴν ὁποίαν ἄλλοτε εἶχε καὶ ἤσκει διὰ τὸ γενικὸν καλὸν τοῦ λαοῦ. Ἐπιθυμοῦμεν καὶ θέλομεν ἡ μονὴ αὐτὴ ν' ἀποβῆ ἄλλοτε ὁ σύνδεσμος μὲ τὴν μονὴν Χιλανταρίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους, τῆς ὁποίας θὰ εἶναι μετόχιον». - Οἱ κάτοικοι τῶν πλησιεστέρων πρὸς τὴν μονὴν Ἁγ. Στεφάνου χωρίων Βέλικο Σέλο καὶ Σλάντσι ἐδέχθησαν μὲ ἐνθουσιασμόν τὴν ἀπόφασιν τοῦ Μακαριώτατου, συνέκροτῆσαν ἐπιτροπὴν διὰ τὴν ἀνακαινίσιν τῆς μονῆς μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Πατριάρχην τῶν, ἐπεσκεύασαν τὸν δρόμον καὶ μετέφερον ἤδη τὰ ἀπαραίτητα οἰκοδομικὰ ὑλικά διὰ τὴν ἀνακαινίσιν τῆς μονῆς.

—Τὸ δεκαπενθήμερον ἐκκλησιαστικὸν περιοδικὸν «Βέσνικ», ὄργανον τοῦ Ἱερατικοῦ Συνδέσμου τῶν ὀρθοδόξων ἱερέων Γιουγκοσλαβίας, ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ φύλλον τῆς 1 Ἰουλίου ἐξ ἀποσπάσματα τῶν δηλώσεων τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου πρὸς τὸ ἑβδομαδιαῖον περιοδικὸν τοῦ Ἀμβούργου «Der Spiegel». Τὰ ἀποσπάσματα αὐτὰ ἀναφέρονται εἰς τὴν στάσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τὰς προθέσεις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν περαιτέρω διεύρυσιν τοῦ διαλόγου μετὰ τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας.

—Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, γράφει τὸ περιοδικὸν «Βέσνικ», ἐνετάθη εἰς τὰ χωριά ἡ προσηλυτιστικὴ δράσις τῶν Ἀντβεντιστῶν, οἱ ὅποιοι διανέμουν εἰς πολλοὺς πιστοὺς τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας προπαγανδιστικὰ βιβλία. Ταῦτα εἶναι τυπωμένα εἰς τὴν Κυρίλλειον γραφὴν, τὴν ὁποίαν χρησιμοποιοῦν οἱ ὀρθόδοξοι Σέρβοι καὶ εἶναι γραμμένα κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ προσελκύσουν ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλύτερον ἀριθμὸν ὀρθοδόξων εἰς τὴν αἵρεσίν των. Κέντρον τῆς προσηλυτιστικῆς δράσεως τῶν Ἀντβεντιστῶν εἶναι τὸ Βελιγράδιον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐξορροῦν οἱ προπαγανδισταὶ των εἰς διάφορα χωριά τῆς Σερβίας καὶ Βοσνίας.

—Ἐκυκλοφόρησε τὸ δεύτερον τεῦχος τοῦ 1967 τοῦ περιοδικοῦ «Ὁρθοδοξία», τὸ ὁποῖον ἐκδίδεται ἀνὰ ἑξάμηνον ὑπὸ τοῦ

Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱερατικοῦ Συνδέσμου τῶν ὀρθοδόξων ἱερέων Γιουγκοσλαβίας. Ἀξιοπρόσεκτα εἶναι ἰδίως τὸ κύριον ἄρθρον τοῦ καθηγητοῦ Μπράνκο Τσίσαρζ, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τὸ ἱστορικόν, τὴν σημασίαν καὶ τὰς ἀποφάσεις τῆς Πανορθόδοξου Διασκέψεως Βελιγραδίου, ὡς καὶ τὰ ἄρθρα τοῦ Μπ. Μίγιατς περὶ τῆς Κηρυγματικῆς Κατηχήσεως, τοῦ καθηγητοῦ Δ. Δημητρίγεβιτς περὶ τῆς λατρείας τῆς Ἁγίας Τριάδος ὡς πυρῆνος τῆς ὀρθοδόξου εὐσεβείας καὶ τοῦ Δ. Μπογδάνοβιτς περὶ τῆς περὶ ἀρετῶν διδασκαλίας τοῦ ἀγίου Ἰωάννου Κλίμακος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας ἀριθμεῖ σήμερον περὶ τὰς 10.000 ἱερέων, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 80% ἔχουν πανεπιστημιακὴν μόρφωσιν. Αὕτη διαθέτει δύο Θεολογικὰ Ἰνστιτούτα, τὸ ἓν εἰς τὸ Βουκουρέστιον μὲ 300 καὶ τὸ ἕτερον εἰς τὴν πόλιν Σιμπίου μὲ 250 φοιτητάς, καθὼς καὶ πέντε ἱερατικὰς σχολὰς πενταετοῦς κύκλου σπουδῶν. Οἱ ἀπόφοιτοι τῶν Θεολογικῶν Ἰνστιτούτων καὶ τῶν Ἱερατικῶν Σχολῶν εἶναι ἀππληραγμένοι τῆς στρατιωτικῆς θητείας.

Οἱ ἐφημέριοι λαμβάνουν μισθὸν ἀνάλογον μὲ τὰ προσόντα καὶ τὰ ἔτη ὑπηρεσίας. Οἱ μισθοὶ κυμαίνονται ἀπὸ 1000 μέχρι 1800 λέϊ μηνιαίως. Οἱ ναοὶ εἶναι ὑπερπλήρεις πιστῶν, οἱ ὅποιοι κοινοῦν κατὰ μεγάλας μάζας.

Ἡ Ρουμανικὴ Ἐκκλησία εἶναι καλῶς ὠργανωμένη καὶ ἔχει σημειώσει μεγάλας ἐπιτυχίας ἰδίως εἰς τὸν τομέα τῆς πρακτικῆς θεολογίας.

—Τῇ ἀποφάσει τῶν κρατικῶν ἀρχῶν, διὰ τὴν «ἐπίσημον» διαμονὴν εἰς τὰ μοναστήρια τῆς Ρουμανίας ἀπαιτεῖται οἱ μοναχοὶ νὰ εἶναι ἡλικίας τοῦλάχιστον 55, αἱ δὲ μοναχαὶ 50 ἐτῶν. Συνεπεία τούτου πολλοὶ μοναχοὶ καὶ πολλαὶ μοναχαὶ ζοῦν ἐκτὸς τῶν μοναστηρίων.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἀπὸ 11ης μέχρι 16ης Ἰουλίου θὰ συνέλθῃ ἐν Νάντ τῆς Γαλλίας ἡ ἐτησίαν συνέλευσις τῶν κοινωνικῶν ἐβδομάδων τῆς Γαλλίας. Τὸ θέμα αὐτῆς εἶναι «Ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις, ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ εἰρήνη».

—Εἰς Φοντίλλες τῆς Ἰσπανίας ὠργανώθησαν πέντε ἐβδομάδες θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν μαθημάτων ἐπὶ τῆς λέπρας.

—Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ διεθνoῦς εὐχαριστιακοῦ συνεδρίου, τὸ ὁποῖον θὰ συνέλθῃ εἰς Μπογκοτὰ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος, θὰ γίνῃ εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν καὶ σύγκλησις τῆς Ἱεραρχίας τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς.

—Συνῆλθεν ἐν Ρώμῃ ἡ διὰ τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ κανονικοῦ δικαίου ἐπιτροπὴ.

—Ὁ Ἰταλὸς «Καπουκίνος τῆς τηλεοράσεως» πατὴρ Μαριάνο, ἀνταποκρινόμενος εἰς τὴν πληθώραν τῶν αἰτήσεων τῶν συνδρομητῶν, ἤρchiσε σειρὰν συζητήσεων τηλεοπτικῶς ἐπὶ τῆς τελευταίας ἐγκυκλίου τοῦ πάπα Παύλου ΣΤ' «Ἡ πρόδος τῶν λαῶν».

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ὁ πάστωρ Εὐγένιος Κάρσον Μπλάκ, γενικὸς γραμματεὺς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ἐπεσκέφθη προσ-

φάτως τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν. Ὁ Πατριάρχης Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας Ἀλέξιος ἀπένευεν εἰς αὐτὸν τὸν σταυρὸν τοῦ Τάγματος τοῦ ἁγ. Βλαδιμήρου. Ὁ πάστωρ Μπλάκ ἐγένετο ἐπίσης δεκτὸς ὑπὸ τοῦ «Καθολικοῦ» πάντων τῶν Ἀρμενίων βάζγκεν Α' καὶ ὑπὸ τῶν ἡγετῶν τῆς ἐν Σοβιετικῇ Ἐνώσει Ἐκκλησίας τῶν Βαπτιστῶν.

—Ὁ Πατριάρχης τῶν Ὁρθοδόξων Ἀρμενίων Χορὲν Α' ἐγένετο δεκτὸς εἰς ἐπίσημον ἀκρόασιν ὑπὸ τοῦ Πάπα Παύλου ΣΤ' καὶ ἦτο ἐπὶ τριήμερον φιλοξενούμενος τοῦ Βατικανοῦ.

ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

Ὁ διακεκριμένος λουθηρανὸς ἐπίσκοπος τῆς Βαυαρίας Dr. Hermann Dietzfelbinger ἐξελέγη πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐαγγ. Ἐκκλησίας τῆς Γερμανίας. Ἡ ὁμόφωνος ἐκλογή ἐγένετο συγχρόνως εἰς τὸ Δυτικὸν καὶ Ἀνατολικὸν Βερολίνον, τοῦθ' ὅπερ δεικνύει τὴν μεγάλην ἀποφασιστικότητα τῶν Γερμανῶν διὰ τὴν διαφύλαξιν τῆς ἐνότητος τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας τῆς τε Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Γερμανίας.

—Τῶν ἐργασιῶν τοῦ τρίτου διεθνoῦς ρωμαιοκαθολικοῦ συνεδρίου ἀποστολικῆς διακονίας τῶν λαϊκῶν, τὸ ὁποῖον θὰ συνέλθῃ εἰς Ρώμην ἀπὸ 11ης μέχρι 18ης Ὀκτωβρίου, θὰ μετὰσχη ἀντιπροσωπεῖα Διαμαρτυρουμένων παρατηρητῶν.

—Μετὰ θλίψεως ὁ προτεσταντικὸς κόσμος ἐπληροφορήθη τὸν θάνατον τῆς διακονίσσης Auguste Mohrmann. Αὕτη ἐπὶ δεκαετίας ὑπήρξεν ἡ προϊσταμένη καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ «Καί-ζερσερτείου Συνδέσμου τῶν Γερμανικῶν ἀδελφοτήτων (μητρικῶν οἰκῶν) διακονισσῶν».

—Ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν 60 ἐκπρόσωποι διαφόρων Ἐκκλησιῶν μετέσχον τῶν ἐν Χάγῃ συζητήσεων ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς διεθνεῖς πολιτικὰς ὑποθέσεις. Οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν διεκήρυσαν τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ λαμβάνουν ὑπεύθυνον θέσιν ἔναντι τῶν διεθνῶν προβλημάτων. Ἐν τούτοις, προσέθεσαν, «καὶ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ προβαίνει εἰς σχόλια δημοσιευόμενα διεθνῶς. Ἡ φλύαρος Ἐκκλησία δὲν ἐπεται, ὅτι εἶναι καὶ προφητικὴ, ἐνίοτε δὲ ἐπιβάλλεται ἡ σιωπή».

—Ἐν Γερμανίᾳ γίνονται συνεχῶς ἐνθουσιώδεις ἐκδηλώσεις διὰ τὴν συγχώνευσιν τῆς Ἐσωτερικῆς Ἱεραποστολῆς (Inere Mission) καὶ τοῦ «Ἔργου Βοηθείας» (Hilfswerk) τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ προελοθούσα ἐκ τῶν δύο ὀργανώσεων νέα ὀργανώσις ὀνομάζεται «Τὸ διακονικὸν ἔργον τῆς ἐν Γερμανίᾳ Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας». Πρόεδρος τοῦ «Διακονικοῦ ἔργου» εἶναι ὁ διακεκριμένος ἱερεὺς Dr. Schöber, ὅστις κατὰ τὸ παρελθὸν διετέλεσε Rektor τῆς ἀδελφότητος διακονισσῶν ἐν Neuendettelsau.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερά Μητρόπολις Κεφαλληνίας

Ἐχοντας ὑπ ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱ. Ν. Ἀγ. Νικολάου Φαρακλάτων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀρι-

ζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἀπάσας τὰς διακελευομένας πιστοποιήσεις.

Ἐν Ἀργοστολίῳ τῇ 9ῃ Ἰουρίου 1967

† Ὁ Κεφαλληνίας ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ

ΠΡΟΤΥΠΟΝ ΑΝΩΤΕΡΟΝ ΕΚΚΛ. ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΝΟΥ

Φέρομεν εἰς γνῶσιν τῶν τελειοφοίτων μαθητῶν Λυκείου ὅτι ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ὀκτωβρίου λειτουργεῖ ἐν Τήνῳ Πρότυπον Ἀνώτερον Ἐκκλησιαστικὸν Φροντιστήριον διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν ἐπιθυμούντων νὰ εἰσέλθουν εἰς τὰς τάξεις τοῦ κλήρου. Εἰς τὸ ἐν λόγω Ἐκκλησιαστικὸν Φροντιστήριον γίνονται δεκτοὶ κατόπιν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων ἀπόφοιτοι Λυκείων ἢ τέως ὀκτατάξιων ἢ ἐξατάξιων Γυμνασίων, ἀπεριορίστου ἡλικίας. Ἡ φοίτησις ἐν τῷ Φροντιστηρίῳ εἶναι διετής ἢ δὲ ἐκπαιδευσις, στέγη καὶ διατροφή παρέχονται ἐν αὐτῷ δωρεάν. Οἱ ὅροι διαβιώσεως τῶν σπουδαστῶν εἶναι ἀριστοι, καθ' ὅτι τὸ ἐν λόγω Φροντιστήριον λειτουργεῖ ὡς Πρότυπον εἰς ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ τοῦ Πανελληνίου Ἱεροῦ Ἰδρύματος Εὐαγγελιστρίας Τήνου ἀνεγερθέντα κτίρια, μεθ' ὅλων τῶν ἀνέσεων τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πνευματικῆς ἀπόψεως καὶ κυρίως ἀπ' αὐτῆς, τὸ καθ' ἡμᾶς Φροντιστήριον ἀποπνεεῖ τὸ ἄρωμα τῆς ἀληθοῦς καὶ συνεχoῦς θρησκευτικότητος, ἐφ' ὅσον εὐρίσκειται ὑπὸ τὴν ἄμεσον καὶ συνεχῆ προστασίαν καὶ σκέπη τῆς «Μεγαλόχαρης» τῆς Τήνου.

Κατὰ τὸ προσεχὲς Ἀκαδημαϊκὸν ἔτος αἱ εἰσιτήριοι ἐξετάσεις θὰ διεξαχθοῦν τὴν 15ην Σεπτεμβρίου εἰς τὰ ἐξῆς τρία μαθήματα: Ἀρχαῖα Ἑλληνικά, Νέα Ἑλληνικά καὶ Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν.

Διὰ τὴν συμμετοχὴν εἰς τὰς ὡς ἄνω εἰσιτηρίου ἐξετάσεις ἀπαραίτητος εἶναι ἡ ὑποβολὴ τῶν κάτωθι δικαιολογητικῶν:

1) Ἀπολυτήριον ἢ Ἀποδεικτικὸν Λυκείου, 2) Πιστοποιητικὸν Γεννήσεως (Δήμου ἢ Κοινότητος), 3) Πιστοποιητικὸν Νομιμοφροσύνης, 4) Πιστοποιητικὸν Στρατολογικῆς Καταστάσεως καὶ 5) Συμμετρία πνευματικοῦ καὶ συστατικὸν Γράμμα τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου.

Ἐπειδὴ ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰσαχθησομένων εἶναι περιορισμένος, ἀνερχόμενος εἰς 40, παρακαλοῦμεν πάντας τοὺς ἐνδιαφερομένους ὑποψηφίους, ὅπως διὰ πάσαν πληροφορίαν ἀπευθυνθοῦν εἰς τὴν Δ/σιν τοῦ Προτύπου Ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου Τήνου.

Ἐν Τήνῳ τῇ 10 Ἰουρίου 1967.

Μετὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης

Ὁ Διευθυντῆς

Σταῦρος Ναστούλης

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μητροπολίτου Τρίκκης καὶ Σταγῶν Διονυσίου, Διονύσιος ὁ «Σκυλόσοφος» πρόδρομος τῆς ἀναστάσεως τοῦ Γένους. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περιοδ. «Ἀκτίνες», Ἀπρίλιος 1967. Ἀθήναι 1967, σελ. 15.

Μητροπολίτου Μυτιλήνης Ἰακώβου, Τοποτηρητοῦ Ἱ. Μητροπόλεως Χίου, Ἡ ἀπόδοσις τῶν λειψάνων

τοῦ Ἁγίου Ἰσιδώρου εἰς τὴν Χίον. (Ἡ διεξαθείσα ἀλληλογραφία). Ἀνάπτυον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία». Ἀθήναι 1967, σελ. 29.

Χρυσόστομου Θέμελη, Μητροπολίτου Μεσσηνίας, Πεπραγμένα (1945-1965), ἐν Ἀθήναις 1967, σελ. 188.

Κωνστ. Ε. Παπαπέτρου, Ἡ ἀπόλυτος ἀξίωσις τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἡ ἐλπίς. Ἀνάπτυον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Γρηγόριος ὁ Παλαμάς» ἔτους 1967. Θεσσαλονίκη 1967, σελ. 8.

Τοῦ αὐτοῦ, Πρόσωπα καὶ θέματα (R. Bultmann, R. P. Tillich, D. Bonhoeffer, K. Rahner), Ἀθήναι 1967, σελ. 20.

Ἀρχεῖα Λαζάρου καὶ Γεωργίου Κουντουργιῶτου. Τόμος ἕκτος. (1793, 1801, 1821-1825) μετ' ἀλφαριθμητικοῦ εὔρετηρίου τῶν τόμων Α' - ΣΤ'. Εἰσαγωγή καὶ σημειώσεις ὑπὸ Ἐμμαν. Γ. Πρωτοψάλτη, Διευθυντοῦ τῶν Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους καὶ ὑφηγητοῦ τῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου 1966, σελ. 409.

Seraphim Parakostas, Preacher of Athens Cathedral, For the Hours of Pain. Translated from the Greek by Leslie Jerome Newville. Ἔκδ. Ἀδελφότητος Θεολόγων ἡ «Ζωή». Ἀθήναι 1967, σελ. 181.

Ἄνδρ. Κ. Παπαγεωργακοπούλου, τακτικοῦ καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης, Τὸ πάθος τοῦ Ἰησοῦ ὡς Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου κατὰ Ματθαίου, Μάρκου, Λουκᾶν, Ἰωάννην. Εἰσαγωγή, κείμενα, ἐρμηνεῖα. Ἀνάπτυον ἐκ τοῦ ἴ-τόμου τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπετηρίδος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Ἐν Θεσσαλονίκη 1965, σελ. 153.

Ἱερομονάχου Ἀθανασίου Μ. Γιέβτιτς, Ἡ ἐκκλησιολογία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου κατὰ τὸν ἱερὸν Χρυσόστομον. Διατριβὴ ἐπὶ διδακτορικῇ ὑποβληθεῖσα εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἀθήναι 1967, σελ. 224.

Ἀθανασίου Γ. Τσέρνογλου, Ἱγνατίου τοῦ Λεσβίου Μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας, Λόγοι ἀνέκδοτοι. Ἀνάπτυον ἐκ τοῦ Ἀναμνηστικοῦ τόμου εἰς Ἱγνάτιον Οὐγγροβλαχίας. Ἐκδοτικὸς οἶκος Ἀστέρ. Ἀθήναι 1966, σελ. 27.

Τοῦ αὐτοῦ, Βενιαμὴν Α' Οἰκουμηνικὸς Πατριάρχης (1936-1947). Σελίδες ἀπὸ τὴν νεωτέραν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ὁμογενείας Κωνσταντινουπόλεως. Ἀνάπτυον ἀπὸ τὸν «Ποιμένα». Μυτιλήνη 1966, σελ. 21.

Βιργκίλ Γκεωργκίου, ἱερέως τῆς Ὁρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας στὸ Παρίσι, Ἀπὸ τὴν εἰκοστὴ πέμπτῃ ὥρα στὴν αἰωνία ὥρα. Μετάφρασις Εὐθυμίου Κ. Στυλίου, ἀρχιμανδριτοῦ. Ἐκδόσεις «Ἡ Ἐλπίς». Ἀθήναι 1967, σελ. 134.

Χριστοφόρου Καλύβα, Ἀρχιμ. ἱεροκήρυκος, Ὁ Καθηγητής. Ἠθικὴ φιλοσοφία τῆς ἐπὶ τοῦ Ὄρους ὁμιλίας. Ἐκδόσεις τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Μορφωτικῆς καὶ Φιλανθρωπικῆς Ἀδελφότητος ἡ «Κυψέλη», Γλυφάδα-Ἀττικῆς. Ἀθήναι 1967, σελ. 292.

Vatican Points de vue de théologiens protestants. Collection «Unam Sanctam». Les éditions du Cerf. Paris 1967, σελ. 269.

Σόλωνος Νινίκα, Θεολόγου—βοηθοῦ Γυμνασιάρχου, Μορφαι τῆς ρωσικῆς Ὁρθοδοξίας, Ἀθήναι 1967, σελ. 75.

ΡΙΖΑΡΕΙΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Ἡ Ριζάρειος Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ ἀνακοινεῖ, ὅτι κατὰ τὸ Σχολικὸν ἔτος 1967-68 θέλει προσλάβει 15 ἐσωτερικοὺς ὑποτρόφους μαθητὰς ἀποκλειστικῶς τέκνα Ἐφημερίων τῆς ὑπαίθρου.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι δεόν ὅπως ἔχουν ἐνδεικτικὸν Β' τάξεως Γυμνασίου, μὲ βαθμὸν 14 καὶ ἄνω, ἡλικίαν οὐχὶ ἀνωτέραν τῶν 17 ἐτῶν κλπ. νόμιμα προσόντα.

Πληροφορία καθ' ἐκάστην εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Σχολῆς Βασ. Σοφίας 24, Ἀθήναι τηλ. 712-194.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος **ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ**

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν **ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ**

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναῶν Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν: Δρχ. 50, 75, 100 ἔτησίως.
Λοιπῶν Ναῶν Ἐπικρατείας: 30 ἔτησίως.
Ἐξωτερικοῦ: δολλάρια 3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, «Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων».

Πανηγυρικὸς ἐσπερινὸς ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ἡ Βάπτισις τοῦ Διαδόχου τοῦ Θρόνου Παύλου.

Ἡ πλήρωσις τῶν κενῶν Μητροπολιτικῶν ἐδρῶν καὶ ἡ ἐκλογή Βοηθῶν Ἐπισκόπων.

Ἀπονομὴ πτυχίων εἰς τοὺς τελειοφοίτους τῆς Ριζαρείου Ἐκκλ. Σχολῆς.

Γ.Α.Χ., Περὶ τῆς Ἀριστίνδην Ἱερᾶς Συνόδου.

Μητροπολίτου Καλαβρίας Αἰμιλιανῶ, Ἐν ὄψει τῆς Προσυνόδου.

Μητροπολίτου Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου Νικοδήμου, Ζητήματα ἐκκλησιαστικῆς δεοντολογίας.

Γ. Π. Γιαννακοπούλου, Ἀγιολογικὰ ἀνάλεκτα. Ὁσῖος Ζήνων ὁ ταχυδρόμος.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Προκηρύξεις.

Βιβλιογραφία.

ΜΟΝΟΤΥΠΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΤΣΙΡΩΝΗ

Λένορμαν 185 — Ἀθήναι — Τηλ. 530.318

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου Δημήτριος Β. Δεσποτάκης
Λεωφόρος Ἡρώων 26, Περιστέρι